

SOK-yhtymä

VUOSIKERTOMUS 2010

Sisältö

- 4 Taantuma väistyi S-ryhmästä
- 6 Päivittäistavarakauppa muuttuu asiakkaiden mukana
- 10 Käyttötavarakaupassa kasvun ja kehityksen vuosi
- 14 Asiakasomistajan ABC
- 18 Matkailu- ja ravitsemiskauppa elpyy
- 22 Autokauppa pääsi vauhtiin
- 24 Maatalouskauppa muutospaineissa
- 26 Nopeaa laajenemista lähialueilla
- 28 Entistä tehokkaampaa hankintaa
- 30 Huolenpitoa henkilöstöstä
- 32 Asiakasomistajien parhaaksi
- 34 Asiakasomistajien oma pankki
- 36 Mikä on S-ryhmä?
- 38 S-ryhmä numeroin 2006–2010
- 39 SOK-yhtymän johtaminen ja valvonta
- 42 SOK:n hallintoneuvosto
- 44 SOK:n hallitus 2011
- 45 SOK-yhtymän konsernijohtoryhmä 2011
- 46 SOK-yhtymän organisaatio 2011
- 47 SOK-yhtymän tilinpäätös 2010

*Vuosi 2010 kirkastui loppua kohden.
Taantuma hellitti, strategia
linjattiin ja asiakasomistajiemme
määrä kipusi 1,9 miljoonaan.*

Taantuma väistyi S-ryhmästä

Vuonna 2010 talouden tunnelma oli Suomessa voimakkaan kaksijakoinen. Kun alkuvuosi elettiin vielä voimakkaan taantuman maailmassa, vuoden puoliväliin mennessä tilanne oli jo kirkastunut selvästi.

Talouden muutokset näkyivät myös S-ryhmässä, vaikka voimamme onkin ennen kaikkea ruokakaupassa, jota talouden aallokot eivät pahasti pääse heiluttamaan. Vaikeinta oli maatalouskaupassa, jossa jatkuu yhä maailmanlaajuinen liiketoimintahäiriö, eivätkä kotimaiset markkinat kasva.

Autokaupassa saimme jo tukevaa maata allemme. Myynti alkoi hiljalleen vilkastua kevään aikana, ja positiivinen kehitys jatkui loppuvuonna. Myös majoitus- ja ravitsemistoimialalla taantuma taittui kesällä 2010. Ravintolaruuan arvonlisäveron alennus ja hyvä kotimainen matkailukesä antoivat alalle tervetulleen piristysruiskeen.

Käyttötavarakauppa kärsi taantumasta alkuvuonna, mutta loppuvuosi oli joulukauppaa myöten hyvä S-ryhmälle. Talouden kohennuttua elpyi myös rakentaminen, remontoiminen ja sisustaminen.

Aloitin pääjohtajana vuoden 2010 huhtikuussa. Aloitussajankohta oli hyvä, sillä sen myötä pääsin heti mukaan S-ryhmän strategian uudistamistyöhön ja vaikuttamaan keskeisiin strategisiin valintoihimme. Uskon, että uuden strategian turvin selviämme taantuman viimeisistäkin peräaalloista.

Haluan korostaa kahta uuden strategiamme lähtökohtaa, joiden uskon kantavan meitä vielä pitkään. Ensinnäkin nostamme asiakaskeksisyyden entistä voimakkaammin kaiken toimintamme lähtökohdaksi, toiseksien korostamme yhä selvemmin omaleimais- ta osuustoiminnallista yritysmuotoamme. Meille sen syvin olemus on ennen kaikkea vastuullista toimintaa kaikkialla missä toimimme. Näin saamme asiakas- omistajiemme hyväksynnän visiollemme: Halutuim- mat ja kattavimmat palvelut asiakasomistajan omasta kaupasta.

Uusi strategia vaatii tueksien muutoksia organisaatiossa. Viime syksynä julkistettiin ja vuodenvaihteessa toteutettiin organisaatiomuutokset, jotka perustuivat jo aiemmin aloitettuun palvelumallimme uudistustyöhön. Kehittämällä uutta organisaatiota edelleen tehostamme ryhmämme yhteistä palvelutuotantoa.

Yhtä lailla tärkeää on kehittää nykyisiä toimialojam- me vastaamaan uusia haasteita. Hyvä esimerkki tästä työstä on jo pari vuotta edennyt käyttötavarakaupan kehittämishanke. Sen raameissa on rakennettu kooltaan valtavaa, mutta lämmitys- ja viilennysjärjestelmiltään Pohjoismaiden hiilipihteintä logistiikkakeskusta, perus- tettu lähes koko maan kattava Kodin Terra -ketju ja käynnistetty Sokoksen brändin alla toimiva Kauneuden verkkokauppa.

S-ryhmän toiminta on vakaalla pohjalla, ja haluankin kiittää siitä jokaista ryhmämme työntekijää. Erityisesti haluan kiittää edeltäjäni, pääjohtaja Arto Hiltusta, jonka aikana tehtyä työtä nyt käynnissä olevat muutokset jatkavat ja täydentävät. Kiitos myös johtaja Antti Sippolalle siirtymävaiheen vastuunotosta; sen ansiosta minun oli hyvä aloittaa työni SOK:ssa.

Isoimmat kiitokset ansaitsee kuitenkin palveluihimme luottava laaja, yli 1,9 miljoonaan noussut osuuskauppojen asiakasomistajakunta. Teemme parhaamme ollaksemme heidän luottamuksensa arvoisia, sillä vain luottamuksen varassa riippumaton kansanliikkeemme voi jatkaa kehittymistään tulevana vuosina. Meillä on käsissämme hyvät työkalut menestykselliseen tulevaisuuden rakentamiseen.

Helsingissä 17.2.2011

Kuisma Niemelä
SOK:n pääjohtaja

Päivittäistavara- kauppa muuttuu asiakkaiden mukana

S-ryhmän päivittäistavarakauppa ei lepää laakereillaan, vaikka onkin ruokakaupan markkinajohtaja Suomessa. Myymäläverkostoa uudistetaan ja toimintaa kehitetään jatkuvasti vastaamaan asiakasomistajien muuttuvia tarpeita.

S-ryhmän päivittäistavarakauppa elää ja muuttuu toimintaympäristön ja asiakkaiden arjen muutoksen tahdissa. Sekä vanhojen yksiköiden uudistamisessa että kokonaan uusien myymälöiden perustamisessa kiinnitetään nyt erityistä huomiota ympäristöystävällisyyteen, valikoimien osuvuuteen sekä entistä sujuvampaan palveluun.

Jo vuosia jatkuneilla mittavilla investoinneilla myymäläverkoston kehittämiseen on saavutettu tilanne, jossa S-ryhmän ruokakauppoja löytyy kattavasti jokaisen osuuskaupan alueelta.

Vuoden 2010 aikana myymälälukumäärä kasvoi 10 uudella Alepa- ja Sale-myymälällä, 13 uudella S-markeilla ja viidellä Prisma-hypermarketilla Suomessa.

Vaikka verkosto on jo varsin kattava, myymälöiden uudistaminen ja ajantasaisena pitäminen on jatkuvaa työtä. Lisäksi esimerkiksi suurissa kaupungeissa on edelleen tarvetta myymäläverkoston lisäämiseen, sillä muuttoliike harvaan asutuilta alueilta suurempiin asutuskeskuksiin jatkuu edelleen.

Lisää omia merkkejä

Päivittäistavarakaupan myynnin kasvu oli S-ryhmässä vuonna 2010 tavoitteiden mukainen ja ylitti alan yleisen kasvun. Myös asetetut tulostavoitteet saavutettiin ja markkinaosuus vahvistui edelleen.

Elintarvikealan lakot vaikeuttivat keväällä tuotteiden saatavuutta ja hidastivat näin S-ryhmän päivittäistavaramyynnin kasvua. Taloudellisen taantuman vaikutus näkyi kuluneena vuonna asiakkaiden ostokäyttäytymisessä siirtymänä edullisiin tuotteisiin.

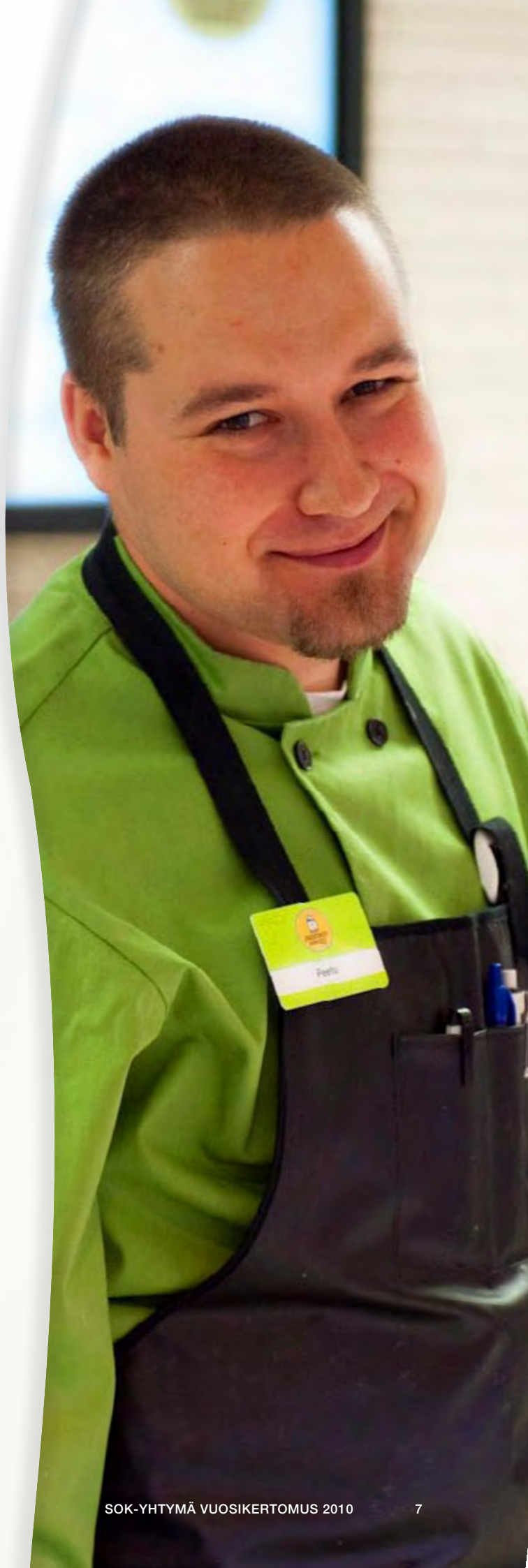
S-ryhmä vastasi edullisempien tuotteiden kasvavaan kysyntään kehittämällä edelleen private label -valikoimia eli omia Rainbow- ja X-tra -tuotteitaan. Erityisen voimakkaasti omien merkkien valikoimat ovat viime aikoina kasvaneet tuoretuotteissa. Valikoiman kasvu kiritti omien merkkien myynnin vuonna 2010 lähes 30 prosentin kasvuun. Tavoitteena on, että lähivuosina private label -myynti on noin viidennes koko päivittäistavaramyynnin arvosta.

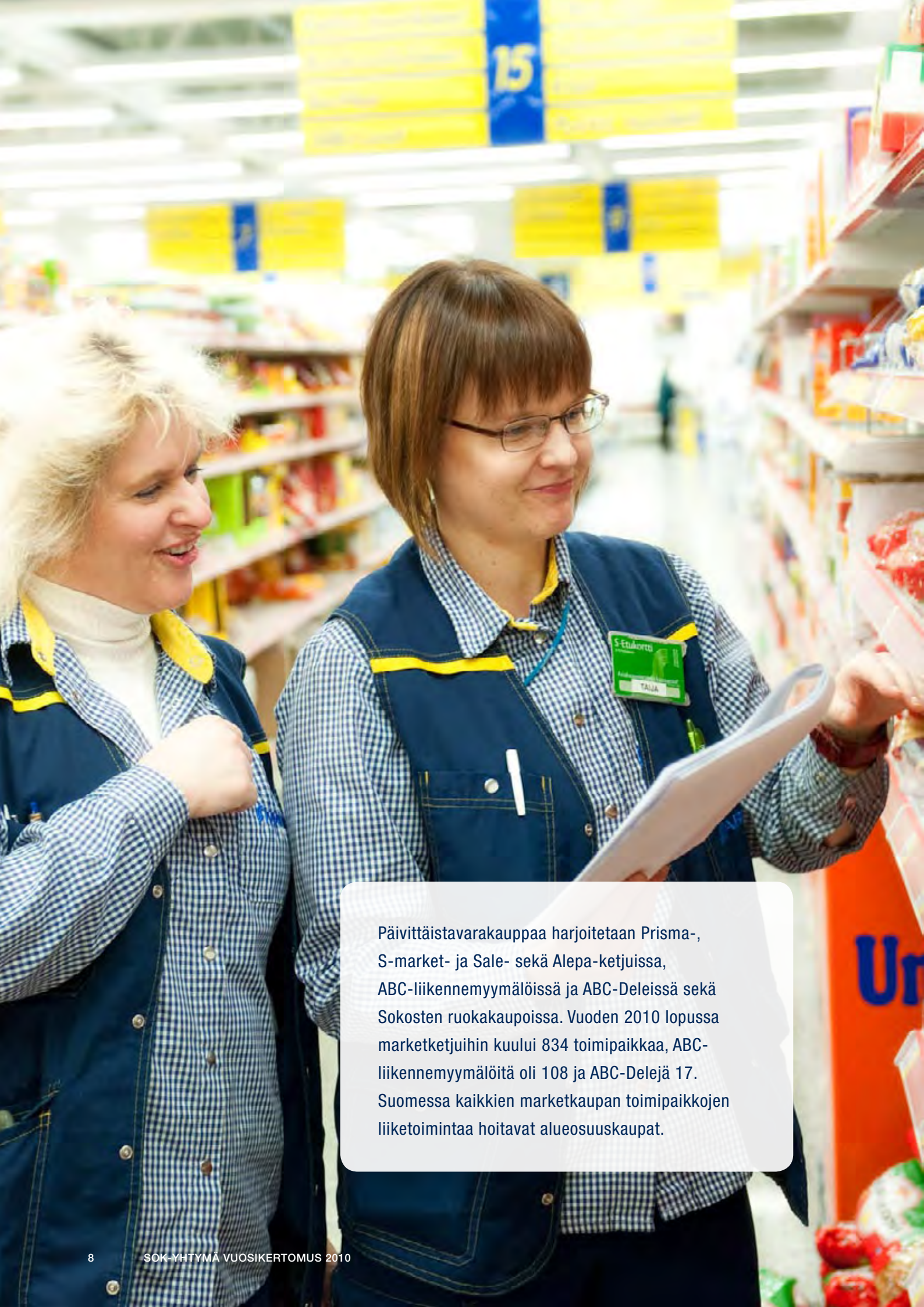
Laajentuneet aukioloajat parantavat palvelua

Aukioloaikojen vapauttamisen vaikutuksia päästiin ensimmäistä kertaa todenteolla testaamaan vuoden 2010 aikana. Kokemukset ovat olleet kaupan näkökulmasta erittäin positiivisia, ja myös asiakkaat ovat ottaneet pidentyneet aukioloajat hyvin vastaan. Kaupan aukiololainsäädännön vapautuminen on parantanut asiakaspalvelua, kun kaupassakäynnin voi entistä paremmin sovittaa omaan arkeen sopiviin aikatauluihin.

S-ryhmän päivittäistavarakaupan kokemukset laajemmista aukioloajoista ovat positiivisia. Asiakasvirrat ajoittuvat nyt eri viikonpäiville tasaisemmin ja etenkin viikonlopun ruuhkahuippuja on pystytty tasaamaan. Erityisen hyvin asiakkaat ovat ottaneet vastaan lauantain pidemmät aukioloajat.

S-ryhmässä palveluaikaa on lisätty kaikissa päivittäistavaramyymälöissä. Laajentuneiden aukioloaikojen suurimmat hyödyt konkretisoituvat korkeintaan 400 neliön pienmyymälöissä, jotka saavat pitää ovensa auki täysin vapaasti. Myös ympärivuorokautisia aukioloaikoja on testattu S-ryhmän myymäläverkostossa, ja kokemukset tästäkin ovat hyvät. Uusi liikeaikalaki nähdäänkin S-ryhmän päivittäistavarakaupassa ennen muuta asiakasomistajien etuna.

Päivittäistavarakauppaa harjoitetaan Prisma-, S-market- ja Sale- sekä Alepa-ketjuissa, ABC-liikennemyymälöissä ja ABC-Deleissä sekä Sokosten ruokakaupoissa. Vuoden 2010 lopussa marketketjuihin kuului 834 toimipaikkaa, ABC-liikennemyymälöitä oli 108 ja ABC-Delejä 17. Suomessa kaikkien marketkaupan toimipaikkojen liiketoimintaa hoitavat alueosuuskaupat.

Asiakasomistajia kuunnellen

Vaikka päivittäistavarakaupan perinteiset menestyskijät kuten läheisyys, palvelu, edulliset hinnat ja hyvä valikoima pysyvät lähes muuttumattomina vuodesta vuoteen, teknologian kehitys tuo uusia mahdollisuuksia myös ruokakauppaan. Verkkokaupan rooli uutena jakelukanavana ja palvelumahdollisuutena nähdään kehittämiskohteena myös S-ryhmässä. Ruuan verkkokaupapilotteja toimii jo usean alueosuuskaupan alueella ja edellytyksiä uuden jakelukanavan kannattavaan laajentumiseen selvitetään parhaillaan.

Myös mobiilipalveluja ostosten teon helpottajana on kehitetty ja kehitetään edelleen. Foodie-palvelun avulla asiakasomistajat voivat matkapuhelimellaan jo nyt tehdä ostoslistoja, seurata hintoja ja tutkia reseptejä. Puhelimella tapahtuvaa maksamista ja tilaamista tullaan testaamaan.

Uudet sähköiset asiakasvuorovaikutuksen muodot nähdään mahdollisuutena S-ryhmän päivittäistavarakaupassa. Sähköinen asiakaspaneelitoiminta tarjoaa jo nyt mahdollisuuden kuulla yksilöidysti asiakkaiden tarpeita ja toiveita sekä yksittäisten toimipaikkojen että ketjutason toimintatapojen kehittämiseen liittyen. Asiakasvuorovaikutuksen lisääminen on yksi lähivuosien tärkeimmistä kehityskohteista. Asiakasomistajia palvelemaan luodut tietojärjestelmät tarjoavat tähän työhön erinomaiset lähtökohdat.

Entistä parempaa ennustettavuutta

Vuoden 2010 aikana S-ryhmän päivittäistavarakaupassa on kiinnitetty erityistä huomiota kysynnän ennustettavuuden parantamiseen. Tietojärjestelmien kehitystyö mahdollistaa asiakkaiden toiveiden paremman kuulemisen sekä aiempaa syvemmän yhteistyön valmistajien ja tavarantoimittajien kanssa. Hyvällä kysynnän en-

nustettavuudella voidaan optimoida paitsi valikoimia, hinnoittelua ja saatavuutta, myös työtuntien käyttöä toimipaikoissa. Näin varmistetaan sujuva asiakaspalvelu vaihtelevissa tilanteissa.

Vuoden aikana on tehty kehitystyötä myös niin sanotun heti-syömis- palveluiden kehittämiseksi. Uuden valmisruokakonseptin testaamisen lisäksi on kehitetty suurten market-toimipaikkojen yhteydessä olevia kahvila- ja ravintolakonsepteja. Nämä kehityshankkeet kertovat synergiasta, jota S-ryhmässä haetaan yhä tavoitteellisemmin päivittäistavarakaupan ja ravintolaliiketoiminnan välille. Tulevaisuudessa S-ryhmän ruokakauppa- ja ravintolapalvelut tukevat entistä enemmän toisiaan.

Vastuullisuutta arjessa

Vastuullisuuteen liittyvät näkökulmat ovat osa päivittäistä johtamista S-ryhmän päivittäistavarakaupoissa. S-ryhmän kaikille ketjuille on vuosien 2009–2010 aikana rakennettu vastuullisuusohjelmat, joita toteutetaan osana jokapäiväistä toimintaa.

Päivittäistavarakaupan toiminnassa korostuvat erityisesti ympäristöä säästävät kuljetusratkaisut, energiansäästö ja energiatehokkuus, tuoteturvallisuus, eettisesti kestävä hankinta ja koko pitkän arvoketjun hallinta tavarantoimittajalta asiakkaalle saakka. Asiakasomistaja voi luottaa, että kaikki S-ryhmän päivittäistavarakaupoista ostetut tuotteet on valmistettu vastuullisesti ja ne ovat turvallisia käyttää.

Taloudellisen vastuunsa S-ryhmä kantaa ruokakaupassa tarjoamalla helposti saavutettavissa olevia palveluita asiakasomistajille Hangosta Ivaloon. Tehokkaasta toiminnasta kertoo se, että haastavasta ilmastosta ja pitkistä välimatkoista huolimatta ruoan hintataso on Suomessa eurooppalaista keskitasoa. ■

Käyttötavara- kaupassa kasvun ja kehityksen vuosi

Vuosi 2010 oli S-ryhmän käyttötavarakaupassa voimakkaan kasvun ja lukuisten kehityshankkeiden vuosi. Uusien ja uudistuneiden yksiköiden sekä useiden vahvistuneiden tuotealueiden ansiosta myynti kehittyi erittäin hyvin.

S-ryhmän tavoitteena on parantaa selkeästi käyttötavarakaupan tarjontaa asiakasomistajille ja kasvattaa myyntiä vuoteen 2015 mennessä. Kehittämishankkeet koskevat kaikkia S-ryhmän käyttötavaraa myyviä ketjuja: Prismoja, Sokoksia ja Emotion-myymlöitä, Kodin Terroja, S-marketeja ja ABC-liikennemyymälöitä.

Kasvutavoitteita käyttötavarakaupassa ei ole helppo saavuttaa, sillä kilpailu alalla on kovaa ja kiristyy jatkuvasti. Tämä johtuu muun muassa ulkomaisten toimijoiden ryntäyksestä markkinoille sekä voimakkaasti kasvavasta verkkokaupasta. Tällä hetkellä kansainvälisen kilpailijoiden osuuden Suomen käyttötavarakaupan kokonaismarkkinoista arvellaan olevan jo lähes 20 prosenttia.

Kasvavasta verkkokaupasta ulkomaisen verkkokaupan osuus vuonna 2010 oli 17 prosenttia. Osuudet vaihtelevat tuoteryhmittäin huomattavasti.

Taantuman vaikutukset näkyivät käyttötavarakaupassa vielä alkuvuonna 2010 varovaisena ostamisena. Keväästä alkaen kuluttajien luottamuksessa tapahtui käänne parempaan, ja loppuvuosi joulumyyntiä myöten oli käyttötavarakaupalle hyvä. S-ryhmän mittavat investoinnit ja kehityspanokset näkyivät tavoitteitakin parempana myynnin kasvuna.

Prisman konseptiuudistus etenee

Suomessa oli vuoden 2010 lopussa 60 Prisma-hypermarkettia. Viime vuonna uudet Prismat avattiin Poriin, Lempäälään, Jyväskylän Palokkaan, Tampereen Koivistonkylään ja Forssaan. Lisäksi laajennuksia tehtiin Kotkassa, Kuusamossa ja Oulussa.

S-ryhmä osti vuonna 2010 Suomen Lähikaupalta kahdeksan Euromarket-yksikköä, jotka integroitiin onnistuneesti osaksi Prisma- ja S-market-ketjuja. Kaikki Euromarketien työntekijät siirtyivät S-ryhmän palvelukseen.

Vuonna 2011 uudet Prismat avataan Tampereen Lielahteen ja Ylivieskaan. Merkittävät laajennukset toteutuvat Helsingin Kannelmäessä, Seinäjoella, Kouvolassa ja Lahdessa.

Asiakasomistajat ovat ottaneet Prismoissa tehdyt käyttötavarakaupan valikoimalaajennukset hyvin vastaan. Alusta saakka erityisen hyvin on käynyt viihde-elektroniikan ja kodinkoneiden kauppa. Vuoden 2010 aikana pukeutumisen ja sportin tuotealueiden kysyntä piristyi selvästi.

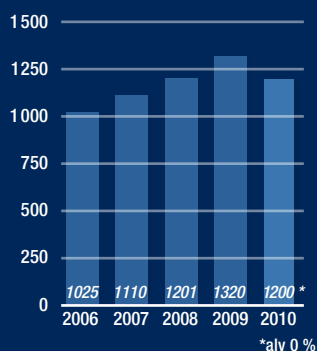
Kaikissa S-ryhmän käyttötavaraa myyvissä ketjuissa voimakkaana kehittämiskohteena ovat private label -merkit eli oma merkki -tuotteet. Keväällä 2011 lanseeraataan uusi kodin tuotealueen oma merkki House. Pienkodinkoneissa uusi oma merkki on yhteispohjoinen Hugin.

Kodin Terra -verkosto lähes tuplaantui

Taantuman väistyessä rakentaminen, remontoiminen ja sisustaminen elpyivät selvästi. Tämä näkyy myynneissä koko suomalaisessa rautakaupassa, myös S-ryhmän Kodin Terra -ketjussa eli asumisen tavaratalossa. Sen myynti vuonna 2010 kehittyi vertailukelpoisestikin hyvin. Puutarhakaupan markkina ei laskenut edes taantu-

S-ryhmän käyttötavarakauppa (Milj. €)

S-ryhmässä käyttötavarakauppaa harjoittavat Prisma-, Sokos-, Emotion- ja Kodin Terra -ketjut. Lisäksi käyttötavaraa myyvät S-marketit, Salet ja ABC-liikennemyymälät. Osassa Suomea toimii Pukumies-ketju. Vuoden 2010 lopussa Prisma-ketjuun kuului Suomessa 60 ja lähialueilla 17 toimipaikkaa. Sokos-tavarataloja oli 22, Emotion-myymlöitä 21 ja Kodin Terroja 11. Pukumies-ketjulla oli 9 toimipaikkaa.

massa, ja myös Kodin Terrassa puutarhakauppaa tehtiin vilkkaasti.

Kodin Terra -ketju on kasvanut viime vuosina ripeästi. Vuonna 2010 ketju laajeni viidellä uudella yksiköllä, jotka avattiin Hämeenlinnaan, Kuopioon, Kokkolaan, Nokialle ja Rovaniemelle. Tavoitteena on noin 20 Kodin Terran verkosto vuoteen 2015 mennessä. Vuoden 2010 lopussa tavarataloja oli 11.

Samanaikaisesti kun Kodin Terra -ketju laajenee, meneillään on useita sisäisiä kehittämishankkeita, jotka liittyvät hankinnan tehostamiseen, valikoimien kehittämiseen ja asiakaspalvelun parantamiseen.

Sokokset kehittyvät

Sokos-tavarataloketju on sekin vahvassa kehittämisvaiheessa. Vuosina 2008–2009 avattiin kaksi uutta tavarataloa eli Sokokset Lappeenranta ja Kouvola. Lisäksi useita Sokoksia on laajennettu ja uudistettu merkittävästi.

Vuonna 2010 merkittävimmät valmistuneet laajennushankkeet olivat Jyväskylän tavaratalo sekä Tampereen Sokoksen laajennus. Helsingin tavaratalon kosmetiikka-osasto avattiin uudistettuna keväällä 2010.

Sokosten uudistukset koskevat niin valikoimia, esillepanoja kuin visuaalista ilmettä. Valikoimissa laajennetaan samanaikaisesti sekä merkkituotetarjontaa että uudistetaan ja kasvatetaan omien merkkien tarjontaa. Valikoimaa on laajennettu ja esillepanokonsepteja on uudistettu kaikilla tuotealueilla.

Vuoden 2011 aikana tärkeimpiä tapahtumia Sokos-ketjussa ovat Sokos Mikkelin avaaminen marraskuussa uudessa kauppakeskus Stellassa sekä Tampereen tavaratalon uudistus ja Helsingin tavaratalon naisten osaston uudistus. Kauneuteen ja naisten aluspukeutumiseen keskittyneiden Emotion-myymlöiden määrä jatkaa kasvuaan muutaman myymälän vuosivauhdilla. Viime vuonna uudet yksiköt avattiin Lempäälään, Kemiin, Poriin ja Forssaan. Helsingin Kampissa sijainnut myymälä suljettiin. Kaikkiaan Emotion-myymlöitä oli vuoden 2010 lopussa 21 kappaletta.

Sekä Sokos- että Emotion- ketjut kasvattivat myyntiään edellisvuodesta.

Naisten ja miesten pukeutumis- sekä kosmetiikkakauppaa S-ryhmässä harjoittaa myös Osuuskauppa Arinan omistama Pukumies-ketju. Se avaa keväällä 2011 nimellä Companys uuden naistenvaateketjun pilottiyksikön Helsinkiin. Pukumies Oy:llä on Pukumies- ja nuorisovaateketju Mick's-myymälät ennestään Oulussa, Kokkolassa, Seinäjoella, Jyväskylässä, Kemissä ja Rovaniemellä. Kotkassa toimivan Pukumiehen liike-toiminnasta vastaa Osuuskauppa Ympyrä.

Kauneutta verkosta

Suomalainen verkkokauppa elää nyt vahvaa kasvuvaihetta. Tekninen kehitys on luonut verkkokaupan lopulliselle läpimurrolle hyvän pohjan. Lähes 80 prosenttia suomalaisista kotitalouksista on laajakaistayhteyksien äärellä.

S-ryhmä on valmis vastaamaan asiakasomistajien kasvavaan kysyntään verkkokaupassa. Tähän se luo parhaillaan valmiuksia niin käyttötavara- kuin päivittäistavarakaupassakin.

Vuonna 2010 S-ryhmä käynnisti Sokos-ketjussa kosmetiikan verkkokaupan. Sokoksen kauneuden verkkokaupan tavoitteena on olla yksi laajimmista ja monipuolisimmista suomenkielisistä kauneuden verkkokaupoista. Vuonna 2011 verkossa on jo koko ketjun kosmetiikka-valikoima. Tuotteiden lisäksi asiakasomistajille tarjotaan runsaasti vinkkejä ja tietoa kauneudesta.

Sokos-ketju laajentaa myöhemmin verkkokaupan tuotevalikoimaa myös muille tuotealueille.

Netti on tänä päivänä erittäin merkittävä esivalinnan helpottaja, kun asiakasomistajat miettivät ostopäätöksiään. Prisma-ketjun verkkosivuilla on tällä hetkellä tuotetiedot jo yli 19 000 tuotteesta. Kodin Terran verkkosivut avataan vuonna 2011. Sieltä löytyvät tiedot sekä hinnat yli 15 000 tuotteesta. ■

S-ryhmän liikennemyymälä- ja polttonestekauppaa hoitaa 108 ABC-liikennemyymälän, 280 ABC-automaattiseman ja 17 ABC-Delin muodostama verkosto (v. 2010). ABC-Deli toimii vain pääkaupunkiseudulla ja Porvoossa. Kaikkien ABC-toimipaikkojen liiketoimintaa hoitavat S-ryhmän alueosuuskaupat.

Asiakasomistajan ABC

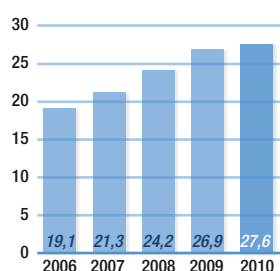
ABC-ketju ei pysähdy paikoilleen, vaan kasvattaa edelleen verkostoaan ja kehittää jatkuvasti palveluitaan.

Vuosi 2010 oli polttonestekaupassa kaiken kaikkiaan vaikea. Myyntivolyymit olivat miinuksella, kun ihmiset taantumasta johtuen edelleen matkailivat entistä harkitummin. Hintataso vaihteli pysytellen kuitenkin koko ajan suhteellisen korkealla tasolla.

ABC-ketjussa myynti kävi paremmin kuin alalla keskimäärin, joten ketjun markkinaosuus kasvoi jälleen. Liikennemyymäläverkosto laajeni seitsemällä uudella yksiköllä, jotka valmistuivat Vuosaaren satamaan Helsinkiin, Nokian Kolmikulmaan, Turun Koulukadulle, Kuopion Niiralaan sekä Huittisiin, Mäntyharjulle ja Alavudelle. Kaikkien uusien yksiköiden toiminta on käynnistynyt hyvin. Uusia ABC-automaattiasemia avattiin viime vuonna 12 kappaletta.

ABC-ketjun tavoitteena on toteuttaa edelleen kasvustrategiaa, tosin hieman takavuosia maltillisemmin. Liikennemyymälöitä tultaneen perustamaan 5–8 yksikön vuosivauhtia.

S-ryhmän bensiinikaupan markkinaosuus (%)

Polttonesteiden hankintavolyymi kasvaa

Toimintaympäristössä tapahtuneista muutoksista merkittävin oli tammikuun 2010 lopussa voimaan tullut uusi liikeaikalaki, joka salli kauppoille entistä vapaammat aukioloajat ja mahdollisti muun muassa ympärivuotiset sunnuntain aukiolot. Tämä leikkasi kasvua liikennemyymälöiden päivittäistavaroiden myynnissä erityisesti niinä kuukausina, jolloin kaupat eivät aiemmin ole olleet sunnuntaisin auki.

Kilpailurintamalla suurin uutinen oli Shellin myyminen St1-ketjulle. Tämä tulee karsimaan huoltamoiden kokonaismäärää Suomessa erityisesti siellä, missä St1- ja Shell-asetat sijaitsevat lähellä toisiaan.

ABC-ketjulle Shell-kaupat ovat mahdollisuus. Kauppa merkitsee, että ABC- ja St1-ketjujen yhteisen hankintayhtiön NEOT Oy:n volyymi kasvaa. NEOTista muodostuu Pohjoismaiden suurin polttonesteiden hankintayhtiö, jolla on neuvotteluvoimaa suuriin kansainvälisiin öljyntuottajiin päin.

Suomi kasvattaa biopolttoaineiden osuutta tieliikenteessä osana ilmastonmuutoksen torjuntaa. Vuoden 2011 alussa bensiinin peruslaaduksi tuli enintään kymmenen tilavuusprosenttia etanolia sisältävä bensiini 95 E10. Nykyistä, enintään viisi tilavuusprosenttia etanolia sisältävää bensiiniä 98 E5 on edelleen saatavilla niitä mootto-reita varten, joissa uutta bensiinilaatua ei voi käyttää.

Jatkuvaa uudistumista

12 vuotta täyttävä ABC-ketju on alan suomalainen edelläkävijä ja menestyjä, jonka toimintaa kilpailijat jäljittelevät. Palvelukokonaisuuksia, joihin kuuluvat polttonesteiden myynti, marketkauppa, ravintola ja usein myös muita palveluja kuten Alko ja apteekki, on alkanut ilmestyä Suomeen lisää. Tutkimusten mukaan ABC on edelleen alan tunnetuin ja arvostetuin brändi, nyt vuonna 2011 jo neljättä vuotta peräkkäin.

Parhaatkin liikeideat kuitenkin kaipaavat uudistumista. Pari vuotta sitten ABC-ketju alkoi perustaa pääkaupunkiseudulle ABC Deli -myymälöitä sellaisille liikepaikoille, jotka eivät anna mahdollisuutta täysimittaisen liikennemyymälän rakentamiseen. Tällä hetkellä näitä Deli-yksiköitä toimii 17 kappaletta, ja nyt pienempiä ABC-yksiköitä aletaan perustaa myös muualle Suomeen. Ne ovat pääkaupunkiseudun Delejä jonkin verran krouvimpia yksiköitä, joiden uskotaan vetoavan erityisesti miesautoilijoihin.

Ravintola- ja käyttötavara-kauppaa kehitetään

Myös suurissa ABC-liikennemyymälöissä on tapahtunut. Ravintoloiden ruokalistat uudistuivat ja terävöityivät

asiakaskohderyhmittäin. ABC-klassikoiden lisäksi tarjolla olevia kokonaisuuksia ovat grilliruuat, kansainväliset annokset ja kevyet vaihtoehdot. Merkittävä osa tarjontaa ovat edelleen noutopöydän antimet ja burgerannokset.

Näkyvä muutos on myös se, että alueellinen ja paikallinen tarjonta voimistuu entisestään. Oman alueen tunnettuja reseptejä löytyy vastaisuudessa kaikista ABC-liikennemyymälöistä, joiden kunkin tarjonta konseptoidaan erikseen.

ABC-Marketien puolella voimakkaimmat kehittämistoimenpiteet kohdistuvat lähiaikoina käyttötavarakauppaan. Siitä odotetaan uutta kasvuveturia nyt, kun päivittäistavarakauppa ei liikeaikalain muutoksesta johtuen enää kasva. Käyttötavaravalikoimat laajenevat huomattavasti. Avaintuoteryhmiä ovat muun muassa hinnaltaan edulliset lahjatavarat, neuleet, colleget ja T-paidat, matkamuistot, lelut sekä musiikki, elokuvat ja pelit.

Käyttötavarakaupan kasvu liikennemyymälöissä on jo kansainvälinen ilmiö, joka nyt tekee tuloaan Suomeen.

Tervetuloa nuoret

ABC-ketju ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon vastuun ympäristöstä. Tämä on yhä suuremmassa määrin myös asiakasomistajien toive. Polttonestekaupan tuotteita kehitetään entistä ympäristöystävällisemmiksi, ja myös vaihtoehtoisten energiamuotojen käytölle luodaan mahdollisuudet. Ympäristönsuojelullisesti uusi, moderni ABC-verkosto edustaa maamme kärkeä.

ABC-ketju ei ole tämä päivä pelkästään kaupallinen, vaan myös sosiaalinen ilmiö. Monille paikkakunnille ABC:n tulo on puhaltanut uudenlaista henkeä ja toimeliaisuutta.

Nuoriso on ottanut ABC:t omakseen ja heidät ABC-ketju toivottaa asiakkaina sydämellisesti tervetulleiksi. Yhteisistä pelisäännöistä on kuitenkin sovittava. Ne laaditaan paikallisesti yhdessä nuorten kanssa.

ABC-ketju on lähtenyt mukaan Nuorten Palvelury:n hankkeeseen, jonka rahoittajana on RAY. Hankkeessa edistetään muun muassa nuorten asiakaspalvelun kehittämistä. Tätä kautta yleinen asiointimukavuus ja turvallisuus liikennemyymälöissä paranevat. ■

S-ryhmän matkailu- ja ravitsemiskauppaan kuuluu lukuisia valtakunnallisia ravintolaketjuja sekä kaksi hotelliketjua, Sokos Hotels ja Radisson Blu Hotels & Resorts. Ketjujen lisäksi S-ryhmään kuuluu suuri joukko erillisravintoloita. Suomessa matkailu- ja ravitsemiskauppaa harjoittavat sekä alueosuus-kaupat että SOK:n tytäryhtiö Sokotel Oy. S-ryhmällä oli ravintolatoimipaikkoja Suomessa vuoden 2010 lopussa yhteensä 728 ja hotelleja 58. Lisäksi SOK:n tytäryhtiöt hoitavat Tallinnan Sokos Hotel Virun ja Pietarin kolmen Sokos Hotellin toimintaa.

Matkailu- ja ravitsemiskauppa elpyy

Taantuma taittui S-ryhmän matkailu- ja ravitsemiskaupassa kesällä 2010. Toiminta on entistä vahvemmassa kehittämisvireessä. Lähtökohtana ovat asiakasomistajien muuttuvat toiveet ja tarpeet.

Vuosi 2010 oli matkailu- ja ravitsemiskaupassa kaksijakoinen. Alaa pari vuotta koetellut taantuma tuntui vielä alkuvuodesta, mutta S-ryhmässä selkeä käänne kysynnässä tapahtui heinäkuussa. Silloin sekä hotellien käyttöasteet että ravintoloiden myynnit kääntyivät nousuun.

Niin S-ryhmässä kuin alalla yleensä ollaan nyt varovaisen optimistisia. Vuoden 2010 lopulla alkaneen yksityisen kulutuksen kasvun ennakoidaan jatkuvan vuoden 2011 aikana. Myös liikematkailu sekä ulkomailta Suomeen suuntautuva turismi ovat osoittaneet selviä elpymisen merkkejä.

Ravintolaruuan kysyntää piristi heinäkuussa 2010 tapahtunut arvonlisäveron lasku 22 prosentista 13 prosenttiin. S-ryhmässä muutos vietiin suoraan hintoihin. Tämä tarkoitti ravintolaruuan hintatason alenemista noin 7,4 prosentilla. Toisaalta kysynnän kasvua jarruttivat alkoholiveron korotukset. Arvonlisäveron alennuksen positiivinen vaikutus konkretisoituu toden teolla vuoden 2011 aikana.

Ravintolatarjonta uudistuu jatkuvasti

S-ryhmän matkailu- ja ravitsemiskauppaan vahvistettiin uusi kilpailustrategia vuonna 2010. Sen painopistealueita ovat asiakas- ja markkinalähtöisen tarjonnan kehittäminen, ostamisen ja asioinnin helpottaminen sekä

kannattavuuden parantaminen. Lamavuosien rasittama taloudellinen tulos paranikin jo vuonna 2010 merkittävästi erilaisten tehostamis- ja kehittämistoimenpiteiden ansiosta.

Lähtökohtana niin hotelli- kuin ravintolatoiminnassa on edelleen keskihintaisen tarjonnan painottaminen. Tämä valinta suojasi S-ryhmän matkailu- ja ravitsemiskauppaa myös taantuma-aikana, jolloin kysyntä laski voimakkaimmin hinnaltaan kalliissa tuotteissa ja palveluissa.

Ravintolatoiminnassa S-ryhmän keskeisenä painopistealueena on nopean syömisestä kehittäminen. Asiakkaille halutaan tarjota helppoja ratkaisuja syömiseen siellä, missä he luontaisesti liikkuvat. Esimerkkinä tästä ovat Prismojen yhteyteen syntyneet ravintolamaailmat, joiden konseptia ja tarjontaa kehitetään. Ensimmäinen uudenlainen Prisman ravintolamaailma avataan Lahdessa kesällä 2011.

Kauppojen ja ravintolan välinmaastoon sijoittuvaan tarjontaan kiinnitetään jatkossa muutenkin erityistä huomiota. S-ryhmässä uskotaan, että toimialojen väliset raja-aidat hämärtyvät tulevaisuudessa siten, että kau-poista ostetaan yhä enemmän valmiita ateriaratkaisuja ja ravintoloista myydään entistä enemmän tuotteita asiakkaalle mukaan otettaviksi.

S-ryhmässä lanseerattiin viime vuonna uusi valmisruokakonsepti Makula, jota pilotoidaan muun muassa Alepoissa, S-marketeissa ja ABC-liikennemyymälöissä.

Myös ruoka- ja seurusteluravintolatoimintaa kehitetään. Maaliskuussa Helsingin Kampissa avattava pastaa ja muita Italian keittiön herkkuja tarjoava Bravuria perustuu Suomessa uudenaikaiseen palvelutapaan. Tämä maailmalla suosittu "free flow" tarkoittaa esimerkiksi sitä, että ruuat tilataan suoraan kokilta, joka valmistaa ne asiakkaiden toiveiden mukaan.

Taantumasta huolimatta S-ryhmä on jatkuvasti uudistanut ravintoloitaan ja avannut myös uusia yksiköitä. Vuonna 2010 uusien Prismojen yhteyteen avattiin ravintolamaailmoja. Amarillo-, Torero- ja Coffee House -yksiköiden määrä lisääntyi eri puolilla Suomea. Sokos Hotel Tammerissa avattiin uudentyypinen ravintola Trattoria.

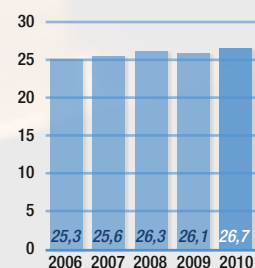
Uusia hotelleja luvassa

S-ryhmässä myös hotellit selvisivät taantumasta kunnialla, ja kysyntä on lähtenyt selvään kasvuun. S-ryhmän hotellitarjonta muodostui vuonna 2010 kolmesta erilaisesta brändistä. Näistä tunnetuin ja vanhin on Suomen suurin hotelliketju Sokos Hotels, jonka palvelut on suunnattu erityisesti asiakasomistajille sekä kotimaisille liikematkustajille. Sokos Hotellit kasvattivat markkinaosuuttaan myös vuonna 2010.

Radisson Blu -ketju on kansainvälinen ketju, jonka asiakaskunnassa on paljon liikematkustajia. Liikematkailun väheneminen rokkoi Radisson-ketjun myyntiä taantumien aikana, mutta elpymistä on tapahtunut kesästä 2010 alkaen. Radisson Blu -hotellit suuntaavat tarjontansa nykyisin entistä vahvemmin myös asiakasomistajille.

Kolmas brändi oli Holiday Club Spa -hotellit, jonka asiakaskunnasta enemmistö on ollut asiakasomistajia. Tammikuussa 2011 S-ryhmä myi neljä ketjuun kuulunutta hotellia Holiday Club Resortsin omistukseen 1.3.2011 alkaen. Turun Caribiassa, Oulun Edenissä, Nurmeksen Bombassa ja Leppävirran Vesileppiksessä kylpylätoiminta jatkuu Sokos Hotellien nimellä.

S-ryhmän majoitusliiketoiminnan markkinaosuus (%)

S-ryhmässä periaatteena on, että joka vuosi uudistetaan perusteellisesti vähintään yksi hotelli, minkä lisäksi pienempiä remontteja tehdään jatkuvasti. Vuonna 2009 uudistettiin Tampereella Sokos Hotel Tammer. Vuonna 2010 Radisson Blu Espoo remontoitiin täydellisesti ja Joensuussa laajennettiin Sokos Hotel Vaakunaa. Kuluva-
na vuonna remontissa on Tampereella Sokos Hotel Villa.

Aivan uusi Sokos Hotelli avataan vuonna 2012 Jyväskylään. Messu- ja kongressikeskuksen yhteyteen rakennettavaan Sokos Hotel Paviljonkiin tulee yhteensä 170 huonetta, jotka ovat kooltaan kaupungin suurimpia.

Tampereelle on suunnitteilla 24 kerrokseen korkeuteen nouseva tornihotelli, jota toivotaan päästävän rakentamaan kesällä 2011.

Verkkokauppaa kehitetään

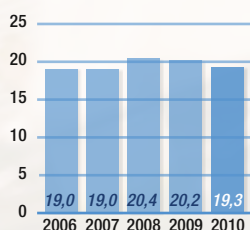
Uusia haasteita hotellikaupalle niin Suomessa kuin kansainvälisesti tuo verkkokaupan nopea lisääntyminen. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että pitkäaikaisia yrityssovimuksia majoituspalveluista tehdään entistä harvemmin. Verkossa hintojen vertailu on täysin läpinäkyvää, ja myös yksityiset ihmiset ovat entistä omatoimisempia hotellivaroituksia tehdessään.

S-ryhmä vastaa haasteeseen uudistamalla verkkopalveluitaan ja varausmahdollisuuksia sekä kehittämällä joustavaa hinnoittelua nykypäivän kulutuskäyttäytymistä vastaavaksi.

Majoitus- ja ravitsemiskaupassa S-ryhmä haluaa kuunnella entistä enemmän asiakkaiden toiveita ja vastata osuvalla tarjonnalla heidän kysyntätarpeisiinsa. Yksi yhä tärkeämpi keino kuunnella asiakkaita ja kommunikoida heidän kanssaan on sosiaalinen media, jossa S-ryhmän majoitus- ja ravitsemisliiketoiminta on tosissaan mukana.

Taantuma-aika osoitti jälleen oikeaksi näkemyksen, jonka mukaan hyvä ja osaava asiakaspalvelu on ratkaisevan tärkeä menestystekijä. Henkilökunnan koulutuksessa painotetaan muun muassa aktiivisen myyntityön merkitystä, minkä asiakkaat tutkimusten mukaan kokevat hyväksi palveluksi. ■

S-ryhmän ravitsemisliiketoiminnan markkinaosuus (%)

Autokauppa pääsi vauhtiin

Autokaupassa myynti kiihtyi loppuvuotta 2010 kohden. S-ryhmässä autokauppaa kehitetään nyt voimakkaasti.

Koko vuoden 2009 vaikuttanut epävarmuus ja kysynnän heikkeneminen sekä yksityisessä autokaupassa että yritysmyyntissä vaikuttivat vielä vuoden 2010 alussa. Vuoden alkukuukausina autokauppa kasvoi, mutta vain hieman. Ahtaajalakko vaikutti alkuvuodesta autojen toimitusaikoihin ja hidasti osaltaan kaupankäyntiä.

Myynti kuitenkin vilkastui kevättä kohden, ja koko vuoden osalta päädyttiin ennakoituja parempiin myynteihin. Uusia henkilöautoja rekisteröitiin vuoden 2010 aikana 112 000, mikä oli 23,6 prosenttia edellisvuotta enemmän. Positiivinen kehitys kiihtyi loppuvuonna. Esimerkiksi joulukuussa uusia henkilöautoja rekisteröitiin lähes 50 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Vuodesta 2011 odotetaan hyvää. Tilastokeskuksen mukaan 16 prosenttia suomalaisista kotitalouksista aikoo ostaa auton kuluvan vuoden aikana.

Merkittävä tulosparannus

Käytettyjen autojen kauppa kävi matalasuhdanteen aikana mainiosti. Kesällä uusista vaihtoautoista oli pulaa. Tarjontaa lisättiin pitkin vuotta vaihtoautojen maahantuonnilla. Loppuvuodesta vaihtoautokauppa rauhoittui normaalin kulutuskysynnän mukaiseksi. Uusien autojen myynnin vilkastuessa autoliikkeisiin on saatu myös uudempi vaihtoautoja.

Matalasuhdanne puraisi erityisesti hyötyajoneuvo-kauppaan. Yritykset säästivät autohankinnoissa, ja konkurssit esimerkiksi rakennusosalalla heikensivät kysyntää. Loppuvuotta kohden hyötyajoneuvojen myynti kuitenkin kasvoi reippaasti.

Vuonna 2010 uusia pakettiautoja rekisteröitiin 11 045 kappaletta, mikä oli 27,3 prosenttia edellisvuotta enemmän.

S-ryhmän autokaupan palveluja tarjoavat SOK:n tytäryhtiö SOK Autokauppa Oy sekä 12 alueosuuskauppaa. Palveluihin kuuluvat uudet autot, vaihtoautot, varaosa- ja tarvikemyynti, huolto- ja korjaustoiminta sekä autokaupan rahoitus. Uutena palveluna aloittaa vuonna 2011 Karla-monimerkkih huolto ensimmäisellä pilottipisteellä Mikkeliissä. S-ryhmän edustuksiin kuuluu 21 automerkkiä, joita myytiin vuoden 2010 lopussa 38 toimipaikassa.

S-ryhmän autokauppa kehittyi vuonna 2010 myyntiltään positiivisesti ja sen tulos parani merkittävästi. Tuloksen parantumiseen ovat vaikuttaneet elpynyt kysyntä, erilaiset kehittämistoimenpiteet sekä kulujen hallinta.

Maailmanlaajuisesti autoala etsii keinoja tehostaa kannattavuutta rationalisoimalla toimintoja ja kehittämällä kumppanien avulla uusia tekniikoita. Tuotannossa on edelleen ylikapasiteettia joka puolella maailmaa.

Huoltoa monille merkeille

Ympäristönäkökohdista lähtevä asenneilmapiirin ja kulutuskäyttäytymisen muutos on vaikuttanut autokaupan siten, että hiilidioksidipäästöiltään pienien autojen myynti on kasvanut ja suurten autojen kysyntä vähenee. Uusien henkilöautojen päästöissä Suomi ei vielä ole EU-tason tavoitteessa, mutta EU-maiden välisessä vertailussa kuitenkin keskikastissa. Myös ajoneuvoveron muutos päästöpohjaiseksi kannustaa valitsemaan vähäpäästöisiä autoja

Suomen autokanta on yhä läntisen Euroopan vanhin, sillä autojen keskimääräinen romutusikä on lähes 20 vuotta. Nykyisillä myynnin volyymeillä autokanta ei nuorene, vaan keski-ikä nousee edelleen. Autokannan nuortuminen olisi kuitenkin tärkeää niin liikenneturvallisuuden kuin ympäristönkin vuoksi.

Autokaupan kilpailu Suomessa on kovaa ja tulostaso kokonaisuudessaan edelleen heikko. Maassamme on muutamia valtakunnallisesti merkittäviä toimijoita. Kuitenkin ala on edelleen sirpaloitunut, ja autokauppaa käydään lukuisten alueellisten toimijoiden voimin.

Autojen huollossa kilpailutilanne on muuttumassa. Merkkihuoltojen rinnalle syntyy useille merkeille

ammattitaitoista huoltopalvelua tarjoavia ketjuja. Tässä muutoksessa S-ryhmä on mukana. Ensimmäinen Karla-monimerkkih huolto avattiin Osuuskauppa Suur-Savon autokaupan yhteyteen alkuvuonna 2011. Tavoitteena on rakentaa Karlasta valtakunnallinen monimerkkih huoltoketju.

Automaa-ketju syntyy

S-ryhmän autokauppa on parhaillaan voimakkaassa kehittämisvaiheessa. Ketjutoimintaa rakennetaan nimellä Automaa. Sen puitteissa kehitetään niin autojen myynnin kuin huollon palvelukonseptia asiakasomistajalähtöisesti. Tavoitteena on laajentaa autoiluun liittyviä palveluja asiakasomistajille ja lisätä niitä osaksi kokonais-tarjontaa yhdessä S-ryhmän muiden ketjujen kanssa.

Asiakasomistajien tarpeet liittyvät autoiluun monella tapaa. Näitä ovat autojen ostamisen ohella esimerkiksi huoltopalveluiden käyttö, rahoitus- ja vakuutus tuotteet, rengashotellipalvelut sekä autoiluun liittyvien tarvikkeiden ja osien hankinta.

Palveluita kehitetään myös verkossa. Tavoitteena on muun muassa entistä joustavampi huoltopalveluiden tilaaminen, verkossa tapahtuvan ennakkovalinnan ja -vertailun helpottaminen sekä mahdollisuus ostaa tuotteita verkosta.

Tällä hetkellä entinen Automaa Oy, nykyinen SOK Autokauppa Oy, muodostaa S-ryhmän autokaupan volyymistä noin 40 prosenttia. Muuta autokauppaa harjoittavat 12 alueosuuskaupan omistamaa autoliikettä. Yhteensä S-ryhmän autokaupat edustavat eri liikkeissä ympäri Suomea 21 eri merkkiä. Toimipaikkoja oli vuoden lopussa 42, joista 4 on huoltopistettä.

Automaa-ketjun rakentaminen aloitettiin toden teolla vuonna 2010 ja pian se alkaa näkyä konkreettisesti myös ulospäin. Ketjun muodostavat tällä hetkellä SOK Autokauppa Oy:n liikkeet sekä seitsemän alueosuuskaupan omistamat autoliikkeet. Autokaupan verkostosuunnittelu on käynnissä sekä automyyntiin että monimerkkih huoltopalveluiden osalta. Tarkoitus on luoda alueellisesti monipuolinen autovalikoima ja lähellä asiakasomistajaa oleva monimerkkih huoltopalvelu valtakunnallisesti.

SOK myi vuoden 2010 alussa Peugeotia maahan-tuovan Maan Auto Oy:n Veho Oy:lle. Myynti on osa S-ryhmän strategiaa keskittyä puhtaasti autojen ja huoltopalveluiden vähittäismyyntiin ja asiakasomistajien palveluiden kehittämiseen. ■

Maatalouskauppa muutospaineissa

Maatalouskauppaa koettelee maailmanlaajuinen myllerrys, joka heijastuu myös Suomeen. Tässä tilanteessa Hankkija-Maatalous Oy keskittyy entistä selkeämmin perusliiketoimintaansa.

Maatalouskauppa on globaalia liiketoimintaa. Niin Suomessa kuin kansainvälisesti matala kysyntä ja alhaiset hinnat koettelevat kaikkia alan toimijoita. Tämä maailmanlaajuinen markkinahäiriö on jatkunut jo useamman vuoden ajan.

Kansainväliseen maatalouskauppaan vaikuttavat merkittävästi päätuotantoalueiden sääolosuhteet. Satotasoja laskevat muun muassa kuivuus, tulvat ja heinäsiirakat. Viljakasvien kysyntää kasvattaa puolestaan kehittyvien kansantalouksien, kuten Kiina ja Intia, viljan ja erityisesti lihan käytön lisääntyminen. Lisäksi merkittävä osa viljakasveista käytetään nykyisin energiantuotantoon. Esimerkiksi USA:ssa maissista valmistetaan etanolia, mikä oli suuri syy viimeisiin ruokakriiseihin.

Vuoden 2011 alkupuoliskolla ollaan jälleen tilanteessa, jossa maailmanlaajuisesti on kova kysyntä ruuasta, ja jopa uusia ruokakriisejä ennakoidaan. Viljan hinnat hipovat ennätystään. Ongelmana on se, että viljaa ei ole riittävästi.

Kaikki edellä kuvatut asiat vaikuttavat tarjontaan ja kysyntään globaaleilla markkinoilla. Niiden ennakoitavuus on heikko, minkä takia myös hintaheilahtelut ovat jyrkkiä.

Maatalousmarkkina ei kasva

Suomessa maatalouskaupan kysyntä pysyi vuonna 2010 edellisvuoden tasolla. Volyymeiltaan maatalouskauppa on viime vuosina laskenut merkittävästi vuosikymmenen parhaista ajoista. Kaupan arvoon on laskevasti vaikuttanut erityisesti vilja- ja rehuraaka-aineiden sekä lannoitteiden hinnan muutokset. Euromääräinen aleneminen Suomen maatalouskaupassa on siten seurausta sekä kysynnän vähentymisestä että hintojen laskusta. Kysyntä on pienentynyt kaikissa maatalouskaupan tuoteryhmissä.

Suomessa maatalouskaupan kysyntään vaikuttavat ennen muuta viljelijöiden käytettävissä olevien tulojen kehitys sekä rakenteelliset tekijät, joilla tarkoitetaan tilojen määrän ja koon kehitystä. Maataloustilojen lukumäärä

Suomessa laski vuonna 2010 edelleen. Kokonaisuudessa toimiala ei ole Suomessa kasvanut vuosiin, mikä johtuu muun muassa siitä, että tuotanto on monin osin EU:ssa kiintiöity.

Agrimarket-ketju uudistuu

Maataloustuottajien ostotavat muuttuvat, mikä vaikuttaa alan rakenteisiin Suomessa. Tuotantopanoksien hankinta on muuttunut entistä monikanavaisemmaksi. Suurin osa niistä ostetaan nykyään muualta kuin myymälöistä. Tästä syystä myymäläverkosto väijäämättä muuttuu eli supistuu lukumääräisesti.

Hankkija-Maatalous Oy on markkinajohtaja suomalaisessa maatalouskaupassa. Agrimarket-ketjun myynti on yli miljardi euroa, mikä on markkinaosuutena reilu puolet Suomen koko maatalouskaupasta. Vuonna 2010 Agrimarket-ketju säilytti markkinaosuutensa entisellään.

Maatalouskaupan tulokellisuutta heikensi viime vuonna erityisesti kone- ja rehukaupan kilpailutilanne. Hankkija-Maatalous Oy käynnisti konseptiuudistuksen ja samalla kuluttaja- ja yrityskaupan toimintoja selkiytettiin S-ryhmän sisällä. Hankkija-Maatalouden Agrimarket-ketju keskittyy jatkossa yhä selvemmin perusliiketoimintaansa. Se sisältää maatalous-, kone-, harraste-, eläin- ja puutarhakauppaa. Maatalouskauppa sisältää vahvasti tuotantorakentamisen.

Myymälöissä on myös kuluttajaratikaupan tarjonta, mutta rajoitetummin kuin aikaisemmin.

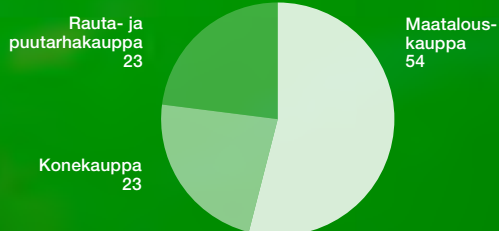
Vuoden 2010 aikana Hankkija-Maatalous Oy:n 21 toimipaikkaa muutettiin uudistuneeseen Agrimarket-konseptiin. Muutamia toimipaikkoja suljettiin ja vuonna 2011 keskittämistä jatketaan.

Kuluttajille suuntautuvassa kaupassa puutarhakauppa on menestynyt hyvin myös taantuma-aikana, ja se säilyy tulevaisuudessakin yhtenä painopistealueena. Vuonna 2010 puutarhakaupan taso oli lähellä vuoden 2009 tasoa.

Agrimarketien lisäksi puutarhakauppaa tehdään S-ryhmässä Prismojen kesäpihoilta sekä Kodin Terroista. ■

6530

Agrimarket-ketjun
myynti toimialoittain 2010 (%)

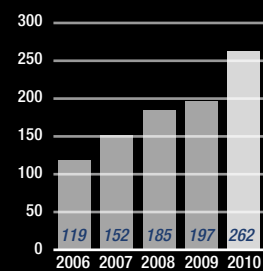

Maatalous- ja konekauppaa S-ryhmässä tekevät Agrimarketit. Kuluttajautakauppaa harjoitetaan Kodin Terroissa, S-Raudoissa ja osassa Agrimarketeja. Puutarhakauppaa tekevät Agrimarketien Multasormet, S-Raudat, Prismojen kesäpihat sekä Kodin Terrat. Maatalouskauppaa harjoittaa valtakunnallisesti SOK:n tytäryhtiö Hankkija-Maatalous Oy. Lisäksi neljällä alueosuuskaupalla on omaa maatalouskauppaa. Agrimarket-toimipaikkoja oli vuoden vaihteessa 123 kappaletta, missä vähennystä edelliseen vuoteen oli 15 kappaletta.

Сегодня
Все напитки
БЕСПЛАТНО
для
фотографов

Lähialueiden liikevaihto (Milj. €)

Nopeaa laajenemista lähialueilla

S-ryhmän kansainvälinen liiketoiminta laajenee nyt erittäin nopeasti. Tämä vaatii mittavia investointeja, mutta tulevaisuuden tuotto-odotuksetkin ovat kovat.

S-ryhmä harjoittaa kansainvälistä liiketoimintaa marketkaupassa Pietarissa, Virossa, Latviassa ja Liettuassa. Vuonna 2010 lähialueiden marketkaupan myynti oli 265 miljoonaa euroa, missä kasvua edelliseen vuoteen oli 33 prosenttia.

Kyseessä on siis jo nyt sangen mittava liiketoimintakokonaisuus, joka lähivuosina vielä kasvaa huomattavasti. Vuoteen 2015 mennessä S-ryhmä tavoittelee lähialueilta marketkaupassaan miljardin euron myyntiä.

Yksiköiden määrä on lisääntynyt vauhdilla. Investoinnit on tehty pääosin taantuman aikana, mutta tästä huolimatta asetetut myynti- ja tulostavoitteet on ylitetty.

Kaikki S-ryhmän marketkaupan yksiköt toimivat lähialueilla Prisma-brändin alla. Prismoista osa on suuria supermarketyksiköitä ja osa hypermarketkonseptilla toimivia yksiköitä.

Tällä hetkellä Virossa toimii yhteensä seitsemän Prismaa, joista viisi Tallinnassa. Viron uusimmat Prismat avattiin Tarttoon ja Narvaan loka- ja marraskuussa 2010.

SOK:n kuudes Prisma Pietariin valmistui syyskuussa. Latviaan avataan SOK:n kolmas Prisma keväällä 2011. Ne kaikki sijaitsevat Riassa.

Liettuassa S-ryhmällä on tällä hetkellä yksi Prisma Vilnassa ja toinen, joulukuussa 2010 avattu Kaunasissa.

Kysyntä piristyi Pietarissa

Majoitus- ja ravitsemiskauppaa S-ryhmä harjoittaa maamme ulkopuolella Tallinnassa ja Pietarissa. Sokos Hotel Viru on tehnyt erittäin hyvää tulosta koko sen ajan, kun se on ollut SOK:n omistuksessa. Kävijämää-

rät ovat lisääntyneet edelleen, vaikka kilpailutilanne Tallinnan hotellibisneksessä on kiristynyt huomattavasti. Viimeisten 2–3 vuoden aikana kaupungin hotellikapasiteetti on kasvanut yli 20 prosenttia.

Pietarissa S-ryhmällä on kolme Sokos Hotellia, jotka valmistuivat pahimman taantuman aikana. Alkuvaikeuksista on nyt selvitty, mistä kertoo muun muassa se, että kävijämäärät nousivat vuonna 2010 peräti 60 prosenttia. Hotellien tulospaannus oli myös huomattava.

Tulevaisuuden näkymät Pietarin osalta ovat erinomaiset nyt, kun talous Venäjällä kasvaa jälleen voimakkaasti. Suomalaisen matkailua Pietariin edesauttavat sekä uusi nopea junayhteys että laivaristeilyreitit.

Kanta-asiakkuus kiinnostaa

S-ryhmällä on jo nyt yli 2 000 työntekijää ulkomailla. Henkilöstön määrä kasvaa vielä huomattavasti, sillä vuoteen 2015 mennessä S-ryhmän yksiköiden määrän lähialueilla on suunniteltu nousevan 40–45:een. Vuoden 2011 aikana S-ryhmä lanseeraa asiakaskortin niin Pietarin kuin Baltiankin markkinoille. Kyseessä ei luonnollisesti ole asiakasomistajajärjestelmä, vaan paikalliselle väestölle suunnattu kanta-asiakkuudesta palkitseva järjestelmä, jossa palkitsemisen muoto vaihtelee markkinakohtaisesti. Tähänastisten pilottikokeilujen perusteella kiinnostus näillä markkinoilla uudenlaista kanta-asiakasjärjestelmää kohtaan on erittäin suurta. Pietarissa kortin otti käyttöön parin ensimmäisen kuukauden aikana yli 60 000 ihmistä. ■

S-ryhmän päivittäis- ja käyttötavaroiden hankinnasta vastaa SOK:n tytäryhtiö Inex Partners Oy. Se tekee ostamisessa yhteistyötä pohjoismaisen Coop Tradingin kanssa, josta SOK omistaa neljänneksen. Inex Partners omistaa myös puolet pakasteiden hankintaan ja logistiikkaan erikoistuneesta Finnfrost Oy:stä. Meira Nova Oy on SOK:n tytäryhtiö, joka on erikoistunut päivittäistavaroiden Ho-ReCa-alan hankintaan, markkinointiin ja logistiikkaan. Sen asiakasryhmiä ovat hotellit ja ravintolat, henkilöstöravintolat, julkisen sektorin suurkeittiöt sekä liikennemyymälät ravintoloihin. Meira Nova hankkii tavaraa koko Suomeen myös S-ryhmän ulkopuolisille asiakkaille. NEOT (North European Oil Trade Oy) on SOK:n ja Greeni Oy:n yhteisesti omistama polttonesteiden hankintayhtiö.

Entistä tehokkaampaa hankintaa

S-ryhmän tehokas ja virtaviivaistunut hankinta näkyy asiakkaille edullisina hintoina, osuvina valikoimina ja parantuneena saatavuutena.

S-ryhmän menestyksen kulmakiviä ovat omat tehokkaat ja osaavat hankintayhtiöt, joiden avulla S-ryhmä voi johtaa tavarantoimittajista asiakkaisiin saakka ulottuvaa arvoketjua. Lopputuloksena ovat hyvät ja osuvat valikoimat sekä kustannustehokkuuden ansiosta markkinoiden kilpailukyysisin hintataso.

Hankintatoimintaa virtaviivaistettiin keväällä 2010, kun päivittäistavaroiden hankinnasta ja logistiikasta vastaava Inex Partners Oy ja käyttötavarakaupan hankinnasta vastannut Intrade Partners Oy yhdistyivät. Yhdistyminen muun muassa selkeyttää työnjakoa, tehostaa tavaravirran ohjaamista ja parantaa tuotteiden saatavuutta. Viime kädessä kaikki tämä näkyy asiakasomistajille entistä parempana palveluna.

Lisää joustavuutta ja reagointinopeutta

Hankintayhtiöiden yhdistymisen myötä käyttöön otetulta uudelta toimintamallilta odotetaan paljon. Sen tavoitteena on muun muassa joustavuuden ja reagointinopeuden parantaminen nykypäivän nopeasyklisessä käyttötavarakaupassa.

Osa toiminnan tehostamista on siirtyminen ketjukohtaisesta hankinnasta tuotealuekohtaiseen hankintaan. Käytännössä tämä tarkoittaa, että sama hankintapäällikkö voi hankkia tavaraa esimerkiksi Prisma- ja Sokos-ketjuille. Tämä omien hankintavolyymien yhdistäminen lisää neuvotteluvoimaa ja kilpailukykyä. Lisäksi Inex Partners tekee jatkuvasti kansainvälistä hankintayhteistyötä, jota jatkossa syvennetään.

Logistiikkaa kehitetään

Merkittävä osa käyttötavarakaupan tehostamista on logistiikan kehittäminen. S-ryhmän kaikkien aikojen suurin eli 150 miljoonan euron investointi on vuonna 2012 valmistuva käyttötavarakaupan logistiikkakeskus Sipoossa. Sen energiaratkaisut ovat ympäristöajattelun kärkeä Suomessa. Logistiikkakeskuksesta tulee maamme suurin uusiutuva energiaa käyttävä hybridilaitos.

Uuden käyttötavarakaupan logistiikkakeskuksen hyödyt näkyvät aikanaan konkreettisesti myös myymälöissä. Se esimerkiksi mahdollistaa puskurivarastojen ylläpitämisen, mikä parantaa tuotteiden saatavuusvarmuutta kaikissa olosuhteissa. Myös tuotteiden keskitetty käsittely eli myyntikunnostus laajenee. Tavoitteena on, että merkittävä osa käyttötavarasta tulee myymälöihin valmiiksi myyntikunnostettuina.

Kaikki SOK:n logistiikkakeskukset siirtyivät vuoden 2010 aikana S-ryhmän logistiikkakeskukset Oy:n omistukseen. Yhtiön omistavat S-ryhmän 22 alueosuuskauppaa.

Eettisesti kestävä hankintaa

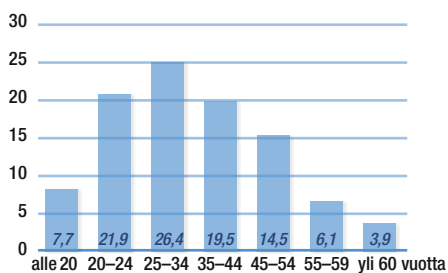
Vaatimukset yritysten toiminnan läpinäkyvyydestä ja mahdollisuudesta vastuulliseen kuluttamiseen voimistuvat jatkuvasti. Esimerkiksi tiedot tuotteiden alkuperämaista, niiden sisältämistä raaka-aineista ja tuotantolosuhteista on kyettävä kertomaan asiakkaille heidän niin halutessaan.

Hankintayhtiöillä on keskeinen rooli näiden odotusten täyttämisessä. Pitkän arvoketjun hyvällä hallinnalla ja kansainvälisen yhteistyön mukanaan tuomilla resursseilla varmistetaan eettisesti kestävä hankinta. ■

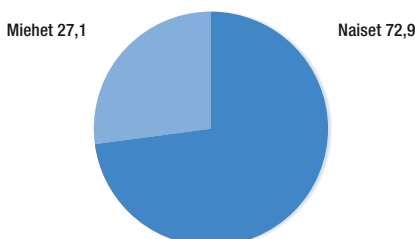
Huolenpitoa henkilöstöstä

Kaupan palveluksessa on Suomessa yli 300 000 henkilöä eli se on eniten työllistävä toimiala maassamme. S-ryhmässä työskentelee yhteensä 39 500 osaaajaa, joista noin 9 400 SOK-yhtymässä. Jo yli 2 000 s-ryhmäläistä tienaa leipänsä yhtiön liiketoiminnan palveluksessa ulkomailla, Baltiassa ja Venäjällä.

Ikäkauma 2010 (%)

Sukupuolijakauma 2010 (%)

Henkilöstön osaaminen on tulevaisuudessa ratkaisevan tärkeä kilpailuetu. Huolehtimalla henkilöstön hyvinvoinnista ja osaamisesta S-ryhmä pyrkii hankkimaan ja säilyttämään palveluksessaan parhaat osaajat.

Kun Suomi eli taantumaa, palvelualat ja niistä suurim-
pana kauppa pitivät yllä työllisyyttä. Myös tulevai-
suudessa palvelusektori kasvaa, ja uudet työpaikat syntyvät
pääasiassa sinne. Tämä lisää kaupan painoarvoa yhteis-
kunnallisessa keskustelussa. Kauppa työpaikkana onkin
alkanut kiinnostaa yhä useampia.

S-ryhmän tavoitteena on olla palvelualan halutuin työn-
antaja ja osaaajan valinta. Tähän se pyrkii huolehtimalla
henkilöstöstään ja antamalla heille mahdollisuuden kehit-
tää osaamistaan. S-ryhmä tarjoaa monipuolisia ja mielen-
kiintoisia tehtäviä ja työuria. S-ryhmässä käytännön teot
sekä panostaminen sisäiseen ja ulkoiseen työantajakuvaan
ovat avainasemassa uusien osaaajien saamisessa ja nykyisten
pysymisessä.

Tutkimusten mukaan S-ryhmä on tällä hetkellä haluttu
ja luotettava työnantaja. S-ryhmä on yksi eniten nuoria
työllistävä yritys Suomessa. S-ryhmään tullaan töihin
yleensä taksvärkin, työelämään tutustumisen, opiskeluun
liittyvän työssä oppimisen tai työharjoittelun kautta. Siitä
polku usein johtaa ilta-, viikonloppu- ja kesätöihin. Hy-
vien kokemusten myötä syntyy monesti kipinä alan opin-
noista tai työskentelystä S-ryhmässä. Kaikista S-ryhmässä
työskentelevistä yli neljännes on alle 25-vuotiaita.

Ratkaisevan tärkeä esimiestyö

Osuustoiminnallisena yrityksenä S-ryhmän perusarvoihin
kuuluu ihmisistä huolehtiminen. Tämä koskee mitä suu-
rimmassa määrin omaa henkilökuntaa. Suurena ja vas-
tuullisena työnantajana S-ryhmä noudattaa tarkasti lakeja
ja työehtosopimuksia, mutta haluaa lisäksi tehdä henkilö-
kuntansa hyväksi enemmän kuin ne edellyttävät. Henki-
lökuntaedut ovat sangen hyvät, ja kaupan alan palkkataso
kaikkine lisineen kilpailukykyinen.

S-ryhmässä uskotaan, että henkilökunta viihtyy ja jak-
saa työssään, kun työilmapiiri yksiköissä on hyvä, oikeu-
denmukainen ja kannustava. Tämän vuoksi esimiestyöhön
ja sen kehittämiseen kiinnitetään erityistä huomiota.
S-ryhmän koulutus- ja kehittämiskeskus Jollas Instituutin
valmennuksista merkittävä osa on suunnattu S-ryhmän yli
2 000 esimiehelle, mutta mahdollisuus kehittyä työssä ja
kehittää itseään kouluttautumalla kuuluu kaikille s-ryhmä-
läisille. Vuonna 2010 noin 20 000 s-ryhmäläistä osallistui
erilaisiin Jollas Instituutin järjestämiin valmennuksiin.

Avainsana on osaaminen

Henkilöstö on yritykselle sitä suurempi voimavara, mitä osaavampaa se on. S-ryhmässä pidetään tulevaisuuden merkittävimpänä henkilöstön kehittämisasiana erilaisten osaamisalueiden tunnistamista sekä osaamistarpeiden kartoittamista työyhteisössä.

Vuonna 2010 osaamisen johtamisen mallia vietiin Jollaksen avulla useisiin osuuskauppoihin. Tavoitteena on, että se on käytössä kaikissa osuuskaupoissa vuoteen 2015 mennessä.

Merkittävä kehittämiskohde vuoden 2010 aikana on ollut lisäksi työvuorosunnittelun tehostaminen. Tavoitteena on pystyä tarjoamaan omalle henkilökunnalle mahdollisimman paljon työtunteja, mihin päästään muun muassa joustavalla työnkierrolla. ■

Asiakasomistajien parhaaksi

Osuustoiminnallisessa S-ryhmässä kuuluu asiakasomistajien ääni.

S-ryhmä on osuustoiminnallinen yritysryhmä, jonka olemassa olon tarkoitus on tuottaa palveluja ja etuja asiakasomistajille. Asiakasomistajina eli osuuskauppojen jäseninä on jo 1 930 000 suomalaista kotitaloutta. Asiakasomistajien määrä on useina vuosina peräkkäin lisääntynyt noin 100 000 talouden vuosivauhdilla, näin myös vuonna 2010. Kaikkiaan noin 77 prosenttia suomalaisista kotitalouksista on asiakasomistajatalouksia.

S-ryhmä ei pyri lyhyen tähtäimen voiton maksimointiin, vaan se toimii vastuullisesti ja pitkällä tähtäimellä asiakasomistajiensa hyväksi. Asiakasomistajien toiveet ja tarpeet ohjaavat S-ryhmän palvelu- ja etutarjonnan sekä palveluverkoston kehittämistä.

Jokaisella asiakasomistajalla on mahdollisuus vaikuttaa oman osuuskauppansa toimintaan. Vaikuttaminen tapahtuu muun muassa hallintoelinten kautta sekä erilaisissa verkon välityksellä toimivissa asiakaspaneelissa, joihin osallistui viime vuonna jo yli 15 000 asiakasomistajaa.

S-Etukortti on Suomen arvostetuin

Osuustoiminnallinen yritys palauttaa hyötyä jäsenilleen palveluiden käytön suhteessa. Toisin sanoen, mitä enemmän asiakasomistaja keskittää ostojaan S-ryhmään, sitä enemmän hän hyötyy taloudellisesti. Asiakasomistajille rahana maksettavia etuja ovat ostohyvitys eli Bonus, maksutapaetu sekä osuuskaupan tulokseen perustuvat vuosittainen ylijäämänpalautus sekä sijoitetulle osuusmaksulle maksettava korko. Vuonna 2010 asiakasomistajille palautui näiden etujen kautta yhteensä 373 miljoonaa euroa, joka oli keskimäärin 197 euroa jokaista asiakasomistajataloutta kohti.

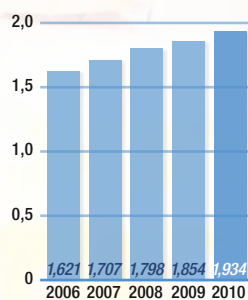
Tutkimusten mukaan kaikenkokoiset taloudet pitivät S-ryhmän asiakasomistajajärjestelmää selkeänä ja reiluna. Asiakasomistajien mielikuvat S-ryhmästä laadukkaiden ja monipuolisten palvelujen sekä parhaiden etujen tuottajana ovat vahvistuneet edelleen. Myös S-ryhmän palvelujen käyttö, niiden suosittelu ja käytön jatkaminen ovat lisääntyneet entisestään.

S-Etukortti valittiin viime vuonna jälleen Suomen arvostetuimmaksi kaupan kortiksi. ■

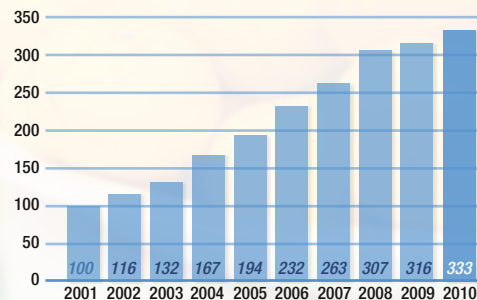

Jäsenmäärä (Milj.)

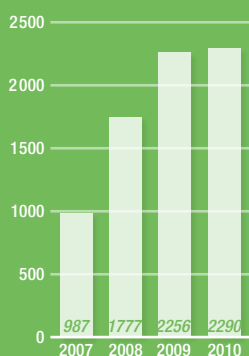

Asiakasomistajille maksettu Bonus (Milj. €)

S-ryhmään kuuluva S-Pankki on suomalainen kauppapankki, jolla on noin 2,3 miljoonaa asiakasta. S-Pankki tarjoaa asiakkailleen säästämiseen, maksamiseen sekä hankintojen rahoittamiseen liittyviä palveluja. S-Pankki palvelee noin 1 000 S-ryhmän toimipaikassa ympäri Suomen sekä verkkopankin ja puhelinpalvelun kautta. S-Pankin omistavat puoliksi SOK sekä S-ryhmän alueosuuskaupat ja yksi paikallisosuuskauppa. S-Pankille on myönnetty kotimaisuutta kuvaava Avainlippu-tunnus.

Yksityishenkilöiden talletukset S-Pankissa (Milj. €)

Asiakasomistajien oma pankki

S-Pankki on saavuttanut suuren suosion asiakasomistajien keskuudessa. Vuonna 2010 sen kasvu jatkui edelleen ja palveluvalikoima laajentui uusilla tuotteilla.

Vuonna 2007 talletuspankkitoiminnan aloittanut S-Pankki toi uudenlaisen vaihtoehdon suomalaisten pankkiasiointiin. Kaikesta päätellen uusi kauppapankki oli tervetullut, sillä lyhyessä ajassa S-Pankin palveluiden käyttäjien määrä on noussut yli 2,3 miljoonaan asiakkaaseen.

Vuoden 2010 loppuun mennessä yksityishenkilöt olivat tallettaneet S-Pankkiin 2,3 miljardia euroa. Yritystalletukset mukaan lukien S-Pankin talletuskanta oli 2,5 miljardia euroa.

S-Pankin luottokanta oli vuoden vaihteessa 299 miljoonaa euroa, josta 211 miljoonaa euroa oli myönnetty yksityisasiakkaille.

S-Pankin toiminta on alusta saakka kannattanut hyvin. Vuonna 2010 se teki 12,5 miljoonan euron tuloksen. Tulos nelinkertaistui edellisvuodesta.

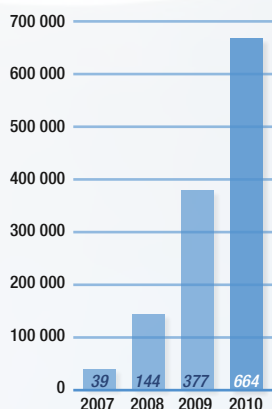
S-Pankilta parhaat edut

Valtaosa S-Pankin asiakkaista on yksityisasiakkaita, käytännössä asiakasomistajia, joille myös pankin parhaat edut on S-ryhmän toiminta-ajatuksen mukaisesti kohdennettu.

S-Pankin hyvien lukujen takana onkin asiakasomistajien luottamus omaan pankkiinsa. Joulukuussa 2010 julkaistun tutkimuksen (Kanta-asiakasbarometri) mukaan S-Pankin asiakkaat ovat kaikkein tyytyväisimpiä pankkinsa palveluihin ja etuihin.

Kanta-asiakasbarometrin ja muiden tutkimusten mukaan asiakasomistajat arvostavat S-Pankissa maksuttomia

S-Etukortti Visan käyttäjät

palveluita, laajaa palveluverkostoa, pitkiä palveluaikoja, helppokäyttöistä verkkopankkia sekä kilpailukykyisiä säästämiseen ja hankintojen rahoittamiseen liittyviä tuotteita.

S-Etukortti Visan suosio kasvaa

S-ryhmän asiakasomistajuuden tunnus, vihreä S-Etukortti, on avain myös S-Pankin palveluihin ja etuihin. Viime vuoden aikana S-Pankki myönsi noin 292 000 uutta S-Etukortti Visaa. Kaikkiaan S-Etukortti Visoja on käytössä jo 664 000 kappaletta.

S-Pankin verkkopankin suosio on myös entisestään kasvanut. Viime vuonna uusia pankkitunnussopimuksia tehtiin keskimäärin 12 000 kappaletta kuukausittain. Vuoden lopussa S-Pankin sähköisillä palveluilla oli 933 000 käyttäjää.

Tuotevalikoima uudistui

Ensimmäisten vuosien aikana S-Pankin tuotevalikoima on vähitellen laajentunut vastaamaan entistä paremmin asiakasomistajien tarpeita. Viime vuoden marraskuussa S-Pankki lisäsi talletustuotevalikoimaansa S-Sijoitustilin, joka tarjoaa mahdollisuuden hakea lisätuottoa määräaikaistalletukselle. Toinen viime vuonna valikoimaan tulleista uusista tuotteista oli verkkopankin kautta käytettävä S-Joustoluotto. ■

S-ryhmän alueosuuskaupat

Andelslaget Varuboden*, Kirkkonummi
Etelä-Karjalan Osuuskauppa, Lappeenranta
Etelä-Pohjanmaan Osuuskauppa, Seinäjoki
Helsingin Osuuskauppa Elanto, Helsinki
Jukolan Osuuskauppa, Nurmes
Keskimaa Osk, Jyväskylä
Koillismaan Osuuskauppa, Kuusamo
Osuuskauppa Arina, Oulu
Osuuskauppa Hämeenmaa, Lahti
Osuuskauppa Keula, Rauma
Osuuskauppa KPO, Kokkola
Osuuskauppa Maakunta, Kajaani
Osuuskauppa Osla Handelslag*, Porvoo
Osuuskauppa PeeÄssä, Kuopio
Osuuskauppa Suur-Savo, Mikkeli
Osuuskauppa Ympyrä, Hamina
Osuuskauppa Ympäristö, Kouvola
Pirkanmaan Osuuskauppa, Tampere
Pohjois-Karjalan Osuuskauppa, Joensuu
Satakunnan Osuuskauppa, Pori
Suur-Seudun Osuuskauppa SS0, Salo
Turun Osuuskauppa, Turku

*fuusiossa 30.6.2011 syntyy
Osuuskauppa Varuboden-Osla Handelslag

S-ryhmän keskeiset luvut vuonna 2010

	Milj. €
S-ryhmän vähittäismyynti	10 465
S-ryhmän vähittäismyynti Baltiassa ja Venäjällä	262
S-ryhmän vähittäismyynti kotimaassa	10 202
Osuuskauppojen vähittäismyynti	9 092
S-ryhmän bonusmyynti	8 431
Asiakasomistajille maksettu Bonus	333
S-ryhmän investoinnit	600
S-ryhmän tulos	296

S-ryhmän vähittäismyyntit liike- toiminta-alueittain vuonna 2010

*sisältää lähialueiden myynnin	Milj. €
Marketauppa*	6 385
Liikennemyymälä- ja polttonestekauppa	1 553
Tavaratalo- ja erikoisliikekauppa	351
Matkailu- ja ravitsemiskauppa*	750
Auto- ja autotarvikekauppa	484
Maatalouskauppa	932
Muut	9

vähittäismyyntiluvut alv 0 %

Mikä on S-ryhmä?

S-ryhmä on merkittävä suomalainen, osuustoiminnallinen kaupan alan yritysryhmä. Se muodostuu Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnasta (SOK) ja sen tytäryhtiöistä sekä 22 alueosuuskaupasta ja yhdeksästä paikallisosuuskaupasta. Jäsenet eli asiakasomistajat omistavat osuuskaupat, jotka puolestaan omistavat keskusliike SOK:n.

S-ryhmän liiketoiminnan tarkoituksena on tuottaa palveluja ja etuja asiakasomistajille.

Ryhmän päämääränä on tarjota asiakasomistajilleen kaikkialla Suomessa monipuoliset palvelut ja laaja toimipaikkaverkosto. Toiminnan lähtökohtina ovat asiakkaan palvelutarpeet ja arjen helpottaminen.

Toiminnan selkärangana ovat arvot:

- Olemme asiakasta varten
- Kannamme vastuuta ympäristöstä ja ihmisistä
- Uudistamme jatkuvasti toimintaamme
- Toimimme tuloksellisesti

S-ryhmän liiketoiminta

S-ryhmän liiketoiminta-alueet ovat marketkauppa, liikennemyymälä- ja polttonestekauppa, tavaratalo- ja erikoisliikekauppa, matkailu- ja ravitsemiskauppa, auto- ja autotarvikekauppa sekä maatalouskauppa.

S-ryhmän liiketoiminta on organisoitu valtakunnallisiin ketjuihin. SOK tuottaa keskitetysti yhteiset palvelutoiminnot. Kun ketju-toimintaan yhdistetään alueosuuskauppojen hyvä paikallinen markkina- ja asiakastuntemus, syntyy tehokas s-ryhmäläinen liike-toimintamalli.

S-ryhmän valtakunnalliset ketjubrändit ovat marketkaupassa Prisma, S-market, Sale ja Alepa sekä tavaratalo- ja erikoisliikekaupassa Sokos ja Emotion.

Liikennemyymälä- ja polttonestekaupassa 12 vuotta täyttävään ABC-ketjuun kuuluu jo yli sata liikennemyymälää.

Valtakunnallisia hotelliketjuja ovat Sokos Hotels ja Radisson Blu Hotels. S-ryhmän tarjonta ravintolapuolella ulottuu tunnetuista ketjubrändeistä yksilöllisiin ravintoloihin ympäri Suomen.

Agrimarket on maatalouskaupan valtakunnallinen ketju. S-Rauta-market- ja Multasormi-ketjut palvelevat asiakasomistajia rauta- ja puutarhakaupassa.

Kodin Terra on S-ryhmän asumisen tavaratalo. Ketju on kasvanut ripeästi viime vuosina.

Kotimarkkinoiden lisäksi S-ryhmällä on kansainvälistä liiketoimintaa Venäjällä ja Baltian maissa, jossa harjoitetaan marketkauppaa sekä matkailu- ja ravitsemiskauppaa. Pietarissa toimii kolme Sokos Hotellia ja Tallinnassa yksi. Prismoja on seitsemän Virossa, kuusi Venäjällä, kaksi Latviassa ja kaksi Liettuassa.

S-ryhmällä oli vuoden 2010 lopussa 1 636 toimipaikkaa, joista 1 614 oli Suomessa, 13 Baltiassa ja 9 Venäjällä.

S-ryhmässä työskentelee 39 646 palvelualan ammattilaista.

S-ryhmän vähittäismyynti liiketoiminta-alueittain 2010

	Milj. €
Prisma*	2 668
S-market	2 868
Sale	437
Alepa	287
Kodin Terra	116
Muu marketkauppa	9
Marketkauppa*	6 385
ABC-liikennemyymälät	805
ABC-automaattiasemat	557
ABC-polttoöljypalvelu	37
ABC-Deli	81
Muut liikennemyymälät	71
Muut automaattiasemat	2
Muu liikennemyymälä- ja polttonestekauppa	0,1
Liikennemyymälä- ja polttonestekauppa	1 553
Sokos	296
Emotion-erikoisliikkeet	22
Pukumies	27
Muut erikoisliikkeet	7
Tavaratalo- ja erikoisliikekauppa	351
Matkailutoiminta*	241
Ravitsemistoiminta*	510
Matkailu- ja ravitsemiskauppa*	750
Automaa	186
Muut autoliikkeet	298
Auto- ja autotarvikekauppa	484
Agrimarketit	622
Konekeskukset	160
Rautakauppa	24
Viljakauppa	108
Muu maatalouskauppa	18
Maatalouskauppa	932
Muut	9
Yhteensä*	10 465

*sisältää lähialueiden myynnin

Vähittäismyyntitoimipaikat 31.12.2010

	Lukumäärä *	Lukumäärä**
Prisma	77	
S-market	428	
Sale	247	
Alepa	82	
<i>Markettoimipaikat</i>	<i>834</i>	
Kodin Terra	11	
Muut markettoimipaikat*	11	
Marketkauppa	856	
ABC-liikennemyymälät	108	108
ABC-automaattiasemat	77	280
ABC-Deli	17	17
Muut liikennemyymälät	15	6
Muut automaattiasemat		6
Liikennemyymälä- ja polttonestekauppa	217	417
Sokos	23***	
Emotion	22	
Pukumies	9	
Muut erikoisliikkeet	6	
Tavaratalo- ja erikoisliikekauppa	60	
Sokos Hotels	47	
Radisson Blu Hotels	7	
Holiday Club Spa Hotels	8	
Muut hotellit	2	
<i>Matkailutoimipaikat</i>	<i>64</i>	
<i>Ravitsemistoimipaikat</i>	<i>262</i>	<i>783</i>
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	326	
Autokauppa	42	
Agrimarket	112	
Konekeskus	9	
Muut maatalous- ja rautatoimipaikat	4	
Maatalouskauppa	125	
Muut toimipaikat	10	
S-RYHMÄ	1 636	

* Toimipaikkalukumäärä ei sisällä muiden toimipaikkojen yhteydessä olevia ravintoloita, myymälöitä tai asemia.

** Toimipaikkalukumäärä sisältää muiden toimipaikkojen yhteydessä olevat ravintolat, myymälät ja asemat.

*** Sisältää kauneuden verkkokaupan.

S-ryhmä numeroin 2006–2010

Milj. €	IFRS 2010	IFRS 2009	IFRS 2008	IFRS 2007	IFRS 2006
SOK-YHTYMÄ					
Liikevaihto	9 258	8 532	8 800	7 659	6 636
Poistot ja arvonalentumiset	65	72	76	78	63
Liikevoitto	49	63	48	69	32
Rahoitustuotot ja -kulut	7	-26	-1	0	-4
Tulos ennen veroja	41	37	46	58	28
Tilikauden voitto	34	37	46	50	25
Taseen loppusumma	2 068	2 015	3 956	3 280	2 489
Pitkäaikaiset varat	702	684	658	710	661
Vaihto-omaisuus	346	346	352	356	301
Lyhytaikaiset varat	1 020	966	2 946	2 483	1 758
Myytavissä olevat omaisuuserät				87	71
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	567	536	504	522	478
Vähemmistöosuus	20	20	18	16	17
Varaukset	12	16	23	13	7
Vieras pääoma	1 481	1 439	3 434	2 697	1 955
Myytavissä olevien omaisuuserien velat				46	39
Korolliset velat	323	395	2 334	1 634	1 046
Rahavarat ja lyhytaikaiset sijoitukset	268	241	2 125	1 389	818
Korolliset nettovelat	54	154	209	245	228
Henkilökunta 31.12.	9 406	9 032	9 346	8 889	8 563

Milj. €	FAS 2010	FAS 2009	FAS 2008	FAS 2007	FAS 2006
SOK					
Myynti (alv 0 %),	6 557	6 162	5 933	5 280	4 316
josta myynti osuuskaupoille	6 202	5 797	5 577	5 133	4 191
Tulos ennen satunnaisia eriä,					
tilinpäätössiirtoja ja veroja	22	34	22	59	6
Tilikauden tulos	8	24	13	45	11
Henkilökunta 31.12.	1 196	1 191	970	863	761

OSUUSKAUPAT TYTÄRYHTIÖINEEN					
Myynti (alv 0 %)	9 092				
Myynti (sis alv)	-	10 113	9 928	8 840	8 073
Osuuskauppojen lukumäärä	31	32	34	36	39
Osuuskauppojen jäsenmäärä	1 933 587	1 854 419	1 797 653	1 707 274	1 621 060
Henkilökunta 31.12.	30 240	28 732	28 389	27 010	25 482

S-RYHMÄ					
Vähittäismyynti (alv 0 %)	10 465				
Vähittäismyynti (sis. alv)	-	11 687	11 821	10 544	9 777
Toimipaikkojen lukumäärä	1 636	1 598	1 566	1 526	1 488
Henkilökunta 31.12.	39 646	37 764	37 735	35 899	34 045

LASKENTAKAAVAT

Korolliset nettovelat = korolliset velat - rahavarat ja lyhytaikaiset sijoitukset

SOK-yhtymän johtaminen ja valvonta

Sovellettavat säännökset

SOK on suomalainen osuuskunta, jonka päätöksen- teossa ja hallinnossa noudatetaan Osuuskuntalakia, toimialojen toimintaa koskevia muita säännöksiä sekä SOK:n sääntöjä. Tytäryhtiöiden toimintaa säätelee muun muassa osakeyhtiölaki ja koko yhtymän toiminta ohjaavat lisäksi muun muassa SOK:n hallituksen vahvistamat investointi- ja hyväksymisohjeet sekä eri toimielimille vahvistetut työjärjestykset.

Arvopaperimarkkinayhdistys ry on hyväksynyt kesäkuussa 2010 Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin, jota Keskuskauppakamarin kannanoton mukaan myös muiden valtakunnallisesti merkittävien yhteisöjen tulisi noudattaa siltä osin, kuin se on niiden erityispiirteet huomioon otettuna mahdollista. SOK noudattaa listayhtiöiden hallinnointikoodia siltä osin kuin se on SOK:n osuustoiminnallinen yritysmuoto ja sen erityispiirteiden huomioiden tarkoituksenmukaista.

Osuuskunnan kokous

Osuuskunnan kokous on SOK:n ylin päättävä elin. Kukin osuuskunta on oikeutettu lähettämään osuuskunnan kokoukseen enintään viisi kokousedustajaa, joilla on puheoikeus, mutta joista yhdellä on oikeus käyttää osuuskunnan äänivaltaa. Omistajien omistajaoikeuksien käyttö perustuu osuuskunnan sääntöihin.

Varsinaisen osuuskunnan kokouksen tehtävänä on käsitellä säännöissä määrätyt asiat kuten tilinpäätöksen vahvistaminen, ylijäämän/tappion käsittely, vastuuvapaus, hallintoneuvoston sekä tilintarkastajien valinta ja palkkiot. Ylimääräinen osuuskunnan kokous voidaan kutsua tarvittaessa koolle.

Hallintoneuvosto

Osuuskuntalaki ei edellytä hallintoneuvoston asettamista, mutta SOK:n säännöissä on määritelty hallintoneuvoston olevan osa yhtymän hallintomallia. Hallintoneuvoston roolina on edustaa laajaa omistajakenttää ja toimia yhteisen tahdonmuodostuksen foorumina keskeisimpien strategisten kysymysten osalta. Tehtävänä on toimia suurten linjojen ratkaisijana sekä jäsenten edun valvojina. Hallintoneuvosto vahvistaa hallituksen esityksestä kaikki S-ryhmän ja SOK-yhtymän keskeiset strategiset linjaukset. Varsinaiset operatiiviseen johtamiseen kuuluvat asiat kuuluvat osuuskunnan hallitukselle ja toimivalle johdolle.

Hallintoneuvosto valvoo, että osuuskunnan ja SOK-yhtymän hallintoa hoidetaan lain, sääntöjen,

osuuskunnan kokouksen ja hallintoneuvoston päätösten sekä osuuskunnan edun mukaisesti. Hallintoneuvosto hyväksyy ja erottaa osuuskunnan jäsenet, nimittää ja vapauttaa pääjohtajan ja muut hallituksen jäsenet sekä päättää muiden kuin osuuskunnan palveluksessa olevien hallitusten jäsenten palkkiot.

Lisäksi hallintoneuvosto päättää S-ryhmän toimintaa koskevista yhteistoimintaperiaatteista ja pitkän tähtäyksen suunnitelmista.

Hallintoneuvostolla on vahvistettu työjärjestys

Hallintoneuvoston puheenjohtaja ja kaksi varapuheenjohtajaa muodostavat puheenjohtajiston, joka avustaa hallintoneuvostoa sen tehtävissä. Pääjohtaja osallistuu puheenjohtajiston kokouksiin. Lisäksi puheenjohtajisto päättää muun muassa pääjohtajan palkkaeduista.

Hallintoneuvosto on asettanut neljä pysyvää valiokuntaa: nimitysvaliokunta, palkitsemisvaliokunta, tarkastusvaliokunta ja osuustoimintavaliokunta.

Osuuskunnan kokous valitsee hallintoneuvoston jäsenet osuuskauppojen tekemien ehdotusten perusteella. Hallintoneuvostoon kuuluu 12–25 jäsentä. Jäseneksi valittavan tulee olla Suomen kansalainen, osuuskunnan jäsen ja alle 65-vuotias. Osuuskunnan kokous päättää hallintoneuvoston puheenjohtajan, varapuheenjohtajien ja jäsenten sekä tilintarkastajien palkkioista.

Hallintoneuvostossa oli 22 jäsentä sekä kaksi henkilöstön edustajaa vuonna 2010. Hallintoneuvosto kokoontui kuusi kertaa.

Hallintoneuvoston puheenjohtajan erityispalkkio vuonna 2010 oli 2210 euroa kuukaudessa ja varapuheenjohtajien palkkio oli 800 euroa kuukaudessa.

Hallintoneuvoston puheenjohtajien ja jäsenten kokouspalkkio vuonna 2010 oli 420 euroa kultakin kokoukselta ja tehtävään kuuluvalta toimitukselta päivässä.

Hallitus

Hallituksen valinta ja kokoonpano

SOK:n sääntöjen mukaan hallituksen muodostaa puheenjohtajana osuuskunnan palveluksessa oleva pääjohtaja ja vähintään kolme ja enintään kahdeksan muuta jäsentä. Hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet vuodeksi kerrallaan hallintoneuvoston nimitysvaliokunnan tekemän valmistelun pohjalta. Sääntöjen mukaan valittavan tulee olla Suomen kansalainen ja alle 65-vuotias. Tavoitteena on varmistaa riittävä rotaatio, mutta toisaalta jatkuvuutta pidetään tärkeänä.

Hallituksen tehtävät

Hallitus edustaa osuuskuntaa ja huolehtii sen hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä SOK-yhtymän puitteissa lain ja sääntöjen mukaisesti. Hallituksen erityisenä tehtävänä on strategisten päätösten valmistelu hallintoneuvostolle sekä SOK:n ja sen tytäryhtiöiden toimintasuunnitelmista päättäminen.

Lisäksi hallitus päättää pääjohtajan esityksestä SOK:n konsernijohtoryhmän asettamisesta, sen jäsenten nimityksistä ja palkkaeduista. Hallitus asettaa nimeämistyöryhmän, joka valmistelee hallituksen päätettäväksi esityksen SOK:n tytäryhtiöiden hallitusten ja toimialahallitusten kokoonpanosta. Hallitukselle on vahvistettu työjärjestys.

SOK:n hallitus ei ole perustanut listayhtiöiden hallinnointikoodissa mainittuja valiokuntia, koska ne on perustettu hallintoneuvoston toimesta. Hallitus kokoontuu tarpeen vaatiessa puheenjohtajan kutsusta ja on päätösvaltainen, kun läsnä on yli puolet hallituksen jäsenistä. Hallitus arvioi säännöllisesti toimintaansa ja työskentelytapojansa tekemällä itsearviointin kerran vuodessa.

Hallituksen kokoukset

Vuonna 2010 SOK:n hallituksessa oli seitsemän jäsentä, joista kuusi oli osuuskauppojen toimitusjohtajia. Hallituksen puheenjohtajana toimii SOK:n pääjohtaja. Hallituksen varapuheenjohtajana toimi vuonna 2010 toimitusjohtaja Taavi Heikkilä.

Hallitus kokoontui 14 kertaa vuoden 2010 aikana ja jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 96. Hallituksen jäsenille maksettiin palkkiota vuonna 2010 yhteensä 97 500 euroa. Pääjohtaja ei saa erikseen korvausta hallitustyöskentelystä. Hallituksen kokouksissa ovat säännöllisesti läsnä myös hallintoneuvoston puheenjohtajat.

Pääjohtaja

Listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksesta poiketen SOK:n hallituksen puheenjohtajana toimii osuuskunnan palveluksessa oleva pääjohtaja. Koska pääjohtaja toimii hallituksen puheenjohtajana, hallintoneuvosto nimittää pääjohtajan. Pääjohtajan tehtävänä on johtaa hallituksen ja osuuskunnan toimintaa lain, SOK:n sääntöjen ja hallintoelinten päätösten mukaisesti.

SOK:n hallituksen puheenjohtajana ja pääjohtajana on toiminut 1.4.2010 alkaen Kuisma Niemelä. Arto Hiltusen jäätyä terveydellisistä syistä pois SOK:n pääjohtajan ja hallituksen puheenjohtajan tehtävästä 31.12.2009, pääjohtajan sijaisena toimi 1.1.–31.3.2010 välisen ajan SOK:n liiketoimintojen johtaja Antti

Sippola. Hallituksen puheenjohtajan tehtäviä hoiti tällöin hallituksen varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja Taavi Heikkilä.

SOK-yhtymän konsernijohtoryhmä

SOK-yhtymän konsernijohtoryhmän tehtävänä on avustaa pääjohtajaa SOK-yhtymän ja S-ryhmän johtamisessa. Konsernijohtoryhmä koordinoi ja käsittelee muun muassa hallitukselle tehtävät keskeiset esitykset. Näitä esityksiä ovat muun muassa S-ryhmän ja SOK-yhtymän liiketoimintastrategiat, tavoitetasot, toimintasuunnitelmat ja budjetit sekä merkittävät investointi- ja realisointihankkeet. Lisäksi konsernijohtoryhmä käsittelee SOK-yhtymän kaikkia vastuualueita koskevia operatiivisia asioita. SOK:n konsernijohtoryhmän jäsenten eläkeikä määräytyy henkilökohtaisten johtajasopimusten mukaisesti ja on 60–62 vuotta.

Konsernijohtoryhmään kuuluu kahdeksan jäsentä ja se kokoontui 21 kertaa vuonna 2010. Konsernijohtoryhmälle maksettiin palkkoja ja tulospalkkioita yhteensä 1 959 298,99 euroa. Tässä summassa ovat mukana myös luontoisedut.

Tytäryhtiöt

Tytäryhtiön hallituksen puheenjohtajana toimii pääsääntöisesti asianomaisesta toiminnasta vastaava SOK:n palveluksessa oleva konsernijohtoryhmän jäsen. SOK:n hallitus nimeää tytäryhtiöiden hallitusten jäsenet tytäryhtiöiden yhtiökokousten päätettäväksi. Tytäryhtiöiden hallitusten jäsenet valitaan pääsääntöisesti S-ryhmään kuuluvista henkilöistä.

Tytäryhtiön hallitus valitsee yhtiön toimitusjohtajan, mutta valinta edellyttää SOK:n hallituksen hyväksynnän. Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat eivät pääsääntöisesti kuulu kyseisen yhtiön hallitukseen. Tytäryhtiöiden toimintaa ohjataan muun muassa SOK:n hallituksen päättämin konserniperiaattein.

Ketjuohjaus

Eri liike- ja palvelutoimintoja johtavat ja koordinoivat ketjuohjausorganisaatiot SOK:n hallituksen valvonnassa. Kukin ketjuohjausorganisaatio muodostuu toimialahallituksesta, ketjuohjausyksiköistä ja niitä avustavista ohjausryhmistä. Ketjuohjausorganisaatio on osuuskauppojen ja SOK-yhtymän keskeinen yhteistoimintaorganisaatio.

Ketjuohjausorganisaatio vastaa oman alueensa ketju-toiminnan ohjaamisesta, kehittämisestä ja valvonnasta. Se toimii yhteistyössä osuuskauppojen ja eri asian-

tuntijaorganisaatioiden kanssa. Toimialahallitus tekee toimivaltansa puitteissa keskeiset omaa vastuualuettaan ja ketjuja koskevat päätökset.

Toimialahallitukset koostuvat osuuskauppojen toimitusjohtajista sekä SOK:n palveluksessa olevista konsernijohtoryhmän jäsenistä. SOK:n hallitus päättää toimialahallitusten kokoonpanosta.

Johdon tulospalkkiojärjestelmä

SOK-yhtymän koko henkilökunta Suomessa on tulospalkkiojärjestelmän piirissä. Johdon (konsernijohtoryhmä) tulospalkkiojärjestelmästä päättää SOK:n hallitus ja pääjohtajan tulospalkkiojärjestelmästä päättää hallintoneuvoston puheenjohtajisto. Johdon tulospalkkiojärjestelmä perustuu sekä lyhyen että pitkän tähtäimen tavoitteisiin.

Hallintoneuvosto on asettanut pysyvän palkitsemisvaliokunnan, jonka tehtävänä on arvioida ja kehittää S-ryhmän ylimmän johdon palkitsemisjärjestelmiä ja -periaatteita ja antaa niitä koskevia suosituksia palkitsemisesta päättävälle SOK:n toimielimille.

Tilintarkastus

Osuuskunnan tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä, kirjanpitoa ja hallintoa tarkastamaan valitaan varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa tilintarkastaja, jolla tulee olla lainsäädännön edellyttämä pätevyys.

Osuuskunnan kokous valitsi 23.4.2009 SOK:n varsinaiseksi tilintarkastajaksi vuodelle 2010 KTM, OTK **Tomi Englundin** (KHT) Helsingistä, toimitusjohtaja **Tapani Rotola-Pukkilan** (KHT) Kauhajoelta ja KTT **Juhani Heiskasen** (KHT) Huittisista. Varatilintarkastajiksi valittiin Ernst & Young Oy sekä ekonomi **Eero Huusko** (KHT) Kajaanista. Vuonna 2011 voimaan tulleen osuuskunnan sääntömuutoksen mukaisesti vuoden 2011 tilintarkastaja valitaan huhtikuussa pidettävässä varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa.

Suomessa, Baltian maissa ja Venäjällä maksettiin vuonna 2010 palkkioita SOK-yhtymän yhtiöiden tilintarkastustoiminnasta 1 269 664 euroa ja konsultoinnista yhteensä 17 860 euroa.

Sisäinen valvonta, sisäinen tarkastus ja riskienhallinta

SOK:n hallituksella on vastuu toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä, yhtiön hallinnosta sekä kirjanpidon, varainhoidon ja juoksevan hallinnon lainmukaisuudesta

ja luotettavuudesta. Lisäksi pääjohtaja, SOK:n yksiköiden johtajat ja tytäryhtiöiden hallitukset toimitusjohtajineen toteuttavat liiketoiminnan ohjausta ja valvontaa päivittäisessä toiminnassa omalla vastuualueellaan.

SOK:n ja tytäryhtiöiden sisäisen tarkastuksen toiminnot vastaavat yhtymän sisäisen tarkastuksen toteuttamisesta. SOK:n hallitus käsittelee vuosittain sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman, ja sisäinen tarkastus raportoi säännöllisesti pääjohtajalle, hallitukselle ja hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle sisäisen tarkastuksen havainnoista.

SOK:n hallitus on vahvistanut yhtymälle riskienhallintapolitiikan, jonka mukaisesti yhtymässä tunnistetaan ja analysoidaan riskejä sekä määritetään näille hallintatoimenpiteitä osana toiminnan suunnittelua. Analyysien perusteella tunnistetaan yhtymän toiminnan ja strategisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta merkittävimmät riskit. SOK-yhtymän tytäryhtiöiden ja yksiköiden johto käsittelee ja hyväksyy yksikön merkittävimmät riskit ja niille määritellyt hallintatoimenpiteet sekä vastaavat niiden toteutumisesta.

Liiketoiminnan omaisuus-, keskeytys- ja vastuuvahinkoriskeihin on varauduttu muun muassa liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelmin ja vakuutuksin. SOK:n riskienhallinnan asiantuntijaorganisaatio ohjaa ja kehittää riskienhallintaa S-ryhmässä sekä tukee riskienhallinnan toteuttamisessa. SOK:n sisäinen tarkastus arvioi riskienhallintaprosessien riittävyyttä ja toimivuutta.

Taloudellinen raportointi

SOK-yhtymä julkistaa tilinpäätöksensä helmikuussa ja puolen vuoden toimintaa koskevan osavuositarkastuksensa elokuussa. Tämän lisäksi kerrotaan S-ryhmän vähittäismyynnin kehityksestä neljännesvuosittain. SOK-yhtymän vuosikertomus julkistetaan varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa huhtikuussa.

Tiedottaminen

SOK-yhtymää ja S-ryhmää koskevat ajantasaiset tiedot, muun muassa tiedotteet, löytyvät ryhmän kotisivuilta, osoitteesta www.s-kanava.fi. SOK Maine ja vastuullisuus-yksikkö vastaa tiedon tuottamisesta ja päivittämisestä.

SOK:n hallintoneuvosto

Otto Mikkonen (s. 1949)

Joensuu
teollisuusneuvos
dipl. ins.
puheenjohtaja 2002–
KM-Yhtymä Oy:n entinen toimitusjohtaja
Pohjois-Karjalan Osuuskaupan
hallintoneuvoston puheenjohtaja
hallintoneuvoston jäsen 2001–
erovuorossa 2013

Simo Kutinlahti (s. 1957)

Keuruu
maanviljelijä, MBA
ensimmäinen varapuheenjohtaja 2009 –
Keskimaa Osk:n
hallintoneuvoston puheenjohtaja,
hallintoneuvoston jäsen 1998–
erovuorossa 2013

Esko Hakala (s. 1952)

Kajaani
kauppaneuvos
toinen varapuheenjohtaja 2009–
Osuuskauppa Maakunnan toimitusjohtaja
SOK:n hallituksen jäsen 2003–2007
hallintoneuvoston jäsen 1996–2003, 2008–
erovuorossa 2012

Jorma Bergholm (s. 1954)

Helsinki
toimitusjohtaja
Helsingin Työväenyhdistys ry
Helsingin Osuuskauppa Elannon
hallintoneuvoston puheenjohtaja
hallintoneuvoston jäsen 2005–
erovuorossa 2011

Marcus H. Borgström (s. 1946)

Helsinki
maanviljelysneuvos
maat. ja metsätiet. maist.
Andelslaget Varubodenin
hallintoneuvoston puheenjohtaja
hallintoneuvoston jäsen 2004–
erovuorossa 2013

Heikki Hämäläinen (s. 1966)

Mikkeli
kauppat. maist.
Osuuskauppa Suur-Savon toimitusjohtaja
hallintoneuvoston jäsen 2007–
erovuorossa 2012

Pentti Hämäläinen (s. 1954)

Hamina
asianajaja
Osuuskauppa Ympyrän
hallintoneuvoston puheenjohtaja
hallintoneuvoston jäsen 2008–
erovuorossa 2012

Heikki Ikonen (s. 1943)

Nurmes
kunnallisneuvos
maanviljelijä
Jukolan Osuuskaupan
hallintoneuvoston puheenjohtaja 1984–2010,
hallintoneuvoston jäsen 1985–
erovuorossa 2011

Sinikka Kelhä (s. 1964)

Rauma
asianajaja, varatuomari
Osuuskauppa Keulan
hallintoneuvoston puheenjohtaja
hallintoneuvoston jäsen 1.10.2010–
erovuorossa 2011

Jukka Kihlman (s. 1954)

Kuusamo
eMBA
Koillismaan Osuuskaupan toimitusjohtaja
hallintoneuvoston jäsen 2009–
erovuorossa 2012

Kimmo Koivisto (s. 1956)

Salo
maanviljelijä
Suur-Seudun Osuuskauppa SSO:n
hallintoneuvoston puheenjohtaja
hallintoneuvoston jäsen 2003–2004, 2007–
erovuorossa 2013

Maija-Liisa Lindqvist (s. 1951)

Lahti
talousneuvos
koulutussuunnittelija
Osuuskauppa Hämeenmaan
hallintoneuvoston puheenjohtaja
hallintoneuvoston jäsen 1997–
erovuorossa 2011

Ahti Manninen (s. 1950)

Lappeenranta
kauppaneuvos
Etelä-Karjalan Osuuskaupan toimitusjohtaja
hallintoneuvoston jäsen 1989–1991, 2000–
erovuorossa 2012

Timo Mäki-Ullakko (s. 1963)

Tampere
kauppat. maist.
Pirkanmaan Osuuskaupan toimitusjohtaja
hallintoneuvoston jäsen 2008–
erovuorossa 2011

Arto Piela (s. 1960)

Porvoo
oikeustiet. kand.
toimitusjohtaja,
Osuuskauppa Osla Handelslag
hallintoneuvoston jäsen 2005–
erovuorossa 2012

Jouko Pihlajamaa (s. 1948)

Pietarsaari
insinööri
toimitusjohtaja, Oy Elkamo Ab
Osuuskauppa KPO:n
hallintoneuvoston puheenjohtaja
hallintoneuvoston jäsen 2009–
erovuorossa 2011

Matti Pikkarainen (s. 1953)

Oulu
teol. toht.
tuomiorovasti
Oulun ev.-lut. seurakuntayhtymä
Osuuskauppa Arinan
hallintoneuvoston puheenjohtaja
hallintoneuvoston jäsen 2004–
erovuorossa 2013

Heikki Santavuo (s. 1953)

Pori
tal. maist.
talouspäälikkö
Satakunnan Osuuskaupan hallituksen jäsen
hallintoneuvoston jäsen 2009–
erovuorossa 2012

Timo Sonninen (s. 1948)

Iisalmi
talousneuvos
yrittäjä
Osuuskauppa PeeÄssän
hallintoneuvoston puheenjohtaja
hallintoneuvoston jäsen 1985–
erovuorossa 2011

Hanna Valtari (s. 1948)

Seinäjoen
kotitalousneuvos
koulutuspäälikkö
Seinäjoen koulutuskeskus Sedu
Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupan
hallintoneuvoston puheenjohtaja
hallintoneuvoston jäsen 2001–2003, 2006–
erovuorossa 2013

Matti Vanto (s. 1945)

Raisio
laamanni
varatuomari
Naantalin kaupungin lakimies
Turun Osuuskaupan hallintoneuvoston
puheenjohtaja 1991–2010
hallintoneuvoston jäsen 1998–
erovuorossa 2013

Jouko Vehmas (s. 1956)

Kouvola
kauppaneuvos
ekonomi
Osuuskauppa Ympäristön toimitusjohtaja
SOK:n hallituksen jäsen 2001–2003
hallintoneuvoston jäsen 1994–2000, 2004–
erovuorossa 2013

Henkilöstön edustajat**Outi Hohti** (s. 1978)

Helsinki
maat. ja metsät. maist.
kehityspäälikkö
SOK Maine ja vastuullisuus
hallintoneuvoston jäsen 2009–
erovuorossa 2011

Iiris Merimaa (s. 1962)

Helsinki
vastaanottosihteeri
SOK Hallintopalvelut ja riskienhallinta
hallintoneuvoston jäsen 2009–
erovuorossa 2011

SOK:n hallitus 2011

Kuisma Niemelä (s. 1958)
pääjohtaja
FM, SOK:n hallituksen jäsen
2002–2007, 2010–
S-ryhmässä 1983–

Taavi Heikkilä (s. 1962)
KTM, toimitusjohtaja
Osuuskauppa Hämeenmaa
SOK:n hallituksen jäsen 2007–
S-ryhmässä 1987–

Esko Jääskeläinen (s. 1956)
TTM, toimitusjohtaja
Suur-Seudun Osuuskauppa SSO
SOK:n hallituksen jäsen 2011–
S-ryhmässä 1980–

Harri Koponen (s. 1964)
KTM, toimitusjohtaja
Turun Osuuskauppa
SOK:n hallituksen jäsen 2009–
S-ryhmässä 1989–

Arttu Laine (s. 1970)
KTM, toimitusjohtaja
Osuuskauppa KPO
SOK:n hallituksen jäsen 2008–
S-ryhmässä 1995–

Antti Määttä (s. 1966)
KTM, toimitusjohtaja
Keskimaa Osk
SOK:n hallituksen jäsen 2008–
S-ryhmässä 1991–

Matti Niemi (s. 1955)
KTM, toimitusjohtaja
Helsingin Osuuskauppa Elanto
SOK:n hallituksen jäsen 2007–
S-ryhmässä 1982–

SOK-yhtymän konsernijohtoryhmä 2011

Kuisma Niemelä (s. 1958)
pääjohtaja
FM, SOK:n hallituksen jäsen
2002–2007, 2010–
S-ryhmässä 1983–

Jari Annala (s. 1964)
johtaja, CFO
SOK Talous ja hallinto
KTM, S-ryhmässä 1989–

Suso Kolesnik (s. 1961)
johtaja
SOK Maine ja vastuullisuus
YTM, S-ryhmässä 2003–

Vesa Kyllönen (s. 1968)
johtaja
SOK Päivittäistavarakauppa,
Ravitsemiskauppa,
Poltonestekauppa
KTM, S-ryhmässä 1995–

Leena Laitinen (s. 1970)
johtaja
SOK Käyttötavarakauppa
KTM, S-ryhmässä 1995–

Harri Miettinen (s. 1962)
johtaja
SOK Asiakkuudet ja tieto
KTM, S-ryhmässä 1986–1987,
1997–

Leena Oikonen (s. 1962)
johtaja
SOK Henkilöstö
KTM, S-ryhmässä 2007–

Risto Pyykönen (s. 1951)
johtaja
SOK
kauppaneuvos
ekonomi, S-ryhmässä
1977–30.4.2011

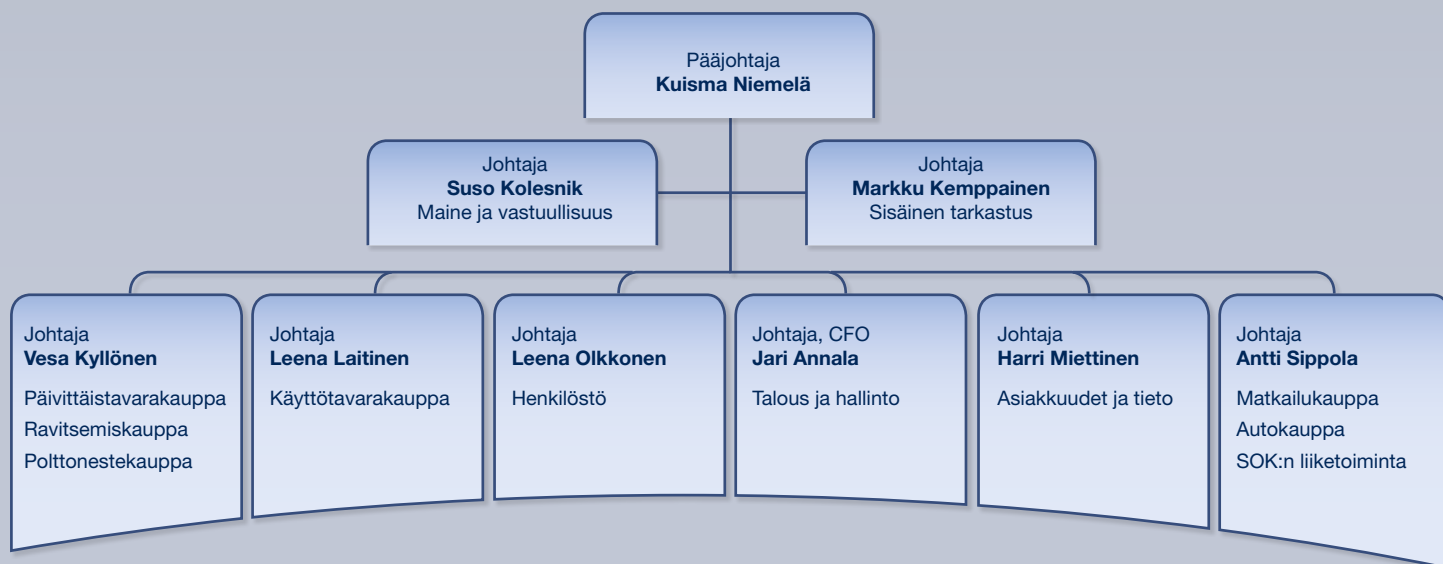

Antti Sippola (s. 1955)
johtaja
SOK Matkailukauppa,
Autokauppa, SOK:n liiketoiminta
KTM, pääjohtajan sijainen
S-ryhmässä 1980–

Seppo Kuitunen (s. 1961)
lakiasiaintohtaja
Lakiasiat
OTK, S-ryhmässä 2005–

SOK-yhtymän organisaatio 2011

SOK-yhtymän tilinpäätös 2010

Hallituksen toimintakertomus.....	48	SOK-yhtymän tunnusluvut 2006–2010	99
Konsernitilinpäätös, IFRS.....	56	Emo-osuuskunnan tilinpäätös, FAS.....	101
Konsernin tuloslaskelma	56	SOK:n tuloslaskelma.....	101
Konsernin tase	57	SOK:n tase.....	102
Konsernin rahavirtalaskelma	58	SOK:n rahavirtalaskelma.....	103
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista.....	59	SOK:n tilinpäätöksen liitetiedot.....	104
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot:			
Perustiedot.....	60	Hallituksen ehdotus SOK:n tilikauden	
Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	60	ylijäämän käyttämisestä	110
1. Segmentti-informaatio	66	Tilintarkastuskertomus.....	111
2. Lopetetut ja myytävänä olevat toiminnot	70	Hallintoneuvoston lausunto	112
3. Yrityshankinnat	71		
4. Pankkitoiminnan liikevaihto	73		
5. Liiketoiminnan muut tuotot.....	73		
6. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	73		
7. Poistot ja arvonalentumiset	73		
8. Liiketoiminnan muut kulut	74		
9. Tilintarkastajan palkkiot	74		
10. Rahoitustuotot ja -kulut	74		
11. Rahoitusinstrumenteista tuloslaskelmaan			
kirjatut erät.....	74		
12. Tuloverot	75		
13. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	76		
14. Sijoituskiinteistöt.....	77		
15. Aineettomat hyödykkeet	77		
16. Liikearvon arvonalennustestaus.....	78		
17. Osuudet osakkuusyhtymyksissä.....	79		
18. Pitkäaikaiset rahoitusvarat.....	79		
19. Laskennalliset verot.....	80		
20. Vaihto-omaisuus	81		
21. Myyntisaamiset ja muut			
lyhytaikaiset korottomat saamiset.....	81		
22. Lyhytaikaiset korolliset saamiset.....	81		
23. Lyhytaikaiset sijoitukset	81		
24. Rahavarat.....	81		
25. Oma pääoma	82		
26. Lisäosuuspääoma	82		
27. Korolliset velat.....	82		
28. Korottomat velat.....	83		
29. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot	84		
30. Varaukset	87		
31. Muut vuokrasopimukset	87		
32. Rahoitusriskien ja hyödykkeiden			
hintariskien hallinta	88		
33. Lähipiiritapahtumat.....	96		
34. Vastuusitoumukset.....	96		
35. Tytär- ja osakkuusyhtiöt.....	98		

Hallituksen toimintakertomus

Kaupan yleinen toimintaympäristö 2010

Suomen kansantalous kääntyi vuoden 2010 aikana ripeään kasvuun. Toissavuotisen bruttokansantuotteen 8,2 prosentin laskun jälkeen tuotanto kääntyi kasvuun vuoden toisella neljänneksellä. Suomen talous elpyi vahvasti erityisesti loppuvuonna. Bruttokansantuote kasvoi noin kolme prosenttia edellisvuodesta viennin, asuinrakennusinvestointien ja yksityisen kulutuksen tukemana.

Yksityinen kulutus kääntyi nousuun taantumien jälkeen jo vuoden 2009 lopulla. Kulutuksen kasvua oli mahdollistamassa useampikin tekijä. Ruuan arvonlisäveron lasku loppuvuonna 2009 kasvatti kotitalouksien reaalista ostovoimaa merkittävästi. Pääosa positiivisesta vaikutuksesta kohdistui viime vuodelle. Palkat nousivat Suomessa viime vuoden tammi–lokakuussa 2,7 prosenttia. Palkkatason nousu oli selvästi korkeampi kuin kuluttajahintojen nousu, mikä tuki ostovoiman kasvua. Vuoden keskimääräinen inflaatio jäi 1,2 prosenttiin. Työllisyys kehittyi positiivisesti vuoden aikana. Parantunut työllisyys kasvatti sekä kansantalouden palkkasummaa että kotitalouksien uskoa tulevaan. Korkotaso säilyi alhaisena ja oli omiaan tukemaan kotitalouksien tilannetta.

Kuluttajien luottamus oli hyvällä tasolla koko viime vuoden aikana. Luottamus oli tasaisessa nousussa vuoden loppua kohden, mutta uutiset euroalueen velkaongelmista heikensivät sitä joulukuussa tilapäisesti. Tammikuussa luottamus palasi pitkäaikaisen keskiarvon yläpuolelle.

Tilastokeskuksen mukaan vähittäiskaupan liikevaihdon arvo ilman autokauppaa kasvoi marraskuun loppuun mennessä 3,7 prosenttia. Toimialoitain tarkastellen kehitys oli epäyhtenäistä. Päivittäistavarakaupassa liikevaihdon kasvu oli 4,1 prosenttia marraskuun loppuun mennessä. Tavaratalokaupassa liikevaihdon kasvu jäi 0,2 prosenttiin. Autojen vähittäiskaupassa liikevaihdon kasvu puolestaan ylsi 10,6 prosenttiin. Uusia henkilöautoja rekisteröitiin vuoden aikana 23,6 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Tarkemmalla toimialatasolla olevista vähittäiskaupan alueista pukeutumisen kaupan liikevaihto kasvoi 3,8 prosenttia lokakuun loppuun mennessä. Kodin koneiden ja viihde-elektroniikan kauppaa kasvua oli 4,0 prosenttia. Rautakauppa kasvoi 7,7 prosenttia. Polttoaineiden hyvä liikevaihdon kehitys 4,6 prosenttia johtui pelkästään hintatason noususta.

Maatalouskaupan toimintaympäristö oli luonteeltaan vaihteleva. Viljan hinnat vaihtelivat voimakkaasti vuoden aikana. Viljasato pieneni kolmanneksen edellisestä vuodesta. Osasyynä tähän oli viljelyalan pieneneminen. Maataloustuotannossa käytettävien koneiden kysyntä oli vuoden alkukuukausina edelleen vähäistä, mutta vuoden loppua kohti koneiden ja muiden maatalouden investointihyödykkeiden kysyntä alkoi vähitellen toipua taantumasta.

Suomen hotelleissa kirjattiin 14,2 miljoonaa yöpymistä marraskuun loppuun mennessä. Yöpymisten määrä kasvoi 4,3 prosenttia. Anniskeluravintoloiden myynti kasvoi 0,5 prosenttia syyskuun loppuun mennessä. Kasvu vauhdittui selvästi kolmannella vuosineljänneksellä.

Konsernirakenteen muutokset

Tilikauden muutokset

Yrityshankinnat, -perustamiset ja -järjestelyt

Intrade Partners Oy fuusioitui Inex Partners Oy:öön helmikuussa. Tavoitteena on selkiyttää ketjuohjauksen ja hankintayhtiöiden työnjakoa.

SOK perusti helmikuussa Kiinteistö Oy Lempäälän Terminaalin.

SOK perusti kesäkuussa S-Verkkopalvelut Oy:n, jonka toiminta alkoi syyskuussa. SOK:n sähköisten palvelujen ohjausyksikkö siirtyi syyskuussa liiketoimintakaupalla S-verkkopalveluihin, jolloin jo aiemmin toimineet musiikin ja S-ryhmän lahjakorttien verkkokaupat siirtyivät perustettuun yhtiöön. Marraskuussa 2010 aloitti toimintansa kauneuden verkkokauppa. S-Verkkopalvelut Oy johtaa S-ryhmän sähköisten palveluiden kehittämistä.

Automaa Oy:n toiminimi vaihdettiin marraskuussa SOK Auto-kauppa Oy:ksi.

Myynnit ja toiminnan lopettamiset

SOK myi loput 49 prosenttia Kilon Logistiikkakeskus Oy:stä S-ryhmän logistiikkakeskukset Oy:lle maaliskuussa 2010. Joulukuussa 2009 myytiin 51 prosenttia.

SOK myi Maan Auto Oy:n koko osakekannan Veho Group Oy Ab:lle toukokuussa. Kauppaan kuuluivat Peugeot-autojen maahantuonti, varaosatoiminnot sekä autojen maahantuontikun- nostustoiminta Hangossa.

SOK myi kesäkuussa osakkuusyhtiö TuuliWatti Oy:n osakkeet S-Voima Oy:lle, joka perustettiin toukokuussa. S-Voima Oy kokoaa yhteen S-ryhmän sähkönhankintaan liittyvät hankkeet. S-Voiman omistavat SOK ja alueosuuskaupat. SOK:n omistusosuus yhtiöstä on 14,9 prosenttia.

SOK myi joulukuussa KOy Uudenkaupungin Cityn osakekannan.

Tilikauden jälkeiset muutokset

Sokotel Oy myi 1.2.2011 Radisson Blu Marina Palace hotellin liiketoiminnan Turun Osuuskaupalle.

Sokotel Oy on sopinut Saariselän, Kuusamon, Vuokatin Katin ja Tampereen kylpylähotellien liiketoiminnan myynnistä Holiday Club Resorts Oy:lle 1.3.2011. Kaupan lopullisen toteutumisen edellytyksenä on kiinteistöjen omistajien, CapMan-rahastojen ja Vakuutusyhtiö Henki-Fennian suostumus tilojen edelleen vuokraamiseen.

SOK-yhtymän liikevaihto segmenteittäin

SOK-yhtymän liikevaihto vuonna 2010 oli yhteensä 9 276 miljoonaa euroa, jossa oli lisäystä 7,8 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Liikevaihdon kasvu 675 miljoonaa euroa aiheutuu pääosin hankintayhtiöiden, palvelutoiminnan segmenttiin kuuluvan osuuskauppojen tavarahankintaan liittyvän OVT-laskutuksen sekä etenkin Pietarin alueen marketkaupan kasvusta. Ulkomaisen liiketoiminnan osuus liikevaihdesta oli 2,9 prosenttia eli 267 miljoonaa euroa.

SOK-yhtymän liikevaihto segmenteittäin

	Milj. € 1.1.–31.12. 2010	Milj. € 1.1.–31.12. 2009	± ed. v. %
Marketkauppa	224	167	34,2
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	264	253	4,1
Auto- ja autotarvikekauppa	203	227	-10,2
Maatalouskauppa	889	898	-1,0
Hankintatoiminta	5 847	4 873	20,0
Palvelutoiminta	6 613	6 216	6,4
Kauppatoiminnan sisäisten erien eliminointi ¹⁾	-4 764	-4 053	17,5
Kauppatoiminnan liikevaihto	9 276	8 580	8,1
Pankkitoiminnan liikevaihto ²⁾	-	23	-
Kauppa- ja pankkitoiminnan välisten erien eliminointi	-	-2	-
SOK-yhtymä yhteensä	9 276	8 601	7,8

¹⁾ Eliminoinnit sisältävät kauppatoiminnan segmenttien välisten liiketapahtumien eliminoinnit. Segmenttien väliset eliminoinnit sisältävät konsernin sisäistä OVT-laskutusta 4 495 miljoonaa euroa (3 795 milj. €).

²⁾ S-Pankki Oy sekä sen tytäryhtiö S-Asiakaspalvelu Oy on yhdistelty 1.1.–30.6.2009 konserniin tytäryhtiönä sekä 1.7.2009 lähtien osakkuusyhtiönä.

Kauppatoiminnan liikevaihto

Marketkauppa

Marketkauppa sisältää Virossa, Latviassa, Liettuassa ja Venäjällä harjoitettavan liiketoiminnan. Virossa on viisi Prisma-yksikköä Tallinnassa sekä loppuvuonna 2010 avatut yksiköt Narvassa ja Tartossa. Latvian Riiassa on toiminnassa kaksi Prismaa. Liettuassa Vilnassa on yksi Prisma-yksikkö sekä joulukuussa 2010 avattu yksikkö Kaunasissa. Pietarissa on toiminnassa kuusi Prismaa. Marketkaupan liikevaihto oli 224 miljoonaa euroa, kasvua edelliseen vuoteen oli 34,2 prosenttia. Liikevaihdon kasvu oli seurausta sekä verkoston kasvusta että markkinoiden elpymisestä.

Matkailu- ja ravitsemiskauppa

SOK-yhtymässä matkailu- ja ravitsemiskauppaa vuonna 2010 harjoittivat Suomessa toimiva Sokotel Oy, Virossa toimiva AS Sokotel sekä Venäjällä toimiva OOO Sokotel.

Sokotel Oy:n liikevaihto oli 226 miljoonaa euroa ollen edellisvuotta 1,9 prosenttia parempi. Majoituskaupan myynnin volyymi elpyi loppuvuodesta jo hyvin. Positiivinen kehitys hintatasoon näkyy pidemmällä viiveellä.

Tallinnassa Sokos Hotel Virun hotelli- ja ravintolatoimintaa harjoittavan AS Sokotelin liikevaihto kasvoi 2,6 prosenttia edellisvuodesta ja oli 13 miljoonaa euroa.

Pietarissa SOK-yhtymän matkailu- ja ravitsemiskauppaa harjoitti OOO Sokotel. Pietarissa on kolme Sokos Hotellia. Yhtiön liikevaihto oli 25 miljoonaa euroa, jossa oli kasvua 44,3 prosenttia. Kasvuun vaikutti erityisesti Venäjän kotimaan matkailun piristyminen.

Auto- ja autotarvikekauppa

SOK-yhtymän auto- ja autotarvikekaupan liikevaihto laski edellisestä vuodesta, koska myydyin maahantuontiyhtiön liikevaihto sisältyi lukuihin vain alkuvuoden osalta. Auto- ja autotarvikekaupan liikevaihto oli kuitenkin tavoitellulla tasolla ja vähittäiskaupan vertailukelpoinen liikevaihdon kasvu oli noin 10 prosenttia vuoden 2009 autoveromuutoksen vaikutus huomioiden. Asiakasomistajien ostot nousivat 15 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna eli suhteellinen asiakasomistajien asiointin osuus nousi merkittävästi. Asiakasomistajille maksettiin bonusta noin 1,1 miljoonaa euroa.

Uusien henkilöautojen kokonaismarkkina oli 111 968 kappaletta, jossa oli nousua edelliseen vuoteen 23,6 prosenttia. Ford-henkilöautojen markkinaosuus oli 8,2 prosenttia ja Peugeot-henkilöautojen markkinaosuus oli 3,7 prosenttia. Molempien merkkien markkinaosuus jäi hieman edellisen vuoden tasosta. Pakettiautojen

kokonaismarkkina vuonna 2010 oli 11 045 kappaletta ja se nousi edellisestä vuodesta 27,3 prosenttia. Vaihtoautojen markkina vuonna 2010 ylitti hieman edellisen vuoden tason.

Maatalouskauppa

Maatalouskaupan, joka sisältää rakennustarvikkeiden vähittäis- ja tukkukaupan, liikevaihto laski edellisvuodesta 1,0 prosenttia ollen 889 miljoonaa euroa. Liikevaihto oli vertailukelpoisesti edellisen vuoden tasolla, mikäli otetaan huomioon Hankkija-Maatalous Oy:ssä tilivuoden aikana toteutetun rautakaupan rakennejärjestyksen vaikutus. Vuoden 2010 aikana vähennettiin rautakaupan valikoimia 23 toimipaikassa, ja samalla luovuttiin S-Rautamarket -ketjutunnusten käytöstä. Maataloustuotannossa käytettävien koneiden kysyntä oli edelleen vuoden alkukuukausina vähäistä, mutta vuoden loppua kohti koneiden ja muiden maatalouden investointihyödykkeiden kysyntä alkoi vähitellen toipua taantumasta. Traktorimarkkinat olivat edellisen vuoden tasolla, mutta positiivisen markkinaosuuskehityksen seurauksena myytyjen John Deere -traktorien määrä kasvoi.

Hankintatoiminta

Hankintatoiminta koostuu Inex Partners Oy:n S-ryhmän päivittäistavaroiden ja käyttötavaroiden hankinta- ja logistiikkapalveluista sekä erikoistavarakaupan logistiikkapalveluista, Meira Nova Oy:n HoReCa-alan hankinta- ja logistiikkapalveluista, sekä North European Oil Trade Oy:n polttonesteiden hankinnasta.

Inex Partners Oy:n liikevaihto oli 3 404 miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevaihdon kasvu edelliseen vuoteen oli 9,2 prosenttia. Liikevaihdon kasvu perustuu S-ryhmän hyvään vähittäiskaupan menestykseen. Päivittäistavaroiden osalta Inexin vertailukelpoinen liikevaihdon kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli 8,2 prosenttia. Käyttötavaroiden osalta Inexin myynnin kasvu oli 13,1 prosenttia. Käyttötavaroiden hyvää kasvua vauhditti myös omalta osaltaan verkoston kasvaminen (Kodin Terra -ketju).

Meira Nova Oy:n liikevaihto 318 miljoonaa euroa oli suunniteltua parempi ja kasvoi 3,6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Koko HoReCa-alan myynti kasvoi noin 1,6 prosenttia. Myynti S-ryhmään oli 43,0 prosenttia kokonaismyynnistä ja oli 2,2 prosenttia edellistä vuotta parempi.

Polttonesteiden hankintayhtiö North European Oil Trade Oy:n polttonestekaupan liikevaihto oli 2 031 miljoonaa euroa. Kasvu oli 26,8 prosenttia edellisvuoteen, mikä johtui suurimmaksi osaksi maailmanmarkkinahintojen noususta. Myös litramääräinen myynti kasvoi vuonna 2010.

Palvelutoiminta

Palvelutoiminnan liikevaihto oli 6 613 miljoonaa euroa. Palvelutoiminta sisältää osuuskauppojen tavarahankintaan liittyvän OVT-laskutuksen sekä SOK:n S-ryhmän yksiköille tuottamista palveluista syntyvän liikevaihdon. OVT-laskutus oli 6 337 miljoonaa euroa ja se on kasvanut edellisvuodesta 416 miljoonaa euroa (7,0 %).

Osakkuusyhtiöiden kehitys

SOK-yhtymän liiketoimintaa harjoittavista osakkuusyhteisöistä merkittävin on S-ryhmän oma pankki S-Pankki Oy. S-Pankilla oli vuoden alussa 2,176 miljoonaa asiakasta. S-Pankin asiakasmäärä kasvoi vuoden aikana keskimäärin noin 12 000 asiakkaalla kuukausittain. Vuoden lopussa asiakkaita oli 2,319 miljoonaa.

S-Pankki myönsi uusia Visa-ominaisuudella varustettuja S-Etukortteja keskimäärin noin 24 000 kappaletta kuukausittain. S-Etukortti Visa -kortteja oli vuoden lopussa myönnetty 664 178 kappaletta. S-Etukortti Visan käyttäjämäärä kasvoi vuoden kuluessa yli 70 prosenttia.

S-Pankki teki noin 137 000 uutta pankkitunnussopimusta sähköisten palveluiden käyttöön. S-Pankin sähköisillä palveluilla oli vuoden päätyttyä 932 949 käyttäjää. Noin 39 000 S-Pankin asiakasta oli ottanut S-Pankki NetPosti -palvelun käyttöön vuoden loppuun mennessä.

Talletusten määrä S-Pankissa oli vuoden lopussa lähes samalla tasolla kuin vuoden alussa. S-Pankin talletuskanta pienentyi vuoden aikana 5,5 miljoonaa euroa. Talletuskanta kokonaisuudessaan oli vuoden lopussa 2 452,0 miljoonaa euroa.

Yksityisasiakkaiden talletukset lisääntyivät 33,5 miljoonaa euroa. Vuoden lopussa yksityisasiakkaiden talletusten osuus koko talletuskannasta oli 93,3 prosenttia eli 2 290,0 miljoonaa euroa. Yritystalletusten osuus oli vuoden lopussa 162,1 miljoonaa euroa.

S-Pankin myöntämien luottojen määrä lähes kaksinkertaistui. S-Pankin luottokanta oli vuoden lopussa kokonaisuudessaan 299,0 miljoonaa euroa, josta 210,9 miljoonaa euroa oli myönnetty yksityisasiakkaille. Luottokannan kasvua nopeutti maaliskuussa Citibankista S-Pankkiin siirtyneet luottoasiakkuudet.

Vuosi 2010 onnistui S-Pankilta tuloksellisesti erittäin hyvin. Tulos oli 12,4 miljoonaa euroa. Yhteensä osakkuusyhtiöiden tulovaikutus konsernitilinpäätöksessä vuonna 2010 oli 7,7 miljoonaa euroa (1,8 milj. €).

Tulos

SOK-yhtymän tulos ennen veroja oli 32,1 miljoonaa euroa positiivinen (16,8 milj. €). Jatkuvien toimintojen tulos ennen veroja

oli 41,2 miljoonaa euroa positiivinen (37,1 milj. €). Tuloksen paranemiseen vaikutti osaltaan edellisvuonna käynnistetty voimakas toiminnan tehostamis- ja kulujen säästöohjelma sekä nettorahoituskulujen pienentyminen.

Yhtymän sijoitetun pääoman tuotto, joka sisältää rahoitus- ja hankintatoimintaan liittyvät osuuskauppoja palvelevat keskusliiketoiminnot, oli 3,6 prosenttia (2,1 %).

Arvonalentumisia pysyvien vastaavien hyödykkeistä kirjattiin alle 0,1 miljoonaa euroa (5,6 milj. €). SOK-yhtymän rahoitustulot ja -kulut olivat -7,4 miljoonaa euroa (-26,0 milj. €).

SOK-yhtymän operatiivisen tuloksen laskennassa on käytetty suomalaisen kirjanpitolainsäädännön mukaisia arvostuksia.

SOK-yhtymän operatiivinen tulos segmentteittäin

	Milj. € 1.1.–31.12. 2010	Milj. € 1.1.–31.12. 2009
Marketta	-16,9	-20,1
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	-6,1	-24,3
Auto- ja autotarvikekauppa	-5,3	-13,8
Maatalouskauppa	-8,7	4,0
Hankintatoiminta	18,3	12,6
Palvelutoiminta	10,9	17,0
Kauppatoiminnan sisäisten erien eliminointi 1)	-2,2	-5,4
Kauppatoiminnan operatiivinen tulos	-10,0	-30,0
Pankkitoiminnan operatiivinen tulos	6,2	4,3
SOK-yhtymä yhteensä	-3,7	-25,6

1) Eliminoinnit sisältävät kauppatoiminnan segmenttien väliset eliminoinnit.

SOK-yhtymän operatiivinen tulos -3,7 miljoonaa euroa täsmätetään SOK-yhtymän tulokseen ennen veroja +32,1 miljoonaa euroa. Operatiivisen tuloksen ulkopuolisia erä ovat muun muassa myyntivoitot ja -tappiot, liiketoiminnan muut tuotot ja kulut sekä arvonalentumiset. Vuonna 2010 myyntivoittoja ja -tappioita oli +33,3 miljoonaa euroa, liiketoiminnan muita tuottoja ja kuluja -0,1 miljoonaa euroa sekä muita erä +2,7 miljoonaa euroa.

Kauppatoiminnan operatiivinen tulos

Marketta

Marketta sisältää Baltian ja Venäjän marketta. Marketta operatiivinen tulos oli edellisvuotta ja budjetoitua parempi. Tähän vaikutti sekä verkoston kasvu että markkinoiden elpyminen.

Matkailu- ja ravitsemiskauppa

Suomessa matkailu- ja ravitsemiskaupaa harjoittavan Sokotel Oy:n operatiivinen tulos oli parantuneesta tilanteesta ja kehittämis- ja tehostamishankkeista johtuen edellisvuotta parempi, mutta jäi tavoitteesta.

Tallinnassa matkailu- ja ravitsemiskaupaa harjoittavan AS Sokotelin operatiivinen tulos oli edellisen vuoden tasolla. Pietarissa matkailu- ja ravitsemiskaupaa harjoittavan OOO Sokotelin operatiivinen tulos oli sekä budjetoitua että viime vuotta parempi.

Auto- ja autotarvikekauppa

Auto- ja autotarvikekaupan operatiivinen tulos oli edelleen tappiollinen, mutta merkittävästi edellistä vuotta parempi.

Maatalouskauppa

Hankkija-Maatalous-konsernin operatiivinen tulos ei saavuttanut tavoitteeksi asetettua tasoa ja oli tappiollinen. Tuloksen heikentymiseen vaikuttivat merkittävästi tilivuoden aikana päätetyt ja toteutetut rautakaupan rakennejärjestelyt.

Hankintatoiminta

Inex Partners Oy:n operatiivinen tulos toteutui hyvästä volyymikasvusta sekä hyvästä kustannusten hallinnasta johtuen suunniteltua ja edellistä vuotta parempana. Meira Nova Oy:n operatiivinen tulos oli myynnin kasvusta sekä kiinteiden kulujen ja nettorahoituskulujen hallinnasta johtuen merkittävästi budjetoitua parempi ja edellisen vuoden tasolla. Poltonesteiden hankintayhtiö North European Oil Trade Oy:n operatiivinen tulos toteutui budjetoitua ja edellisvuotta parempana.

Palvelutoiminta

Palvelutoiminnan operatiivinen tulos oli edellisvuotta heikompi, mutta selkeästi suunniteltua parempi.

Pankkitoiminnan operatiivinen tulos

Pankkitoiminnan operatiivinen tulos oli 6,2 miljoonaa euroa (4,3 milj. €). Pankkitoiminnan operatiivisena tuloksena on 1.7.2009 lähtien raportoitu S-Pankin osakkuusyhtiötulos. Tammi–kesäkuussa 2009 S-Pankki Oy yhdisteltiin SOK-yhtymään tytäryhtiönä.

SOK:n toiminta

SOK on SOK-yhtymän emoyhteisö. SOK:n tehtävänä on sääntöjensä mukaan S-ryhmän keskusliikkeenä edistää ja kehittää osuuskauppojen ja muiden S-ryhmään kuuluvien yhteisöjen toimintaa, ohjata ja valvoa ryhmän kokonaisvoimavarojen tehokasta käyttöä sekä valvoa S-ryhmän ja sen eri osien toimintaa ja etuja.

SOK vastaa S-ryhmän strategisesta ohjauksesta. Sen tehtävät muodostuvat ketjuohjaus-, asiakasomistaja- ja markkinointipalvelujen sekä muiden ryhmä- ja konsernipalvelujen tuottamisesta S-ryhmän yrityksille sekä näihin palveluihin ja muuhun S-ryhmän toimintaan liittyvästä kehittämis toiminnasta. S-ryhmän liiketoiminnan kannalta keskeisiä palveluita ovat lisäksi hankintapalvelut, vuokrauspalvelut ja teollisuuden suoraan ketjuyksiköille toimittamien tavaroiden valikoima- ja laskutuspalvelut.

Valtakunnallisten ja alueellisten tytäryhtiöidensä kautta SOK monipuolistaa asiakasomistajille suunnattua palvelutarjontaa S-ryhmässä. Lisäksi SOK harjoittaa tytäryhtiöidensä kautta market- sekä matkailu- ja ravitsemiskauppaa Baltian alueella ja Pietarissa.

SOK:n liikevaihto oli 6 591 miljoonaa euroa, jossa oli lisäystä 6,5 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Liikevaihdon kasvu aiheutuu pääosin osuuskauppojen tavarahankintaan liittyvästä OVT-laskutuksen kasvusta.

SOK:n liikevoitto oli 9,5 miljoonaa euroa, edellisenä vuonna liikevoitto oli 23,1 miljoonaa euroa. SOK:n ylijäämä ennen satunnaisia eriä oli 22,0 miljoonaa euroa, kun se edellisenä vuonna oli 30,3 miljoonaa euroa.

Investoinnit ja realisoinnit

SOK-yhtymän pysyvien vastaavien hankinnat vuonna 2010 olivat 98,8 miljoonaa euroa (103,5 milj. €). Merkittäviä kohteita olivat marketaupan panostukset Pietarin alueella sekä Baltiassa. North European Oil Trade Oy osti Oy Shell Ab:ltä polttonesteiden hankintatoiminnan. Lisäksi investoitiin kiinteistöihin, tietojärjestelmiin sekä kotimaan matkailu- ja ravitsemiskauppaan.

Pysyvien vastaavien myynnit olivat vastaavasti 78,4 miljoonaa euroa (91,3 milj. €). Merkittävimmät realisoinnit olivat Maan

Auto Oy:n osakkeiden myynti Veho Group Oy Ab:lle ja Kilon Logistiikkakeskus Oy:n osakkeiden 49 prosentin loppuosan myynti S-ryhmän logistiikkakeskukset Oy:lle.

Rahoitus

SOK-yhtymän maksuvalmius pysyi hyvänä koko vuoden. Likvidit kassavarat ja rahamarkkinasijoitukset olivat vuoden lopussa 268,3 miljoonaa euroa (ed. v. 241,4 milj. €). Lisäksi konsernilla oli käytettävissä sitovia luottolimiittejä 305,0 miljoonaa euroa, jotka olivat kaikki pitkäaikaisia. SOK-yhtymän korolliset nettovelat olivat tilikauden vaihteessa 54,5 miljoonaa euroa (ed. v. 173,9 milj. €). Gearing-tunnusluku oli 9,3 prosenttia 31.12.2010 (ed. v. 31,3 %) ja SOK-yhtymän omavaraisuus oli 28,9 prosenttia (ed. v. 28,0 %).

Henkilöstö

Tilikauden aikana SOK-yhtymän kokoaikaiseksi muutettu keskimääräinen henkilömäärä oli 8 442 henkilöä (8 574).

SOK-yhtymän henkilömäärä oli vuoden 2010 lopussa 9 406, josta SOK:n henkilöstöä oli 1 196 (12,7 %) ja tytäryhtiöiden 8 210 (87,3 %) henkeä. Henkilömäärä kasvoi edellisvuodesta 374 henkeä (4,1 %). Henkilöstöstä työskenteli ulkomailla yhteensä 2 276 henkilöä. Vuoden aikana henkilöstön määrän kasvuun on vaikuttanut lähinnä lähialueiden marketaupan kasvu.

SOK:n johto ja tilintarkastajat

SOK:n hallituksen puheenjohtajana ja pääjohtajana on toiminut 1.4.2010 lukien Kuisma Niemelä. Arto Hiltusen jäätyä terveydellisistä syistä pois SOK:n pääjohtajan ja hallituksen puheenjohtajan tehtävästä 31.12.2009, pääjohtajan sijaisena toimi 1.1.–31.3.2010 välisen ajan SOK:n liiketoimintojen johtaja Antti Sippola. Hallituksen varapuheenjohtaja Osuuskauppa Hämeenmaan toimitusjohtaja Taavi Heikkilä toimi SOK:n hallituksen puheenjohtajana 1.1.–31.3.2010 välisen ajan.

Pääjohtajan lisäksi hallituksen muina jäseninä ovat vuonna 2010 toimineet toimitusjohtaja Taavi Heikkilä, toimitusjohtaja Harri Koponen, toimitusjohtaja Arttu Laine, toimitusjohtaja Antti Määttä, toimitusjohtaja Matti Niemi ja toimitusjohtaja Kimmo Simberg.

Tilintarkastajina ovat vuonna 2010 toimineet KHT Tomi Englund, KHT Juhani Heiskanen ja KHT Tapani Rotola-Pukkila.

SOK:n hallintoneuvosto on nimittänyt SOK:n hallitukseen 1.1.2011 alkavaksi vuoden toimikaudeksi muut samat hallituksen

jäsenet kuin vuonna 2010 lukuun ottamatta erovuorossa ollut Kimmo Simbergiä. Uutena jäsenenä hallitukseen on vuodelle 2011 nimitetty toimitusjohtaja Esko Jääskeläinen.

SOK:n pääjohtajan Kuisma Niemelän apuna SOK-yhtymän ja S-ryhmän strategisessa johtamisessa on ollut SOK:n konsernijohtoryhmä, johon ovat vuoden 2010 aikana kuuluneet SOK:n liiketoiminnan johtaja ja pääjohtajan sijainen Antti Sippola, hallintojohtaja Jari Annala, viestintäjohtaja Suso Kolesnik, kehitysjohtaja Harri Miettinen, henkilöstöjohtaja Leena Olkkonen, S-ryhmän liiketoimintojen ketjuohjaus- ja hankintatoimintojen johtaja Risto Pyykönen sekä lakiasiainjohtaja Markku Viljanen (30.6.2010 saakka), jonka siirryttyä eläkkeelle konsernijohtoryhmän sihteerinä on toiminut lakiasiainjohtaja Seppo Kuitunen. Risto Pyykösen siirtyessä vuoden 2011 aikana eläkkeelle, konsernijohtoryhmää on täydennetty siten, että uusiksi jäseniksi vuoden 2011 alusta lukien on nimitetty johtaja Vesa Kyllönen ja johtaja Leena Laitinen.

Riskit ja epävarmuustekijät

SOK-yhtymässä on hallituksen hyväksymä riskienhallintapolitiikka, jossa määritellään konsernin riskienhallinnan periaatteet ja toteuttaminen. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea strategisten ja operatiivisten liiketoimintatavoitteiden toteutumista. SOK-yhtymässä riskienhallinta on kokonaisvaltaista ja sitä toteutetaan osana johtamisprosessia ja -järjestelmää. Vuoden 2010 aikana pääpaino SOK-yhtymän riskienhallinnan kehittämisessä on ollut vuosille 2011–2015 ajoittuvan riskienhallintastrategian määrittämisessä, riskinottohalun ja -kantokyvyn laskentamallin käyttöönotossa, tuoteturvallisuuteen liittyvien kriisitilanteiden hallinnassa sekä investointeihin ja hankkeisiin liittyvissä riskienhallintakäytännöissä.

Merkittäviä investointeja ja hankkeita, joiden riskien hallintaa kiinnitettiin erityistä huomiota, olivat verkkokaupan kehittäminen, uuden käyttötavarakaupan logistiikkakeskuksen suunnittelu ja toteutus sekä lähialueiden investoinnit.

SOK-yhtymän strategiapäivityksen yhteydessä toteutettiin riskianalyysi. Seuraavassa on lyhyesti kuvattu siinä tunnistettuja merkittävimpiä riskialueita ja niiden hallintaa.

Kokonaisresurssien hallinta on keskeistä toiminnan tehokkuuden ja yhtenäisten toimintamallien saavuttamiseksi. SOK-yhtymässä on käynnistynyt useita hankkeita tämän varmistamiseksi. Esimerkiksi kehityshankkeiden resursoinnin ja johtamisen varmistamiseksi SOK-yhtymässä on meneillään kehityssalkku- ja hankejohtamismallin määrittely.

Liiketoiminnan kilpailukyvyä säilyttämiseksi myös tulevai-

suudessa on tärkeää pystyä sitouttamaan osaavat asiantuntijat ja johtajat, jotka varmistavat palvelujen jatkuvan kehittämisen. Kokonaispalkitsemismalli, esimiestyön kehittäminen sekä osaamisen ja muutoksen johtaminen vastaavat tähän haasteeseen.

SOK-yhtymän liiketoiminta on laajentunut viime vuosina Baltiaan ja Venäjälle. Näillä markkinoilla nähdään paljon mahdollisuuksia mutta samalla on olemassa epävarmuus liiketoimintojen kehittymisestä. Lähialueiden liiketoimintaa tuetaan kansainvälisen osaamisen kehittämisellä sekä säännöllisellä riskien tarkastelulla. SOK-yhtymän kotimaan liiketoiminnassa jatkuvan tarkastelun alla on konseptien kilpailukykyisyyden varmistaminen ja niiden kehittäminen.

Vuonna 2011 lähiajan riskit ja epävarmuustekijät liittyvät SOK-yhtymän liiketoimintojen tuloksellisuuden kehittymiseen. Merkittäviin investointeihin ja niistä odotettaviin hyötyihin liittyy riskejä, jotka voivat vaikuttaa konsernin tulokseen.

SOK-yhtymän rahoitus ja rahoitusriskien hallinta on keskitetty SOK:n rahoitusyksikköön. Konsernilla on SOK:n hallituksen vahvistamat rahoituspolitiikka, rahoitusstrategia ja riskienhallinta-ohjeet. Näissä määritellään periaatteet rahoitusriskien hallinnalle ja sallitut enimmäismäärät rahoitusriskeille. Lisäksi rahoituksen eri osa-alueille on asetettu numeeriset tavoitteet, joiden avulla pyritään varmistamaan rahoituksen riittävyys, tasapainoisuus ja edullisuus kaikissa olosuhteissa. Rahoitusriskien ja hyödykkeiden hintariskien hallintaa kuvataan tarkemmin konsernitilinpäätöksen liitetiedossa.

SOK-yhtymän liiketoimintaan liittyvät ympäristöriskit on tunnistettu ja analysoitu liiketoiminta-alueittain. Ilmastomuutoksen hillintään, energiatehokkuuden parantamiseen ja uusiutuvien energialähteiden lisäämiseen liittyvät velvoitteet sisältävät sekä riskejä että mahdollisuuksia S-ryhmän liiketoiminnalle. Merkittävimmät ympäristönäkökohdat ja niihin liittyvät toimenpiteet kuvataan S-ryhmän vastuullisuuskatsauksessa, joka julkaistaan S-kanavan verkkosivuilla (www.s-kanava.fi) keväällä 2011. Keskeisimmät SOK-yhtymän liiketoimintaa sekä taloudellista asemaa ja tulosta kuvaavat tunnusluvut esitetään tunnuslukutaulukkona tilinpäätöksen yhteydessä.

Alkaneen vuoden näkymät

Suomen talouskasvu jatkunee euroalueen keskik kasvua vahvempaan. Edellytykset vientivetoisen kasvun jatkumiselle ovat hyvät. Tärkeimmät vientimarkkinamme ovat vahvassa kasvussa ja euron heikkeneminen vahvistaa omaa kilpailukykyämme. Euroalueen velkaongelmat ovat riski Suomenkin taloudelle.

Yksityinen kulutus kasvanee maltillisesti. Kotitalouden reaali-palkkojen ja ostovoiman kasvu jäänee hyvin vaatimattomaksi. Näköpiirissä olevien verrattain matalan palkkojen nousun ja lievän inflaation kiihtymisen arvioidaan hillitsevän reaali-palkkojen kasvua. Paraneva työllisyys kuitenkin kasvattaa yksityisen kulutuksen kannalta tärkeää kansantalouden palkkasummaa.

SOK-yhtymän tulokseen vaikuttaa voimakkaasti yleisen taloudellisen tilanteen kehitys sekä kotimaassa että lähialueilla. Kotimaan talouden elpymisen myötä uskotaan kysynnän kasvavan ja vaikuttavan myönteisesti erityisesti autokauppaan. Talouskehityksen ja SOK-yhtymän liiketoiminnoissa vuonna 2010 toteutettujen ja käynnissä olevien tehostamisohjelmien ja liiketoimintajärjestelyjen ansiosta kaikkien kotimaan liiketoimintojen tulosten uskotaan olevan viime vuotta paremmat.

Venäjän talouden positiivisen kehityksen odotetaan jatkuvan ja yhtymän marketkaupan sekä majoitus- ja ravitsemiskaupan arvioidaan kehittyvän positiivisesti. Myös Baltian taloustilanteessa on nähtävissä orastavia positiivisia merkkejä. Voimakkaana jatkuva verkostolaajennus tulee rasittamaan marketkaupan tulosta Venäjällä ja Baltiassa. Tästä johtuen marketkaupan tulos jäänee viime vuotta heikommaksi.

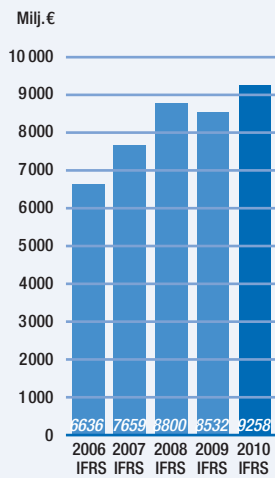
Yleisen talouskehityksen ja SOK-yhtymässä toteutettujen tehostamisohjelmien ja liiketoimintajärjestelyjen ansiosta yhtymän liiketoiminnan tuloksen uskotaan kehittyvän positiivisesti vuonna 2011.

Helsingissä 17. päivänä helmikuuta 2011

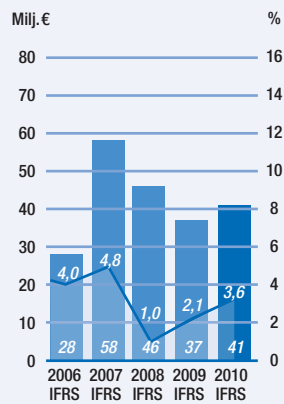
SUOMEN OSUUSKAUPPOJEN
KESKUSKUNTA

Hallitus

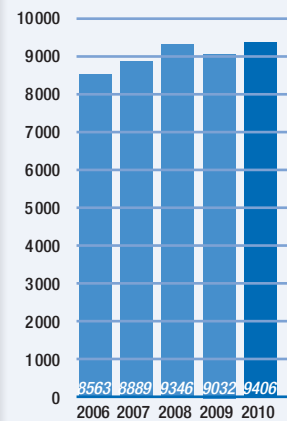
Liikevaihto, jatkuvat toiminnot

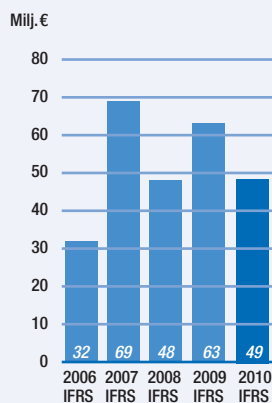
Tulos ennen veroja, jatkuvat toiminnot. Sijoitetun pääoman tuotto, %

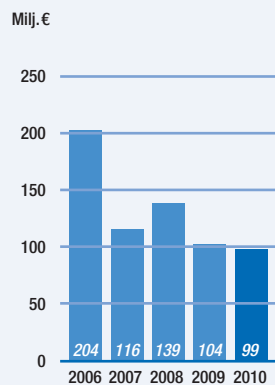
Henkilöstö 31.12.

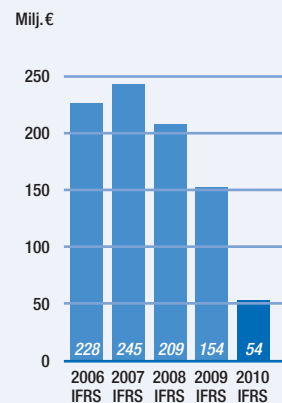
Liikevoitto, jatkuvat toiminnot

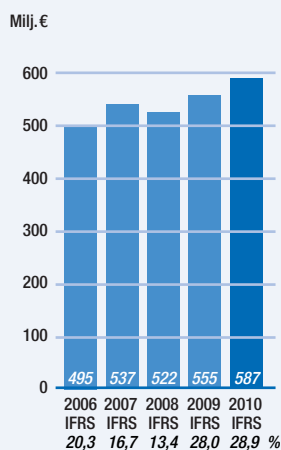
Investoinnit

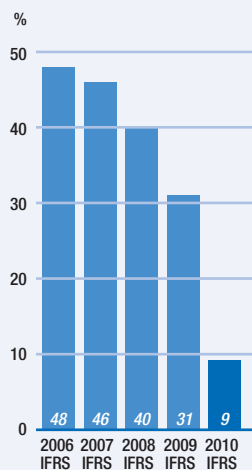
Korolliset nettovelat 31.12.

Oma pääoma 31.12. (omavaraisuusaste, %)

Gearing, %

Konsernitilinpäätös, IFRS

Konsernin tuloslaskelma, IFRS

Milj. €	Liitetieto	1.1.–31.12.2010	1.1.–31.12.2009
Jatkuvat toiminnot:			
Liikevaihto		9 257,7	8 532,1
Liiketoiminnan muut tuotot	(5)	33,3	48,0
Materiaalit ja palvelut		-8 524,4	-7 821,7
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	(6)	-335,1	-327,8
Poistot ja arvonalentumiset	(7)	-64,6	-71,9
Liiketoiminnan muut kulut	(8)	-326,0	-297,4
Osuus osakkuusyritysten tuloksista (+/-)	(17)	7,9	1,6
Liikevoitto		48,8	62,8
Rahoitustuotot ja -kulut (+/-)	(10)	-7,4	-25,9
Osuus osakkuusyritysten tuloksista (+/-)	(17)	-0,2	0,1
Tulos ennen veroja		41,2	37,1
Tuloverot (+/-)	(12)	-6,9	0,2
Jatkuvien toimintojen tilikauden tulos		34,3	37,3
Lopetettujen toimintojen tilikauden tulos	(2)	-9,2	-20,9
Tilikauden tulos		25,1	16,4
Jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille		24,4	14,9
Vähemmistölle		0,7	1,6
		25,1	16,4
Konsernin laaja tuloslaskelma			
Milj. €		1.1.–31.12.2010	1.1.–31.12.2009
Tilikauden tulos		25,1	16,4
Muut laajan tuloksen erät:			
Muuntoerot		1,4	-0,2
Myytavissä olevat sijoitukset			
Myytavissä olevien sijoitusten arvonmuutokset		0,0	7,6
Myytavissä oleviin sijoituksiin liittyvät verot		0,0	-2,0
Rahavirran suojaukset			
Rahavirran suojauksien arvonmuutokset		5,4	7,4
Rahavirran suojauksiin liittyvät verot		-1,4	-1,9
Osakkuusyritysten laajan tuloksen erät		-4,0	4,1
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen		1,4	15,0
Tilikauden laaja tulos		26,5	31,4
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille		25,8	29,9
Vähemmistölle		0,7	1,6
		26,5	31,4

Konsernitase, IFRS

Milj. €	Liitetieto	31.12.2010	31.12.2009
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	(13)	358,9	348,5
Sijoituskiinteistöt	(14)	28,8	31,6
Aineettomat hyödykkeet	(15)	128,1	102,9
Osuudet osakkuusyrityksissä	(17)	90,0	90,8
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	(18)	58,0	71,7
Laskennalliset verosaamiset	(19)	38,0	38,3
Pitkäaikaiset varat yhteensä		701,9	683,8
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	(20)		
Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset		346,2	346,4
korottomat saamiset	(21)	717,9	677,3
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	(22)	33,5	47,5
Lyhytaikaiset sijoitukset	(23)	30,0	0,0
Rahavarat	(24)	238,3	240,8
Lyhytaikaiset varat yhteensä		1 365,8	1 312,0
Myyttävänä olevat omaisuuserät	(2)		19,3
Varat yhteensä		2 067,7	2 015,1
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Oma pääoma			
Osuuspääoma	(25)	139,6	133,4
Sidotut rahastot	(25)	18,7	18,7
Kertyneet voittovarot		409,0	383,6
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä		567,3	535,6
Vähemmistöosuus		20,0	19,5
Oma pääoma yhteensä		587,2	555,1
Pitkäaikaiset velat			
Lisäosuuspääoma	(26)	12,8	14,8
Pitkäaikaiset korolliset velat	(27)	136,5	191,4
Pitkäaikaiset korottomat velat	(28)	36,7	38,8
Varaukset	(30)	12,3	16,2
Laskennalliset verovelat	(19)	24,6	22,2
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		222,7	283,4
Lyhytaikaiset velat			
Lyhytaikaiset korolliset velat	(27)	173,5	188,5
Lyhytaikaiset korottomat velat	(28)	229,2	232,2
Ostovelat	(28)	851,7	729,7
Tilikauden verovelka		3,4	4,8
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		1 257,8	1 155,3
Myyttävänä olevien omaisuuserien velat	(2)		21,3
Oma pääoma ja velat yhteensä		2 067,7	2 015,1

Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS

Milj. €	Liitetieto	1.1.–31.12.2010	1.1.–31.12.2009
LIIKETOIMINTA			
Jatkuvien toimintojen liikevoitto		48,8	33,2
Lopetettujen toimintojen liikevoitto		-9,1	9,5
Oikaisut liikevoittoon	(1)	-3,2	7,2
Käyttöpääoman muutos	(2)	47,1	27,8
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		83,6	77,6
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)		-0,4	-40,2
Lyhytaikaisten sijoitusten muutos			-1,5
Maksetut korot ja muut rahoituskulut		1,5	-51,6
Saadut korot ja muut rahoitustuotot		4,5	47,0
Saadut osingot liiketoiminnasta		0,1	0,1
Maksetut välittömät verot		-10,5	-4,2
Liiketoiminnan rahavirta		78,8	27,1
INVESTOINNIT			
Ostetut tytäryhtiöosakkeet			-13,7
Ostetut osakkuusyritysosakkeet			-1,0
Muun käyttöomaisuuden ostot		-98,8	-88,8
Myydyt tytäryhtiöosakkeet		51,1	60,9
Muun käyttöomaisuuden myynnit		27,3	30,4
Muiden pitkäaikaisten sijoitusten muutos		0,2	4,0
Myytyjen ja hankittujen tytäryhtiöiden likvidit varat		-4,9	-94,8
Saadut osingot investoinneista		0,2	0,1
Investointien rahavirta		-24,9	-102,9
RAHOITUS			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+) / vähennys (-)		-30,8	60,9
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+) / vähennys (-)		-2,2	16,0
Saamistodistusten ja rahasto-osuuksien muutokset		-20,0	-230,4
Osuuspääoman lisäys		6,0	9,0
Maksetut osuuspääoman korot		-0,6	-9,7
Muu oman pääoman vähennys			-0,1
Rahoituksen rahavirta		-47,5	-154,2
Rahavarojen nettomuutos, lisäys / vähennys		6,4	-230,0
Rahavarat tilikauden alussa		241,4	471,2
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		0,4	0,2
Rahavarojen nettomuutos, lisäys / vähennys		6,4	-230,0
Rahavarat tilikauden lopussa		248,2	241,4
Oikaisut liikevoittoon (1)			
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot (-) ja tappiot (+)		-33,3	-49,6
Poistot ja arvonalentumiset		64,9	74,4
Pankkitoiminnan korkoryhmittely			-20,9
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua		-34,8	3,3
		-3,2	7,2
Käyttöpääoman muutos (2)			
Liikesaamisten muutokset		-94,1	30,3
Vaihto-omaisuuden muutos		-11,6	1,5
Korottomien velkojen muutos		152,8	-4,0
		47,1	27,8

Konsernin rahavirtalaskelmassa ainoastaan lyhytaikaiset alle 3 kuukauden saamistodistukset on luokiteltu rahavaroiksi.

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista, IFRS

	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma							Vähem- mistön osuus	Oma pääoma yhteensä
Milj. €	Osuuspääoma	Käyvän arvon rahasto	Vararahasto	Hallintoneuvoston käyttöraho	Muuntoerot	Kertyneet voittovar	Yhteensä		
Oma pääoma									
1.1.2009	122,5	-15,1	18,5	0,1	-2,7	380,8	504,1	18,0	522,1
Kauden laaja tulos		15,2			-0,2	14,9	29,9	1,6	31,4
Osuuspääoman lisäys	10,9						10,9		10,9
Osuuspääoman ja lisäosuuspääoman korko						-9,7	-9,7		-9,7
Muut muutokset				-0,0		0,4	0,4		0,4
Vähemmistöosuuden muutos							0,0	0,0	0,0
31.12.2009	133,4	0,1	18,5	0,0	-2,9	386,5	535,6	19,5	555,1
Kauden laaja tulos		0,0			1,4	24,4	25,8	0,7	26,5
Osuuspääoman lisäys	6,2						6,2		6,2
Muut muutokset				0,0		-0,4	-0,4		-0,4
Vähemmistöosuuden muutos							0,0	-0,3	-0,3
31.12.2010	139,6	0,1	18,5	0,1	-1,5	410,5	567,3	20,0	587,2

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Perustiedot

SOK-konsernista käytetään SOK:n sääntöjen mukaan nimeä SOK-yhtymä. SOK-yhtymän muodostavat Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta (SOK) ja sen tytäryhtiöt. SOK:n kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on Fleminginkatu 34, 00510 Helsinki.

SOK:n tarkoituksena on luoda kilpailuetua S-ryhmän liiketoiminnalle. SOK toteuttaa toimintansa tarkoitusta kehittämällä ja ohjaamalla S-ryhmän strategioita, arvoketjua ja ketjutoimintaa yhteistyössä osuuskauppojen kanssa. SOK tuottaa S-ryhmän tarvitsemat yhteiset, kilpailukykyä lisäävät palvelut sekä harjoittaa S-ryhmän tarjonnalle synergiaa ja taloudellista lisäarvoa tuottavaa, kannattavasti kasvavaa liiketoimintaa kotimaassa ja lähialueilla.

Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa internet-osoitteesta <http://www.s-kanava.fi> tai osoitteesta SOK Viestintä ja julkaisut, PL 1, 00088 S-ryhmä.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Laatimisperusta

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2010 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaisa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettavaksi hyväksyttyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja.

Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina ja ne perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin, ellei alla olevissa laadintaperiaatteissa ole muuta kerrottua.

Kaikki tilinpäätöstaulukoiden luvut on pyöristetty, minkä vuoksi yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetyistä summaluvusta. Tunnusluvut on laskettu käyttäen tarkkoja arvoja.

IASB:n julkaisemat tilikaudella 2010 käyttöön otetut standardi- ja tulkintamuutokset

- Uudistettu IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistäminen (voimaan 1.7.2009)
- Muutos IAS 17 Vuokrasopimukset
- Uudistettu IAS 27 Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös
- Muutos IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen – Suojauslaskennan kohteet
- IFRS-standardien vuosittaiset muutokset
- IFRIC 16 Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaukset

IASB:n julkaisemilla tilikaudella 2010 käyttöön otetuilla uusilla tai uudistetuilla standardeilla ja tulkinnolla ei ole ollut merkittävää vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen

tilinpäätöshetkellä, mutta on mahdollista, että toteumat poikkeavat käytetyistä arvioista. Mahdolliset arvioiden ja olettamusten muutokset kirjataan sillä tilikaudella, jonka aikana arviota tai olettamusta korjataan.

Keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja arvioihin liittyvät epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat riskin varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen muuttumisesta olennaisesti seuraavan tilikauden aikana, liittyvät yritysten yhteenliittymissä hankittujen hyödykkeiden sekä rahoitusinstrumenttien käyvän arvon määrittämiseen, arvonalentumistestaukseen sekä laskennallisiin verosaamisiin ja varauksiin. Tappiollisten ulkomaisten liiketoimintojen osalta on tehty arvonalentumistestaukset.

Arvonalentumistestauksessa testattavan liiketoimintakokonaisuuden liiketoiminnasta kerrytettävissä oleva rahamäärä perustuu käyttöarvolaskelmiin tai käypään arvoon vähennettynä myynnistä aiheutuneilla menoilla. Käyttöarvo on laskettu ennakoitujen diskontattujen rahavirtojen perusteella. Ennakoidut rahavirrat perustuvat johdon hyväksymiin taloudellisiin suunnitelmiin, jotka kattavat viiden vuoden tai joissain tapauksissa tätä pidemmän ajanjakson. Tämän ajanjakson jälkeiset rahavirrat on extrapoloitu käyttämällä kahden prosentin kasvutekijää, joka arvion mukaan ei ylitä toimialojen pitkän aikavälin toteutunutta kasvua. Diskonttauslaskelmissa on käytetty toimialoitteita ja määritettyä keskimääräistä painotettua pääoman tuottovaatimusta (WACC) ottaen huomioon testattavaan yksikköön liittyvät erityiset riskit. Toimialasta ja maasta riippuen diskonttauslaskelmissa on ollut 9,6–14,2 prosenttia. Tuottovaatimuksen pääomarakenne perustuu toimialan keskiarvoon ja toimialakohtaiseen betakertoimeen.

Konsolidointiperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät emo-osuuskunnan lisäksi kaikki ne yhtiöt, joissa emo-osuuskunnalla on tilikauden päättyessä suoraan tai välillisesti yli 50 prosentin osuus osakkeiden äänimäärästä tai jossa emo-osuuskunnalla on muutoin määräysvalta. Suomen lisäksi tytäryhtiöitä on Venäjällä, Virossa, Latviassa ja Liettuassa.

Osakkuusyhtiöt, joissa konsernin omistusosuus äänimäärästä on 20–50 prosenttia ja joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa, on konsolidoitu pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Jos konsernin osuus osakkuusyhtiön tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nollaan arvoon eikä sen ylittäviä tappioita huomioida, ellei konsernilla ole velvoitteita osakkuusyhtiöihin liittyen. Sijoitustarkoituksessa hankitun osakkuusyrityksen tulososuus on esitetty liikevoiton alapuolella ennen rahoitustuottoja ja -kuluja. Konsernin varsinaista liiketoimintaa palvelevien osakkuusyhtiöiden tulos on sitä vastoin esitetty liikevoittoon sisältyen ennen liikevoittoa.

Hankitut tytäryhtiöt sisällytetään tilinpäätökseen käyttäen hankintamenomenetelmää, jonka mukaan hankitun yhtiön kaikki yksilöitävissä olevat varat ja velat on arvostettu käypiin arvoihin hankintahetkellä. Jäljelle jäänyt kohdistamaton osuus hankintahinnan ja hankittujen nettovarojen erotuksesta on liikearvoa.

Tilivuoden aikana hankitut tai perustetut yhtiöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen hankinta- tai perustamisajankohdasta alkaen. Myydyt tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt ja yhteisyritykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen myyntihetkeen saakka.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitu-

mattomat katteet sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä. Vähemmistöosuus on erotettu tuloksesta ja esitetty omana eränä konsernin omassa pääomassa.

Keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt yhdistellään yhteisessä määräysvallassa olevina omaisuuserinä omistussuuden mukaisesti riviltä.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Konsernitilinpäätös esitetään euroina, joka on konsernin emosuuskunnan toiminta- ja esittämismuotoa.

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättyessä avoinna olevat ulkomaanrahan määräiset monetaariset erät on muutettu euroiksi EKP:n tilikauden päättymispäivänä noteeraamaan kurssiin ja kurssierot on kirjattu tulosvaikutteisesti. Ei-monetaariset erät on arvostettu tapahtumapäivän kurssiin.

Myyntisaamisten arvostamisesta syntyneet kurssierot kirjataan liikevaihtoon ja ostovelkojen arvostamisesta syntyneet kurssierot kirjataan kuluihin. Muiden taseen rahoituseriin kuuluvien saamisten kurssivoitot ja -tappiot kirjataan rahoitustuottoihin ja vastaavasti muiden velkojen osalta rahoituskuluihin.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden tuloslaskelmat on muutettu euroiksi tilikauden keskikurssiin mukaan ja taseet tilinpäätöspäivän kurssiin mukaan. Kurssiero, joka johtuu tuloslaskelmaerien muuttamisesta keskikurssiin mukaan ja tase-erien muuttamisesta tilinpäätöspäivän mukaan samoin kuin kurssimuutoksista johtuva muuntoero tytäryhtiöiden oman pääoman osalta, on kirjattu omana eränä kertyneisiin voittovaroihin. Kun ulkomainen tytär- tai osakkuusyritys myydään, kertynyt muuntoero kirjataan tuloslaskelmaan myyntivoiton tai -tappion osaksi.

Rahoitusvarat ja -velat

Rahoitusvaroja sisältyy seuraaviin taseen eriin: pitkäaikaiset rahoitusvarat, myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset korottomat saamiset, lyhytaikaiset korolliset saamiset, lyhytaikaiset sijoitukset ja rahavarat.

Pitkäaikaiset rahoitusvarat koostuvat osakkeista, pääomallina-saamisista, muista pitkäaikaisista lainasaamisista, pitkäaikaisista myyntisaamisista sekä sellaisista pitkäaikaisista rahoitusyhtiöille myydyistä saamisista, joiden osalta konsernilla on edelleen takaisinostovastuu. Rahoitusvaroihin luettavat myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset korottomat saamiset sisältävät myyntisaamiset, johdannaissaamiset ja rahoituserien siirtosaamiset. Lyhytaikaiset korolliset saamiset muodostuvat lyhytaikaisista lainasaamisista, muista lyhytaikaisista saamisista ja lyhytaikaisista rahoitusyhtiöille myydyistä saamisista.

Lyhytaikaiset sijoitukset koostuvat saamistodistuksista, jotka on sijoitettu lyhytaikaisesti tarkoituksena realisoida ne vuoden kuluessa tilinpäätöspäivästä. Rahavarat koostuvat käteisvaroista sekä saamisista luottolaitoksilta ja keskuspankilta.

Rahoitusvelkoja sisältyy seuraaviin taseen eriin: lisäosuuspääoma, pitkäaikaiset korolliset velat, pitkäaikaiset korottomat velat, lyhytaikaiset korolliset velat, lyhytaikaiset korottomat velat ja ostovelat.

Lisäosuuspääoma käsitellään vieraassa pääomassa, koska osuuskunnalla on ehtojen mukaisesti velvollisuus palauttaa pääoma

vaadittaessa. Pitkäaikaiset korolliset velat muodostuvat veloista rahoituslaitoksille ja muille, pitkäaikaisista korollisista ostovel-loista, rahoitusleasingveloista ja myytyihin saamiin liittyvistä rahoitusyhtiöveloista. Rahoitusvelkoihin luettavat pitkäaikaiset korottomat velat sisältävät alueosuuskauppojen sijoittamat varat SOK-yhtymän rahanlaskentapalveluun. Ostovelat koostuvat lyhytaikaisista ostovelloista. Lyhytaikaiset korolliset velat koostuvat lyhytaikaisista veloista rahoituslaitoksille, osuuskaupoille ja muille sekä lyhytaikaisista rahoitusleasingveloista ja myytyihin saamiin liittyvistä lyhytaikaisista rahoitusyhtiöveloista. Rahoitusvelkoihin luettavat lyhytaikaiset korottomat velat sisältävät johdannaissovel-loja ja rahoituseriin liittyviä siirtovelkoja.

SOK-yhtymässä sovelletaan rahoitusvarojen ja -velkojen taseeseen merkitsemisessä selvityspäivän mukaista käytäntöä. Rahoitusvarat ja -velat, joita ei myöhemmin arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti, arvostetaan alun perin käypään arvoon lisättynä välittömällä hankintakuluilla.

Rahoitusvarat ja -velat luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin tai -velkoihin, eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, lainoihin ja saamiin sekä muihin rahoitusvelkoihin. Rahoitusvarat ja -velat arvostetaan niiden luokittelun mukaisesti käypään arvoon tai jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään aktiivisilla markkinoilla noteerattujen hintojen perusteella tai käyttäen markkinoilla yleisesti hyväksyttyjä arvostusmenetelmiä. Käypään arvoon arvostettaviin rahoitusvaroihin ja velkoihin sisältyy sijoitustodistuksia, yritystodistuksia ja koronvaihtosopimuksia, joiden käypä arvo on määritetty diskonttaamalla tulevat kassavirrat nykyhetkeen käyttäen tilinpäätöspäivän markkinakorkoja. Korko-optioiden käyvän arvon määrittämisessä on käytetty Black-Scholes-hinnoittelumallia. Joukkovelkakirjalainat ja pörssi-osakkeet on arvostettu markkinahinnoilla. Valuuttatermiinien ja koron- ja valuuttavaihtosopimusten käypä arvo on laskettu diskonttaamalla tulevat kassavirrat nykyhetkeen ja muuntamalla näin saadut valuuttamäärät euroiksi käyttäen EKP:n tilinpäätöspäivänä noteeraamia valuuttakursseja. Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat ja -velat on arvostettu käyttäen keskikursseja.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin tai -velkoihin kirjataan johdannaissopimukset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Johdannaissopimuksia tehdään pääasiassa suojaustarkoituksessa, mutta niihin ei sähköjohdannaista lukuun ottamatta ole sovellettu suojauslaskentaa. Vuoden 2009 osalta myös saamistodistukset, joilla on käyty aktiivisesti kauppaa ja jotka on hankittu lyhyen ajan kuluessa ansaintatarkoituksessa, on kirjattu käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Vuoden 2010 alusta lähtien käypään arvoon arvostettavat saamistodistukset on kirjattu myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, koska niillä ei enää käyda aktiivisesti kauppaa ansaintatarkoituksessa.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat tai -velat arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään tuloslaskelmaan, jolloin tilikauden tuotoksi tai kuluksi merkitään tuloslaskelmaan käypään arvoon merkittävien rahoitusinstrumenttien tilinpäätöshetken arvon ja edellisen tilinpäätöksen kirjanpitoarvon erotus. Jos käypään arvoon merkittävä rahoitus-

instrumentti on hankittu tilikauden aikana, tilikauden tuotoksi tai kuluksi merkitään rahoitusinstrumentin tilinpäätöshetken arvon ja hankintamenon erotus.

Kirjanpidossa johdannaiset on arvostettu käypään arvoon ja arvonmuutokset on kirjattu tulosvaikutteisesti. Myynnin ja myyntisaamisten suojaamiseksi solmituista johdannaissopimuksista kirjataan realisoituneet ja realisoitumattomat voitot ja tappiot myyntituottoihin. Muiden saamisten suojaustarkoituksessa tehdyt johdannaisten realisoituneet ja realisoitumattomat voitot ja tappiot kirjataan rahoitustuottoihin. Ostojen, ostovelkojen ja varaston arvon suojaamiseksi solmittujen johdannaisten ja valuuttamääräisten lainojen realisoituneet ja realisoitumattomat voitot ja tappiot kirjataan ostoihin. Muita velkoja suojaamaan tarkoitettujen johdannaisten voitot ja tappiot kirjataan rahoituskuluihin.

Eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin kirjataan sellaiset saamistodistukset ja muut johdannaismarkkinoihin kuulumattomat rahoitusvarat, joihin liittyvät maksusuoritukset ovat kiinteitä tai määritettävissä ja jotka erääntyvät määrättyinä päivinä. Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Mahdollinen arvonalennus kirjataan tulosvaikutteisesti ja koron kerryttämistä jatketaan alennetulle saldolle sopimuksen alkuperäisellä efektiivisellä korolla.

Lainoihin ja saamisiin kirjataan sellaiset toimivilla rahoitusmarkkinoilla noteeraamattomat rahoitusvarat, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia ja jotka eivät kuulu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, eräpäivään asti pidettäviin rahoitusvaroihin tai myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Lainojen ja saamisten transaktiomenot sisällytetään efektiivisen koron menetelmällä laskettavaan jaksotettuun hankintamenuon ja jaksotetaan tulosvaikutteisesti saamisen juoksuajalle. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen lainat ja saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Muihin rahoitusvelkoihin kuuluva erä merkitään tilinpäätökseen nimellisarvon suuruisena silloin, kun sen käypä arvo on nimellisarvo. Jos velan pääomana on saatu vähemmän tai enemmän kuin velan nimellisarvo, merkitään velka siihen määrään, joka siitä on saatu. Velan nimellisarvon ja hankintamenon erotuksesta tilikauden kuluksi tai tuotoksi merkitty määrä jaksotetaan ja merkitään velan hankintamenon lisäykseksi tai vähennykseksi. Nimellisarvon ja hankintamenon erotus tai velkaan liittyvä palkkiomeno tai sellainen meno, joka on osa velkaan liittyvää korkomenoa, jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä kuluna velan juoksuajalle. Muut rahoitusvelat arvostetaan tilinpäätöshetkenä jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kirjataan saamistodistukset ja muut kotimaiset ja ulkomaiset arvopaperit ja osuudet, joita ei luokitella käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, eräpäivään saakka pidettäviin sijoituksiin tai lainoihin ja saamisiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon. Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien sijoitusten käypä arvo määritellään niiden markkina-arvojen perusteella. Julkisesti noteeraamattomat sijoitukset arvostetaan hankintamenuon, jos niiden käypiä arvoja ei voida luotettavasti määrittää. Käyvän arvon muutos kirjataan suoraan oman pääoman käyvän arvon rahastoon. Kun rahoitusinstrumentti myydään, kirjataan omaan pääomaan

kertynyt käyvän arvon muutos yhdessä kertyneiden korkojen sekä myyntivoiton tai -tappion kanssa tulokseen.

Suojauslaskenta

Rahavirransuojauslaskentaa on sovellettu sähköjohdannaisiin, jotka ovat olleet suojattavan riskin osalta tehokkaita ja täyttäneet IAS 39-standardin suojauslaskennan ehdot. Asetetut optiot ja ostettujen optioiden aika-arvo on jätetty suojauslaskennan ulkopuolelle. Suojaussuhde suojaavan johdannaisten ja suojattavan kohteen välillä sekä suojaukseen liittyvät riskienhallintavoitteet on dokumentoitu suojauksen alkaessa.

Suojausta on pidetty tehokkaana, kun suojaavan instrumentin rahavirtojen muutos on eliminoinut suojauksen kohteena olevan sopimuksen tai position rahavirtojen muutoksesta 80-125 prosenttia.

Rahavirtaa suojaavien sähköjohdannaissinstrumenttien käyvän arvon muutoksen tehokas osuus on kirjattu suoraan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon ja tehoton osuus tuloslaskelman materiaali- ja palveluostoihin. Omaan pääomaan kertyneet suojausvoitot tai -tappiot on kirjattu materiaali- ja palveluostoihin samalla kaudella, kun suojauslaskennan kohteena olevat sähköostot ovat toteutuneet ja ne on kirjattu tuloslaskelmaan.

Kun suojausinstrumentti on erääntynyt tai myyty tai kun suojauslaskennan kriteerit eivät ole enää täyttyneet, suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio on jäänyt omaan pääomaan siihen asti, kunnes liiketoimi on toteutunut. Jos liiketoimen ei ole enää odotettu toteutuvan, omaan pääomaan kertynyt voitto tai tappio on kirjattu välittömästi tuloslaskelmaan.

Rahavirransuojauslaskenta on lopetettu 1.6.2010, jolloin suurin osa sähköjohdannaisista on siirretty S-Voima Oy:lle. Tässä yhteydessä SOK:ille on jäänyt sähköjohdannaisia, jotka on siirretty edelleen S-Voima Oy:lle vastakkaismerkkinä sopimuksin. Sähköjohdannaiset arvostetaan käypään arvoon, mutta niiden tuloslaskutus on nettona nolla.

Konsernilla on suojauslaskennan ulkopuolella johdannaissopimuksia, jotka ovat konsernin rahoituspolitiikan mukaan tehokkaita taloudellisia suojausinstrumentteja, mutta joihin ei sovelleta IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Tilikauden päättyessä arvioidaan, onko objektiivista näyttöä siitä, että muuhun kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviin rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut. Objektiivisena näyttönä pidetään esimerkiksi asiakkaan maksujen viivästymistä, maksukyvymenetyks- tai konkurssitilaaan joutumista, yrityssaneeraus- tai velkajärjestelyä sekä luottoriskiluokituksessa tapahtuvaa merkittävää muutosta. Jos arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä, kirjataan arvonalentumistappio.

Jaksotettuun hankintamenuon kirjattavien rahoitusvarojen arvonalentumistappion määrä määritetään saamisen kirjanpitoarvon ja saamisesta arvioitujen kerrytettävissä olevien tulevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena ottaen huomioon mahdollisen vakuuden käypä arvo. Diskonttauskorkona käytetään saamisen alkuperäistä efektiivistä korkoa. Erotus kirjataan arvonalentumistappioksi tuloslaskelmaan ja koron kerryttämistä jatketaan alennetulle saldolle sopimuksen alkuperäisellä efektiivisellä korolla.

Mikäli arvonalentumistappion määrä pienenee myöhemmin ja muutoksen voidaan katsoa liittyvän arvonalentumistappion kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan.

Kun myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvan saamistodistuksen tai osakkeen arvonalentumisesta on saatu objektiivinen näyttö, omaan pääomaan kertynyt tappio kirjataan tuloslaskelmaan arvonalentumistappioksi. Julkisesti noteeraamattoman osakkeen arvonalentumistappio määritetään kirjanpitoarvon ja vastaavanlaisen erän tarkasteluhetken markkinatuotolla diskontattujen arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Jos myytävissä olevaksi luokitellun saamistodistuksen käypä arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tulosvaikutteisesti. Jos osakkeen käypä arvo myöhemmin nousee, arvonnousu kirjataan omaan pääomaan.

Tuloutusperiaatteet

Tavaroiden myynti tuloutetaan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut siirtyvät ostajalle. Tuotot palveluista tuloutetaan, kun palvelu on suoritettu. Liikevaihtoa laskettaessa myyntituotoista on vähennetty muun muassa myönnetty alennukset, arvonnäkövero ja myynnin kurssierot.

Avustukset

Valtiolta tai muulta taholta saadut avustukset tuloutetaan tuloslaskelmaan silloin, kun avustuksen kohteeseen liittyvät menot kirjataan kuluksi. Käyttöomaisuuden hankintaan liittyvät avustukset vähennetään käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvoista. Nämä avustukset tuloutuvat omaisuuden taloudellisen käyttöajan kuluessa.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjataan omaisuuden myyntivoitot, liiketoiminnan luovutustuotot sekä muut kuin varsinaiseen suoritemyyntiin liittyvät liiketoiminnasta syntyneet yleensä säännölliset tuotot.

Työsuhde-etuudet

Eläkejärjestelyt luokitellaan etuuspohjaisiksi ja maksupohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisissa järjestelyissä suoritetaan kiinteitä maksuja erillisille yhtiöille. SOK-yhtymällä ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Kaikki järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuuspohjaisia järjestelyjä. Suoritukset maksupohjaisiin järjestelyihin kirjataan kuluksi sen tilikauden tuloslaskelmaan, johon ne kohdistuvat. SOK-yhtymällä ei ole etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä.

Tuloverot

Tuloveroihin sisältyvät tilikauden verotettavan tulon perusteella lasketut verot, aikaisempien tilikausien verojen oikaisu sekä laskennallisten verojen muutos. Suoraan omaan pääomaan kirjattavien erien verovaikutus kirjataan vastaavasti suoraan omaan pääomaan. Verot lasketaan tilinpäätöshetkellä voimassaolevilla verokannoilla ja verokantojen muuttuessa tiedossa olevalla uudella verokannalla.

Laskennallinen verovelka ja -saaminen lasketaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista. Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja sijoituskiinteistöjen kirjanpitoarvojen ja verotuksellisten arvojen välisistä eroista (rahoitusleasing, poistoero, konsernin sisäiset katteet ja myyntivoitot), käypään arvoon arvostuksista sekä käyttämättömistä verotuksellisista tappioista. Ulkomaisten tytäryritysten jakamattomista voittovaroista kirjataan laskennallista veroa, mikäli päätöstä voittovarojen jakamatta jättämisestä ei ole tehty.

Konsernitaseeseen sisältyy laskennallinen verovelka kokonaisuudessaan ja laskennallinen verosaaminen siihen määrään asti, kun on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan.

Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet

Liiketoimintojen yhdistämisestä syntynyt liikearvo muodostuu hankintamenon sekä käypiin arvoihin arvostettujen hankittujen yksilöitävissä olevien nettovarojen erotuksena hankinta-ajankohdasta. Liikearvoista ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Liikearvojen pakollinen arvonalennustestaus voi aiheuttaa kertaluonteisia arvonalentumiskirjauksia. Liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottaville yksiköille. Osakkuusyritysten osalta liikearvo sisällytetään osakkuusyrityksen hankintamenuun.

Muita aineettomia hyödykkeitä ovat muun muassa ohjelmistolisenssit sekä tekijänoikeudet. Muut aineettomat hyödykkeet arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuun ja poistetaan tasapois-
toin arvioituna taloudellisen vaikutusaikanaan.

Muiden aineettomien hyödykkeiden poistoajat:

	Vuosia
Atk-ohjelmien lisenssimaksut	3–5
Muut aineettomat hyödykkeet	3–10

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuun.

Aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä tehdään tasapois-
toin arvioituihin taloudellisiin pitoaikoihin perustuen. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistoajat:

	Vuosia
Rakennukset	15–35
Kevyet rakennelmat ja rakennusten laitteet	5–15
Konttori- ja varastokalusto	5–10
Varasto-, huolto- ja jalostuskoneet	5–10
Ravintola- ja hotellikalusto	3–10
Myymäläkalusto	3–7
Moottoriajoneuvot ja palvelimet	3–5
Huoneistojen perusparannusmenot	3–10

Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistot lopetetaan silloin, kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden luovutuksista

ja käytöstä poistamisista syntyvät voitot tai tappiot kirjataan liike-toiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

Arvonalentumiset

Aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin kuuluvien omaisuuserien kirjanpitoarvoja arvioidaan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen viitteiden havaitsemiseksi. Jos viitteitä havaitaan, määritetään kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain seuraavista omaisuuseristä riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä: liikearvo, keskeneräiset aineettomat hyödykkeet sekä aineettomat hyödykkeet, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika. Arvonalentumistappio kirjataan, jos omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön tasearvo ylittää siitä kerrytettävissä olevan rahamäärän. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan.

Rahavirtaa tuottavan yksikön arvonalentumistappio kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja sen jälkeen vähentämään tasasuhteisesti muita yksikön omaisuuseriä.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään niin, että se on joko käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuville menoilla tai tätä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvoa määritettäessä arvioidut vastaiset rahavirrat diskontataan nykyarvoonsa perustuen diskonttaus-korkoihin, jotka kuvastavat kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääristä pääomakustannusta ennen veroja.

Aikaisemmin kirjattu arvonalennustappio peruutetaan, mikäli kerrytettävissä olevan rahamäärän määrittämisessä käytetyt arviot muuttuvat. Arvonalentumistappio peruutetaan korkeintaan siihen määrään asti, joka omaisuuserälle olisi määritetty kirjanpitoarvoksi poistoilla vähennettynä, jos siitä ei olisi aikaisempina vuosina kirjattu arvonalentumistappiota. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa hyödykkeen omistamiselle ominaiset riskit ja edut siirtyvät olennaisilta osin konsernille, luokitellaan rahoitusleasingisopimuksiksi. Rahoitusleasingisopimuksella hankitun hyödykkeen käypä arvo tai tätä alempi tulevien leasingmaksujen nykyarvo merkitään vuokra-ajan alkaessa taseeseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin tai sijoituskiinteistöihin (sijoituskiinteistöistä tarkemmin jäljempänä) ja sopimuksesta johtuvat velvoitteet vastaavasti korollisiin velkoihin. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan korkokuluun ja velan lyhennykseen. Korkokulu kirjataan tuloslaskelmaan vuokra-aikana siten, että jäljellä olevalle velalle muodostuu samansuuruinen korkoprosentti. Rahoitusleasingisopimuksella hankituista hyödykkeistä kirjataan suunnitelman mukaiset poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot. Poistot tehdään konsernin käyttöomaisuushyödykkeiden poistoaikojen mukaisesti tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan aikana.

SOK-yhtymä ei ole vuokralleantajana sellaisissa vuokrasopimuksissa, jotka tulkittaisiin rahoitusleasingisopimuksiksi.

Vuokrasopimukset, joissa olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista jää vuokralle antajalle, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Muiden vuokrasopimusten perusteella saadut

tai maksetut vuokrat kirjataan tuotoiksi tai kuluksi tuloslaskelmaan tasasuuruusina erinä vuokra-ajan kuluessa.

Mikäli myynti- ja takaisinvuokraussopimuksen tuloksena syntyy rahoitusleasingisopimus, mahdollinen myyntivoitto kirjataan velaksi taseeseen ja tuloutetaan vuokra-ajan kuluessa. Mahdollinen myyntitappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan.

Kesken sopimuskauden purettujen rahoitusleasingjärjestelyjen aiheuttama tuotto, joka koskee konsernin omistuksessa olevaa kiinteistöä, eliminoidaan ja esitetään taseen siirtoveltoissa. Sitä pienennetään osakkuusyhtiöosakkeiden arvoa vastaan. Tuotto tuloutetaan vasta, kun konserni myy osakkuusyhtiöosakkeet tai luopuu osakkuusyhtiön omistamasta kiinteöstä. 31.12.2010 tällaisia IAS 28 Sijoitukset osakkuusyrityksiin -standardin mukaisia eliminointeja oli kirjattu siirtovelkoihin 4,6 miljoonaa euroa..

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöt ovat konsernin ulkopuolisen liiketoiminnan käytössä olevia kiinteistöjä, joita konserni pitää hallussaan hankkiakseen niistä ensisijaisesti vuokratuottoa ja/tai omaisuuden arvonnousua. Sijoituskiinteistöt arvostetaan kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumisilla vähennettyyn hankintahintaan noudattaen samoja periaatteita kuin aineellisten käyttöomaisuushyödykkeisiin kuuluvien kiinteistöjen osalta. Sijoituskiinteistöiksi luokitellut kiinteistöt sisältää pelkästään omistettuja kiinteistöjä. Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä kirjataan liikevaihtoon.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenuun tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon. Hankintamenu määritetään FIFO-menetelmää tai painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen ja se sisältää kaikki hankinnasta aiheutuvat välittömät menot. Netto-realisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut, tuotteen valmiiksi saattamisesta johtuvat menot sekä arvioidut myynnin toteuttamiseksi välttämättömät menot.

Maksettavat osuuskorot ja osingot

Konsernin maksamat osuuspääoman korot ja osingot kirjataan oman pääoman vähennykseksi sille tilikaudelle, jonka aikana omistajat ovat hyväksyneet osuuspääoman koron/osingon maksettavaksi. Lisäosuuspääoman korko kirjataan korkokuluna.

Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Veloitteeseen liittyvä kolmannelta osapuolelta saatava korvaus kirjataan taseeseen saamisena. Varausten määrät arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja määrät muutetaan vastaamaan parasta arviota tarkasteluhetkellä.

Varaukset voivat liittyä esimerkiksi vajaakäytössä oleviin tiloihin, takuuvarauksiin ja toimintojen uudelleen järjestelyihin.

Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Myytävänä olevaksi omaisuuseräksi luokitellaan sellainen luopumissuunnitelman mukainen erä tai luovutettavien erien ryhmä, josta kertyvä rahamäärä tulee ensisijaisesti omaisuuserän myynnistä eikä sen jatkuvasta käytöstä. Myytäväksi luokitellun erän tai erien ryhmä arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alhaisempaan käypään arvoon myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettynä. Myytävänä olevat omaisuuserät ja näihin liittyvät velat esitetään taseessa erillään jatkuvien toimintojen varoista ja veloista siitä lähtien, kun ne on luokiteltu myytävänä oleviksi. Vertailuvuoden tietoja ei luokitella uudelleen.

Lopetettu toiminto on erillinen merkittävä toiminto, josta on jo luovuttu (tai toiminto on poistettu pysyvästi käytöstä) tai se on luokiteltu myytävänä olevaksi. Lopetettujen toimintojen tulos esitetään tuloslaskelmassa omalla rivillään jatkuvien toimintojen tuloksen jälkeen. Myös vertailuvuoden tuloslaskelmatiedot oikaistaan vastaavasti.

SOK myi Maan Auto Oy:n koko osakekannan Veho Group Oy Ab:lle 1.5.2010. Maan Auto Oy on esitetty tilinpäätöksessä IFRS 5:n vaatimusten mukaisesti lopetettuina toimintoina. S-Pankki Oy järjesti osuuskaupoille suunnatun osakeannin 15.5.–30.6.2009. Tilinpäätöksen vertailutiedoissa myös S-Pankki Oy ja sen tytäryhtiö S-Asiakaspalvelu Oy on esitetty lopetettuina toimintoina.

SOK-yhtymässä ei 31.12.2010 ollut myytävänä oleviksi omaisuuseriksi luokiteltuja eriä.

IASB:n julkaisemat myöhemmin voimaan tulevat standardi- ja tulkintamuutokset

Vuosina 2009 ja 2010 osittain hyväksyttyä IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardia konserni soveltanee 1.1.2013 lähtien (otettava käyttöön viimeistään 1.1.2013, EU ei ole hyväksynyt). IFRS 9 -standardi tulee vaiheittain korvaamaan nykyisen IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen -standardin. Standardin ensimmäiset julkaistut osiot käsittelevät rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelua ja arvostamista. Uudessa standardissa rahoitusvarat arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen jälkeen joko jaksotettuun hankintamenoon tai käypään arvoon riippuen yrityksen rahoitusvarojen hallinnan liiketoimintamallista ja rahoitusvarojen sopimusperusteisista kassavirroista. Oman pääoman ehtoiset rahoitusvarat arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen jälkeen käypään arvoon. Rahoitusvelkojen osalta luokittelua ja arvostamista koskevat säännöt pysyvät pääosin ennallaan. Konsernin arvion mukaan standardin käyttöönotolla saattaa olla merkittävä vaikutus tuleviin tilinpäätöksiin.

Seuraavassa olevilla muilla IASB julkaisemilla uusilla tai uudistetuilla standardeilla ja tulkinnolla, jotka eivät vielä ole voimassa, tulee alustavan arvion mukaan olemaan jonkin verran vaikutusta tuleviin konsernitilinpäätöksiin. Konserni ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaan tulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien.

- Muutos IAS 24 Lähipiiriä koskevat tiedot tilinpäätöksessä (voimaan 1.1.2011)
- Muutos IFRS 7 Rahoitusinstrumentit: Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot (voimaan 1.7.2011)
- IFRS-standardien vuosittaiset muutokset (voimaan 1.1.2011)
- Muutos IFRIC 14 Etukäteen suoritettujen vähimmäisrahastointivaatimukseen perustuvat maksut (voimaan 1.1.2011)
- IFRIC 19 Rahoitusvelkojen kuolettaminen oman pääoman ehtoisilla instrumenteilla (voimaan 1.7.2010)

1. Segmentti-informaatio

SOK-yhtymä soveltaa segmenttiraportoinnissaan uutta IFRS 8 -standardia. Ylimmän johdon raportointia varten SOK-yhtymän liiketoiminta on jaettu seitsemään liiketoimintasegmenttiin. Segmenttijako perustuu toimialajakoon. Pankkitoimintasegmentti ja Maan Auto Oy, joka sisältyy auto- ja autotarvikekauppa-segmenttiin on luokiteltu lopetetuiksi toiminnoiksi.

SOK-yhtymän raportoitavat segmentit

Marketkauppa

SOK-yhtymä harjoittaa marketkauppaa Baltiassa ja Venäjällä tytäryhtiöidensä kautta. AS Prisma Peremarketilla on viisi hypermarkettia Tallinnassa. Vuonna 2010 avattiin uudet Prisma-yksiköt Narvan ja Tarton kaupunkeihin. A/S Prisma Latvijalla on kaksi hypermarkettia Riiassa. UAB Prisma LT avasi vuonna 2009 ensimmäisen hypermarkettinsa Liettuan pääkaupungissa Vilnassa ja vuonna 2010 toisen Prisma-yksikön Kaunasissa. OOO Prismalla on viisi supermarketia ja yksi hypermarket Pietarissa. Prisma-verkoston tarkoitus laajentaa Baltiassa ja Venäjällä myös tulevana vuosina.

Matkailu- ja ravitsemiskauppa

SOK-yhtymässä matkailu- ja ravitsemiskauppaa harjoittavat Sokotel Oy Suomessa, AS Sokotel Virossa sekä OOO Sokotel Venäjällä. SOK-yhtymän hotellit toimivat Sokos Hotels, Radisson Blu sekä Holiday Club Spa Hotels -brändien alla. Korimaassa Sokotel Oy:llä on 15 Sokos Hotellia, 7 Radisson Blu -hotellia sekä 6 Holiday Club Spa -hotellia. Tallinnassa palvelee Sokos Hotel Viru ravintoloinen. Pietarissa OOO Sokotelilla on kolme Sokos Hotellia, joista yksi on kylpylähotelli.

Auto- ja autotarvikekauppa

SOK-yhtymässä auto- ja autotarvikekauppaa harjoittaa SOK Autokauppa Oy (ent. Automaa Oy), joka toimii Peugeot- sekä Ford-henkilö- ja hyötyajoneuvojen jälleenmyyjänä sekä valtuutettuna korjaamona. Vuonna 2010 SOK myi Maan Auto Oy:n koko osakekannan Veho Group Oy Ab:lle. Kauppaan kuuluivat Peugeot-autojen maahantuonti, varaosatoiminnot sekä autojen maahantuontikunnostustoiminta Hangossa.

Maatalouskauppa

SOK-yhtymässä maatalouskauppaa harjoittaa Hankkija-Maatalous -konserni. Hankkija-Maatalous -konserniin kuuluvat Hankkija-Maatalous Oy, Hiven Oy, SIA Baltic Feed, UAB Baltijos Pasarai ja Moveere Oy. 1.1.2009 Hankkija-Maatalous Oy osti Rainex Yrityspalvelu Oy:n rakennus-tarvikekaupan liiketoiminnan. Hankkija-Maatalous Oy harjoittaa maatalous-, kone-, rauta- ja puutarhakauppaa Agrimarketeissa, Agrimarket Konekeskuksissa, S-Rautamarketeissa, Multasormi-puutarhamyymälöissä ja John Deere Keskuksessa.

Hankkija-Maatalous -konserni on Suomen suurin rehujen valmistaja, joka kehittää, valmistaa ja markkinoi nautakarjan, sikojen, siipikarjan ja hevosten rehuja sekä lemmikkieläinten ruokia. Tytäryhtiöillä on toimintaa myös Baltiassa, muun muassa oma rehutehdas Latviassa. Moveere Oy puolestaan on logistiikkayritys, jolla on erikoisosaamista maatalouden, rakennusaineteollisuuden ja mekaanisen metsäteollisuuden tilaus-toimitusprosesseissa.

Hankintatoiminta

SOK-yhtymässä hankintatoimintaa harjoittavat Inex Partners Oy, Meira Nova Oy sekä North European Oil Trade Oy. Inex Partners Oy tarjoaa päivittäis- ja käyttötavaroiden hankinta- ja logistiikkapalveluja sekä erikoistavaroiden logistiikkapalveluja vähittäiskauppaketjuille. SOK yhdisti päivittäis- ja käyttötavaroiden hankintayhtiönsä Inex Partners Oy:n ja Intrade Partners Oy:n helmikuussa 2010. Meira Nova Oy tarjoaa päivittäistavaroiden hankinta- ja logistiikkapalveluja hotelli-, ravintola- ja catering-alan toimipaikoille. 1.1.2009 Meira Nova Oy osti Rainex Yrityspalvelu Oy:n Premium Trading suurtaalous -yksikön liiketoiminnan. North European Oil Trade Oy on polttonesteiden hankintayhtiö.

Palvelutoiminta

SOK-yhtymän palvelutoimintojen tavoitteena on kehittää toimintamalleja ja prosesseja niin, että S-ryhmän liiketoiminnoille tuotetaan mahdollisimman paljon lisäarvoa. Palvelutoiminnot kehittävät ja ylläpitävät koko S-ryhmän kilpailukykyä lisääviä liiketoimintamalleja ja tuottavat kustannustehokkaasti palveluja S-ryhmän käyttöön. Yhteiset palvelutoiminnot hoitavat niitä S-ryhmän palvelutoimintoja, joiden keskittämisestä on saatavissa kustannussäästöjä tai toiminnan laadullista paranemista.

Pankkitoiminta

Kauppapankki on jatkoa S-ryhmän säästökassatoiminnalle ja laajentaa entisestään S-ryhmän palvelutarjontaa. Muutokset vuoden 2003 osuuskuntalaisia tekivät säästökassatoiminnan jatkamisen mahdolliseksi. S-Pankki Oy:n tehtävänä on tuottaa osuuskauppojen asiakasomistajille kilpailukykyisiä peruspankkipalveluita. Samalla kauppapankki vahvistaa asiakasuskollisuutta ja säästää liiketoimintojen kustannuksia. S-Pankki Oy järjesti osuuskaupoille suunnatun osakeannin 15.5.–30.6.2009, minkä johdosta SOK:n omistusosuus S-Pankissa laski 50 prosenttiin. S-Pankki Oy on SOK:n osakkuusyhtiö 1.7.2009 lähtien. Pankkitoimintana raportoidaan 1.7.2009 lähtien osakkuusyhtiötulos.

Segmenttiraportoinnin periaatteet SOK-yhtymässä ja täsmäytys IFRS-tilinpäätökseen

SOK-yhtymän ylimmän johdon raportoinnissa raportoitavia eriä ovat liikevaihto, operatiivinen tulos, investoinnit, realisoinnit sekä käyttöpääoma. Operatiivinen raportointi perustuu kotimaiseen kirjanpitolainsäädäntöön ja operatiivisen laskennan periaatteisiin. Kukaan segmentti raportoidaan segmentin sisäisillä erillä eliminoituna. Esimerkiksi maatalouskaupan liikevaihdosta on eliminoitu maatalouskauppaan kuuluvien yhtiöiden sisäinen liikevaihto. OVT-laskutuksen kautta kulkeva myynti osuuskaupoille esimerkiksi Inex Partners Oy:n osalta raportoidaan sekä hankintatoiminnan että palvelutoiminnan liikevaihdossa. Kyseinen erä eliminoidaan liikevaihdosta kauppatoiminnan sisäisten erien eliminoinneissa. Operatiivisen raportoinnin liikevaihto täsmäytetään kirjanpidon jatkuvien toimintojen IFRS-liikevaihtoon. Kirjanpidon liikevaihto sekä jatkuvien että lopetettujen toimintojen osalta on ulkoinen liikevaihto, josta on eliminoitu kaikki konsernin sisäiset erät. Operatiivisen raportoinnin ja kirjanpidon liikevaihdossa ei ole olennaisia eroja.

Operatiivisen tuloksen laskennassa käytetään kotimaisen kirjanpitolainsäädännön mukaisia arvostuksia. Segmentille kohdistetaan sille aiheuttamisperiaatteella kuuluvat tuotot ja kulut. Segmentin tulos sisältää myös rahoitustuotot ja -kulut, lukuun ottamatta johdannaisten käyvän arvon arvostuksia. Operatiivisen tuloksen täsmäytyksestä IFRS:n mukaiseen jatkuvien toimintojen tulokseen ennen veroja käyvät ilmi ne erät, jotka jäävät operatiivisen tuloksen ulkopuolelle. Näitä ovat muun muassa myyntivoitot ja -tappiot sekä arvonalentumiset liikeyröistä.

SOK-yhtymän operatiivisessa raportoinnissa varoja ei kohdisteta eikä raportoida käyttöpääomaa lukuunottamatta.

2010 Milj. €	Markkauppa	Matkailu- ja ravitsemiskauppa	Auto- ja autotarvikekauppa	Maatalouskauppa	Hankintatoiminta	Palvelutoiminta	Kauppatoiminnan sisäisten erien eliminointi	Kauppatoiminta yhteensä	Pankkitoiminta	Operatiivinen raportointi yhteensä
Liikevaihto	224,2	263,7	203,5	888,8	5 846,7	6 613,2	-4 764,4	9 275,7		9 275,7
Operatiivinen tulos	-16,9	-6,1	-5,3	-8,7	18,3	10,9	-2,2	-10,0	6,2	-3,7
Investoinnit	18,3	6,7	0,2	3,7	35,9	33,9				98,8
Realisoinnit	0,1	0,2	22,6	0,1	0,0	55,5				78,4
Käyttöpääoma	-8,3	3,2	23,8	107,2	32,4	-7,4	6,6	157,3		157,3
Liikevaihdon täsmäytys										
Raportoitava operatiivisen laskennan liikevaihto						9 275,7				
Lopetettujen toimintojen liikevaihto						-17,8				
Muut erot						-0,2				
Jatkuvien toimintojen liikevaihto IFRS						9 257,7				
Tuloksen täsmäytys										
Raportoitavien segmenttien operatiivinen tulos						-3,7				
SOK-yhtymässä operatiivisen tuloksen ulkopuolisia eriä:										
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot						33,3				
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut						-0,1				
Arvon alentumispoistot						0,0				
Pakollisen varauksen lisäys						-0,1				
Johdannaisten arvostusvoitot ja -tappiot sekä muut erät						-0,9				
Lopetettujen toimintojen tulos ennen veroja						9,0				
Muut oikaisut						3,7				
Jatkuvien toimintojen tulos ennen veroja IFRS						41,2				
Konsernitason lisätiedot, ulkoiset tuotot										
Kotimaa						9 008,0				
Ulkomaat						267,5				
Liikevaihto yhteensä						9 275,5				
Markkauppa						224,1				
Matkailu- ja ravitsemiskauppa						263,1				
Auto- ja autotarvikekauppa						203,4				
Maatalouskauppa						782,6				
Hankintatoiminta						1 306,0				
Palvelutoiminta						6 496,2				
Liikevaihto yhteensä						9 275,5				

2009 Milj. €	Markkauppa	Matkailu- ja ravitsemiskauppa	Auto- ja autotarvikekauppa	Maatalouskauppa	Hankintatoiminta	Palvelutoiminta	Kauppatoiminnan sisäisten erien eliminointi	Kauppatoiminta yhteensä	Pankkitoiminta	Kauppa- ja pankkitoiminnan välisten erien eliminointi	Operatiivinen raportointi yhteensä
Liikevaihto	167,0	253,3	226,7	897,8	4 872,8	6 216,0	-4 053,1	8 580,4	23,0	-2,3	8 601,1
Operatiivinen tulos	-20,1	-24,3	-13,8	4,0	12,6	17,0	-5,4	-30,0	4,3	0,1	-25,6
Investoinnit	15,8	11,9	0,7	4,5	31,4	38,6			0,6		103,5
Realisoinnit	0,0	0,6	0,2	0,6	25,8	64,1					91,3
Käyttöpääoma	-4,0	1,8	32,0	125,1	41,2	-2,9	2,8	196,0		0,0	196,0
Liikevaihdon täsmäytys											
Raportoitava operatiivisen laskennan liikevaihto						8 601,1					
Lopetettujen toimintojen liikevaihto						-69,7					
Muut erot						0,7					
Jatkuvien toimintojen liikevaihto IFRS						8 532,1					
Tuloksen täsmäytys											
Raportoitavien segmenttien operatiivinen tulos						-25,6					
SOK-yhtymässä operatiivisen tuloksen ulkopuolisia eriä:											
Liiketoimintakauppojen myyntituotot						0,0					
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot						49,6					
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut						-0,3					
Arvon alentumispoistot (sisältää liikearvojen arvonalennukset)						-5,7					
Pakollisen varauksen vähennys						0,0					
Johdannaisten arvostusvoitot ja -tappiot sekä muut erät						-6,8					
Lopetettujen toimintojen tulos ennen veroja						20,3					
Muut oikaisut						5,5					
Jatkuvien toimintojen tulos ennen veroja IFRS						37,1					
Konsernitason lisätiedot, ulkoiset tuotot											
Kotimaa						8 398,5					
Ulkomaat						203,3					
Liikevaihto yhteensä						8 601,8					
Markkauppa						167,0					
Matkailu- ja ravitsemiskauppa						252,8					
Auto- ja autotarvikekauppa						226,6					
Maatalouskauppa						799,7					
Hankintatoiminta						1 039,4					
Palvelutoiminta						6 092,3					
Kauppatoiminta yhteensä						8 577,9					
Pankkitoiminta						23,9					
Liikevaihto yhteensä						8 601,8					

2. Lopetetut ja myytävänä olevat toiminnot

Esitetyistä luvuista on eliminoitu konsernin sisäiset tapahtumat.

Lopetetut toiminnot:

SOK myi tytäryhtiönsä Maan Auto Oy:n koko osakekannan Veho Group Oy Ab:lle 1.5.2010. Kauppaan kuuluivat Peugeot henkilö- ja hyötyajoneuvojen maahantuonti, varaosatoiminnot ja autojen maahantuontikunnostustoiminta Hangossa. Maan Auto Oy, joka sisältyy auto- ja autotarvikekauppasegmenttiin, on luokiteltu tässä tilinpäätöksessä lopetetuksi toiminnoksi. Myös vertailuvuoden osalta Maan Auto Oy:n luvut on esitetty lopetetuissa toiminnoissa.

S-Pankki Oy järjesti osuuskaupoille suunnatun osakeannin 15.5.–30.6.2009. Annin seurauksena SOK:n omistusosuus S-Pankissa laski 100 prosentista 50 prosenttiin. S-Pankki Oy sekä S-Asiakaspalvelu Oy on yhdistelty 1.1.–30.6.2009 konserniin tytäryhtiönä. Vuoden 2009 vertailutiedoissa S-Pankki Oy ja sen tytäryhtiö S-Asiakaspalvelu Oy on esitetty lopetetuissa toiminnoissa.

Konsernin tuloslaskelmaan sisältyvien lopetettujen toimintojen tulos oli seuraava:

Milj. €	2010	2009
Liikevaihto	17,8	69,7
Liiketoiminnan muut tuotot	0,0	3,8
Materiaalit ja palvelut	-25,5	-66,5
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	-1,1	-7,8
Poistot ja arvonalentumiset	-0,3	-2,5
Liiketoiminnan muut kulut	-2,0	-16,9
Liikevoitto	-11,1	-20,2
Rahoitustuotot ja -kulut	0,0	-0,2
Tulos ennen veroja	-11,1	-20,3
Tuloverot	-0,1	-0,6
Kauden tulos	-11,2	-20,9
Voitto Maan Auton luovutuksesta	2,0	
Lopetettujen toimintojen kauden tulos	-9,2	-20,9

Maan Auto Oy -yksikön myyntihetken tulos oli -0,9 miljoonaa euroa ilman konsernin sisäisten erien eliminointia (0,0 milj.euroa 31.12.2009).

Lopetettujen toimintojen rahavirrat olivat seuraavat:

Rahavirta

Liiketoiminnan rahavirta	-11,1	-204,7
Investointien rahavirta	0,0	-0,6
Rahoituksen rahavirta		37,2
Rahavirrat yhteensä	-11,1	-168,1

Myyntien vaikutus konsernin taloudelliseen asemaan 1.5.2010

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	1,7
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	2,6
Laskennalliset verosaamiset	0,1
Vaihto-omaisuus	11,2
Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset korottomat saamiset	8,5
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	2,8
Rahavarat	4,2
Pitkäaikaiset korolliset velat	-2,5
Varaukset	-0,5
Laskennalliset verovelat	0,0
Lyhytaikaiset korolliset velat	-3,9
Lyhytaikaiset korottomat velat	-18,2
Varat ja velat yhteensä	6,1
Rahana saatu vastike	22,6
Luovutetun yhtiön rahavarat	-4,2
Rahavirtavaikutus	18,4

Pankkitoiminnan rahavirtalaskelmassa yli 3 kuukauden saamistodistukset ja rahasto-osuuksien muutokset on esitetty liiketoiminnan rahavirrassa.

Myytävänä olevat omaisuuserät:

SOK myi joulukuussa 51 prosenttia keskinäisestä kiinteistöosakeyhtiöstä Kilon Logistiikkakeskus Oy:stä S-ryhmän logistiikkakeskukset Oy:lle. Loput 49 prosenttia Kilon Logistiikkakeskus Oy:stä myytiin S-ryhmän logistiikkakeskukset Oy:lle maaliskuussa 2010.

SOK-yhtymässä ei 31.12.2010 ollut myytävänä oleviksi omaisuuseriksi luokiteltuja eriä.

31.12.2009

Varat

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	18,5
Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset korottomat saamiset	0,1
Rahavarat	0,6
Varat yhteensä	19,3

Velat

Pitkäaikaiset korolliset velat	20,6
Laskennalliset verovelat	0,9
Lyhytaikaiset korottomat velat	-0,2
Velat yhteensä	21,3

3. Yrityshankinnat

Tilikauden 2010 hankinnat

SOK -yhtymään kuuluva tytäryhtiö North European Oil Trade Oy hankki 21.12.2010 liiketoimintakaupalla polttonesteiden hankintatoiminnon Oy Shell Ab:ltä. Kauppahinta oli 30 milj. euroa ja se tullaan maksamaan käteisellä. Kauppa merkitsee North European Oil Trade Oy:n ostovolyymien kasvua. Hankinnassa syntyi liikearvoa 0,0 milj. euroa. Hankinnan kohteesta kirjatut varat ja velat on esitetty alla olevassa taulukossa.

	Yhdistämisestä kirjatut käyvät arvot
Hankintasopimus	30,0
Varat yhteensä	30,0
Hankintameno	30,0
Liikearvo	0,0
Rahana maksettu kauppahinta	30,0
Hankitun liiketoiminnan rahavarat	
Rahavirtavaikutus	30,0

Tilikauden 2009 hankinnat

North European Oil Trade Oy, joka on Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan (SOK) ja ST1 Oy:n yhteisesti omistama polttoaineiden hankintayhtiö, hankki 3.3.2009 ST1 Varastot Oy:n osakekannasta 100 prosenttia. ST1 Varastot Oy harjoittaa terminaaliliiketoimintaa Porin satamassa, Suomessa. Kaupan myötä North European Oil Trade Oy:n omistukseen siirtyi Porin Tahkoluodon St1 öljytuoteterminaali henkilökuntineen. Kauppahinta oli 4,1 miljoonaa euroa ja se maksettiin käteisellä. Hankintamenoon sisällytettiin rahavastikkeen lisäksi varainsiirtovero 0,1 miljoonaa euroa ja transaktiokustannuksia 0,0 miljoonaa euroa. Lisäksi SOK maksoi myyjälle 1,0 miljoonan euron suuruisen konsernilainan. Liikearvon, 0,1 miljoonaa euroa, syntymiseen vaikutti henkiöstön erikoisosaamisen siirtyminen kaupan myötä. SOK-yhtymän jatkuvien toimintojen liikevaihto vuonna 2009 olisi ollut 8 578,2 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos 14,4 miljoonaa euroa, jos ST1 Varastot Oy olisi yhdistelty konsernitilinpäätökseen tilikauden alusta lähtien. ST1 Varastot Oy:n nimi muutettiin NEOT Varastot Oy:ksi huhtikuussa 2009 ja se fuusioitiin emoyritykseensä North European Oil Trade Oy:öön 30.9.2009.

Hankinnan kohteesta kirjatut varat ja velat on esitetty alla olevassa taulukossa.

Milj. €	Liitetieto	Yhdistämisestä kirjatut	Kirjanpitoarvot
		käyvät arvot	ennen yhdistämistä
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	(13)	4,6	4,6
Aineettomat käyttöomaisuushyödykkeet	(15)	1,3	0,0
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset		0,0	0,0
Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset korottomat saamiset		0,0	0,0
Rahavarat		0,1	0,1
Varat yhteensä		6,0	4,7
Laskennalliset verovelat	(19)	0,8	0,5
Pitkäaikaiset velat		0,9	0,9
Lyhytaikaiset velat		0,2	0,2
Velat yhteensä		1,9	1,6
Nettovarat		4,1	3,1
Hankintameno		4,2	
Liikearvo	(15)	0,1	
Rahana maksettu kauppahinta		-4,1	
Hankinnan menot		-0,1	
Hankitun tytäryrityksen rahavarat		0,1	
Rahavirtavaikutus		-4,1	

North European Oil Trade Oy hankki 3.3.2009 ST1 Oy:ltä Vaasan öljyterminaalin liiketoiminnan. Kaupan myötä North European Oil Trade Oy:n omistukseen siirtyi Vaasan Vaskiluodon St1 öljytuoteterminaali henkilökuntineen. Hankintahinta oli 5,2 miljoonaa euroa ja se maksettiin käteisellä. Hankitun liiketoiminnan vaikutusta konsernin liikevaihtoon ei pystytä arvioimaan. Hankinnan kohteesta kirjatut varat ja velat on esitetty alla olevassa taulukossa.

Milj. €	Liitetieto	Yhdistämisestä kirjatut	
		käyvät arvot	
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	(13)	5,2	
Varat yhteensä		5,2	
Hankintameno		5,2	
Liikearvo	(15)	0,0	
Rahana maksettu kauppahinta		-5,2	
Hankitun liiketoiminnan rahavarat		0,0	
Rahavirtavaikutus		-5,2	

North European Oil Trade Oy hankki 31.8.2009 Hamina Terminal Service Oy:lta öljy- ja kemikaaliterminaalin Haminassa. Kaupan myötä North European Oil Trade Oy:n omistukseen siirtyi aiemmin Hamina Terminal Services Oy:n harjoittama terminaali liiketoiminta henkilökuntineen. Hankintahinta oli 11,1 miljoonaa euroa ja se maksettiin käteisellä. Hankintamenoon sisällytettiin rahavastikkeen lisäksi transaktiokustannuksia 0,3 miljoonaa euroa.

Hankitun liiketoiminnan vaikutusta konsernin liikevaihtoon ei pystytä arvioimaan. Hankinnan kohteesta kirjatut varat ja velat on esitetty alla olevassa taulukossa.

Milj. €	Liitetieto	Yhdistämisestä kirjatut	
		käyvät arvot	
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	(13)	9,1	
Varat yhteensä		9,1	
Hankintameno		11,3	
Liikearvo	(15)	2,2	
Rahana maksettu kauppahinta		-11,1	
Hankinnan menot		-0,3	
Hankitun liiketoiminnan rahavarat		0,0	
Rahavirtavaikutus		-11,3	

4. Pankkitoiminnan liikevaihto

Milj. €	2010	2009
Nettotuotot koroista ja palkkioista		22,8
Hallintopalvelutuotot		1,1
Yhteensä		23,9

Pankkitoiminnan vuoden 2009 liikevaihto on ajalta 1.1.–30.6.2009.

5. Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. €	2010	2009
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	32,0	46,6
Julkiset avustukset ja tuet	0,2	0,3
Muut	1,1	1,1
Yhteensä	33,3	48,0

6. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut

Milj. €	2010	2009
Palkat ja palkkiot	270,0	264,8
Eläkekulut, maksupohjaiset eläkejärjestelyt	47,9	46,8
Muut henkilösivukulut	17,2	16,2
Yhteensä	335,1	327,8

Henkilöstön lukumäärä keskimäärin segmenteittäin:

	2010	2009
Marketkauppa	1 643	1 278
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	2 063	2 143
Auto- ja autotarvikekauppa	521	607
Maatalouskauppa	1 283	1 380
Hankintatoiminta	2 655	2 574
Palvelutoiminta	1 350	1 309
Pankkitoiminta	0	104
Yhteensä	9 514	9 395

Henkilöstön lukumäärä keskimäärin segmenteittäin on laskettu keskiarvona neljännesvuosien lopun henkilökunnan lukumääristä.

Pankkitoiminnan henkilöstömäärä on mukana 30.6.2009 asti.

7. Poistot ja arvonalentumiset

Milj. €	2010	2009
Poistot		
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	16,7	17,5
Koneet ja kalusto	23,2	24,2
Muut aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,3	0,2
Muut aineettomat hyödykkeet	22,8	23,0
Sijoituskiinteistöt	1,5	1,6
Yhteensä	64,5	66,5

Arvonalentumiset

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		1,1
Koneet ja kalusto	0,0	0,0
Muut aineelliset hyödykkeet	0,0	0,0
Aineettomista oikeuksista		4,3
Yhteensä	0,0	5,4

Poistot ja arvonalentumiset yhteensä

8. Liiketoiminnan muut kulut

Milj. €	2010	2009
Vuokrakulut	108,4	96,5
Markkinointikulut	14,9	16,1
Hallintokulut	29,2	30,5
Kalusto- ja tarvikkekulut	93,5	86,9
Kiinteistöjen hoitokulut	52,1	41,0
Muut liikekulut	27,9	26,3
Yhteensä	326,0	297,4

9. Tilintarkastajan palkkiot

Milj. €	2010	2009
Tilintarkastuspalkkiot	1,3	1,3
Todistukset ja lausunnot		0,0
Veroneuvonta		0,0
Muut palkkiot	0,0	0,1
Yhteensä	1,3	1,4

10. Rahoitustuotot ja -kulut

Milj. €	2010	2009
Rahoitustuotot		
Korkotuotot lainoista ja saamisista	0,3	0,2
Osinkotuotot myytävissä olevista sijoituksista	0,2	0,1
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien sijoitusten tuotot		0,0
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien johdannaisten tuotot	-14,3	-12,2
Muut rahoitustuotot	7,9	9,8
Yhteensä	-6,0	-2,0

Rahoituskulut

Korkokulut jaksettuun hankintamenoan arvostettavista rahoitusveloista	9,3	14,9
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien sijoitusten kulut	0,0	0,0
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien johdannaisten kulut	-2,7	1,7
Muut rahoituskulut	-5,3	7,3
Yhteensä	1,4	23,8

Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä

-7,4 -25,9

11. Rahoitusinstrumenteista tuloslaskelmaan kirjatut erät

Milj. €	2010	2009
Kauppatoiminta		
Liikevaihdossa		
Nettokulu kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä johdannaisista	-0,5	-0,3
Liiketoiminnan muissa tuotoissa		
Myyntivoitto myytävissä olevista sijoituksista	0,2	1,3
Materiaali- ja palveluostoissa		
Nettokulu kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä johdannaisista	4,8	-7,3
Suojauslaskennassa olevien sähköjohdannaisten tehoton osuus	0,0	-0,5
Suojauslaskennassa omasta pääomasta siirretty erä	-2,8	-5,1
Rahoitustuotoissa ja -kuluissa		
Osinkotuotot myytävissä olevista sijoituksista	0,2	0,1
Muut tuotot myytävissä olevista sijoituksista	0,3	0,0
Nettotuotto kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä sijoituksista	0,0	1,6
Korkotuotot lainoista ja saamisista	7,9	7,7
Nettokurssierot lainoista ja saamisista	0,0	0,7
Nettokulu kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä johdannaisista	-4,1	-14,9
Korkokulut jaksettuun hankintamenoan arvostettavista rahoitusveloista	-13,9	-18,1
Nettokurssierot jaksettuun hankintamenoan arvostettavista veloista	0,5	-4,0
Kauppatoiminnan nettotuotot yhteensä	-7,4	-38,6

Pankkitoiminta

Liikevaihdossa

S-Pankki Oy:n korkokate	0,0	20,9
S-Pankki Oy:n palkkiotuotot	0,0	1,9

Rahoitustuotoissa ja -kuluissa

Nettotuotto myytävissä olevista sijoituksista	0,0	1,6
Nettokulu kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä johdannaisista	0,0	-1,7

Pankkitoiminnan nettotuotot yhteensä	0,0	22,6
---	------------	-------------

SOK-yhtymän nettotuotot yhteensä	-7,4	-16,0
---	-------------	--------------

Yhteenveto IAS 39:n mukaisissa kategorioissa

	2010	2009
Lainat ja saamiset	7,9	31,3
Myytavissä olevat rahoitusvarat	0,6	3,0
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	0,3	-22,5
Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	-2,8	-5,6
Jaksotettuun hankintamenuon kirjattavat rahoitusvelat	-13,4	-22,1
Yhteensä	-7,4	-16,0

Tuottoina, kuluina, voittoina ja tappioina esitetään ainoastaan SOK-yhtymän ulkoiset erät. Kauppatoiminnan materiaali- ja palveluostoihin kirjattu kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien johdannaisten nettokulu koostuu johdannaisista, jotka on tehty ostojen tai myyntien suojaamistarkoituksessa, mutta joihin ei ole sovellettu suojauslaskentaa.

Myytavissä olevista sijoituksista on vuonna 2010 kirjattu muihin laajan tuloksen eriin tuottoa 0,0 miljoonaa euroa. Kauppatoiminnan kulut jaksotettuun hankintamenuon arvostettavista veloista sisältää myös kommittoitujen rahoituslimiittien limiittiprovisiot ja muut palkkiokulut sekä takausprovisiokulut.

Pankkitoiminnan luvut vuonna 2009 ovat ajalta 1.1.–30.6.2009. S-Pankki Oy:n nettotuotot sisältävät korkokatteen ja palkkiotuotot ja -kulut. Ne on luokiteltu lainojen ja saamisten nettotuotoiksi.

12. Tuloverot

Milj. €	2010	2009
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot	3,3	8,1
Edellisten tilikausien verot	3,0	1,4
Laskennallisten verojen muutos	0,7	-9,7
Yhteensä	6,9	-0,2

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan verokannalla (26 %) laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma:

Milj. €	2010	2009
Tulos ennen veroja	41,2	37,1
Verot emoyhtiön verokannan (26 %) mukaan	10,7	9,6
Ulkomaalaisten tytäryhtiöiden erilaisten verokantojen vaikutus	1,6	2,4
Verovapaiden tulojen vaikutus	-11,1	-5,5
Vähennyskeltottomien kulujen vaikutus	1,2	2,2
Aikaisemmin kirjaamattomat verosaamiset verotuksellisista tappioista	-0,6	-0,1
Muut erät	2,2	-10,2
Edellisten tilikausien verot	3,0	1,4
Verot tuloslaskelmassa	6,9	-0,2

13. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

2010	Maa- ja vesi- alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat ja ennakkomaksut	Yhteensä
Milj. €						
Hankintameno						
Hankintameno 1.1.2010	22,0	374,4	195,8	4,3	1,7	598,2
Muuntoerot		3,9				3,9
Lisäykset	0,8	1,9	21,1	0,0	23,0	46,9
Vähennykset	-2,1	-3,3	-6,0	0,0	-0,9	-12,3
Siirrot erien välillä	-4,3	22,8	6,6		-18,8	6,4
Hankintameno 31.12.2010	16,4	399,8	217,5	4,3	5,1	643,1
Kertyneet poistot						
Kertyneet poistot 1.1.2010	-0,9	-137,5	-110,0	-1,3		-249,7
Muuntoerot		-0,3				-0,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,4	2,3	7,2	0,0		9,9
Tilikauden poistot		-19,0	-24,9	-0,2		-44,0
Arvon alentumiset			0,0			0,0
Kertyneet poistot 31.12.2010	-0,5	-154,4	-127,8	-1,5		-284,2
Kirjanpitoarvo 1.1.2010	21,1	236,9	85,7	3,0	1,7	348,5
Kirjanpitoarvo 31.12.2010	15,9	245,3	89,7	2,8	5,1	358,9

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintamenoon sisältyy rahoitusleasingisopimuksella vuokrattuja hyödykkeitä seuraavasti:

31.12.2010	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Milj. €			
Hankintameno	143,6	5,5	149,2
Kertyneet poistot	-67,9	-3,4	-71,3
Kirjanpitoarvo	75,7	2,1	77,8

2009	Maa- ja vesi- alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat ja ennakkomaksut	Yhteensä
Milj. €						
Hankintameno						
Hankintameno 1.1.2009	24,1	375,0	213,1	3,2	5,6	621,0
Muuntoerot	0,0	-1,3	-0,9	0,0	-0,1	-2,3
Liiketoimintojen yhdistäminen	2,7	12,2	4,9		0,0	19,9
Myytävänä olevat omaisuuserät	-1,2	-26,0				-27,2
Lisäykset	0,2	25,1	18,4	1,2	27,3	72,2
Vähennykset	-3,5	-41,1	-44,7	-0,2	-4,8	-94,3
Siirrot erien välillä	-0,4	30,6	5,0	0,1	-26,3	9,0
Hankintameno 31.12.2009	22,0	374,4	195,8	4,3	1,7	598,2
Kertyneet poistot						
Kertyneet poistot 1.1.2009	-1,4	-128,0	-125,1	-1,3		-255,9
Muuntoerot	0,0	0,0	0,0			0,1
Liiketoimintojen yhdistäminen		-3,2	-1,6			-4,8
Myytävänä olevat omaisuuserät	0,1	8,6				8,7
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,5	7,5	41,0	0,1		49,1
Tilikauden poistot		-21,0	-24,3	-0,2		-45,5
Arvon alentumiset		-1,4	0,0	0,0		-1,4
Kertyneet poistot 31.12.2009	-0,9	-137,5	-110,0	-1,3		-249,7
Kirjanpitoarvo 1.1.2009	22,6	247,0	88,0	1,9	5,6	365,1
Kirjanpitoarvo 31.12.2009	21,1	236,9	85,7	3,0	1,7	348,5

Rakennuksien ja rakennelmien lisäykseen sisältyy aktivoituja vieraan pääoman menoja 0,1 miljoonaa euroa. Keskimääräinen vieraan pääoman rahoitusmenokerroin oli 2,3 prosenttia. IAS 23 standardin soveltaminen aloitettiin 1.1.2009.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintamenoon sisältyy rahoitusleasingsopimuksella vuokrattuja hyödykkeitä seuraavasti:

31.12.2009	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Milj. €			
Hankintameno	143,7	7,4	151,1
Kertyneet poistot	-60,4	-4,6	-65,1
Kirjanpitoarvo	83,2	2,8	86,0

14. Sijoituskiinteistöt

Milj. €	2010	2009
Hankintameno 1.1.	58,5	72,1
Lisäykset		0,0
Vähennykset	-5,3	-9,6
Siirrot erien välillä	0,3	-4,0
Hankintameno 31.12.	53,5	58,5
Kertyneet poistot 1.1.	-26,9	-32,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	3,5	6,7
Tilikauden poistot	-1,4	-1,6
Kertyneet poistot 31.12.	-24,7	-26,9
Kirjanpitoarvo 1.1.	31,6	40,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	28,8	31,6
Käypä arvo	113,1	106,8

15. Aineettomat hyödykkeet

2010	Liikearvo	Muut aineettomat oikeudet	Keskeneräiset hankinnat ja ennakkomaksut	Yhteensä
Milj. €				
Hankintameno				
Hankintameno 1.1.2010	64,5	192,6	12,0	269,2
Muuntoerot		0,2		0,2
Lisäykset	0,0	36,5	16,5	53,0
Vähennykset		-5,6	-1,1	-6,6
Siirrot erien välillä		7,7	-14,4	-6,7
Hankintameno 31.12.2010	64,5	231,4	13,0	309,0
Kertyneet poistot				
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2010	-22,0	-144,2		-166,3
Muuntoerot		0,0		0,0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		4,5		4,5
Tilikauden poistot		-19,1		-19,1
Kertyneet poistot 31.12.2010	-22,0	-158,9		-180,9
Kirjanpitoarvo 1.1.2010	42,5	48,4	12,0	102,9
Kirjanpitoarvo 31.12.2010	42,5	72,6	13,0	128,1

2009	Liikearvo	Muut aineettomat oikeudet	Keskeneräiset hankinnat ja ennakko- maksut	Yhteensä
Milj. €				
Hankintameno				
Hankintameno 1.1.2009	62,2	205,1	14,9	282,3
Muuntoerot		0,0		0,0
Liiketoimintojen yhdistäminen	2,3	0,0		2,3
Lisäykset		5,8	13,5	19,3
Vähennykset		-25,3	-2,3	-27,6
Siirrot erien välillä		7,0	-14,2	-7,2
Hankintameno 31.12.2009	64,5	192,6	12,0	269,2
Kertyneet poistot				
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2009	-22,0	-131,8		-153,8
Muuntoerot		0,0		0,0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		13,4		13,4
Tilikauden poistot		-21,8		-21,8
Arvonalentumiset		-4,0		-4,0
Kertyneet poistot 31.12.2009	-22,0	-144,2		-166,3
Kirjanpitoarvo 1.1.2009	40,2	73,4	14,9	128,5
Kirjanpitoarvo 31.12.2009	42,5	48,4	12,0	102,9

16. Liikearvon arvonalennustestaus

Liikearvot on kohdistettu SOK-yhtymän rahavirtaa tuottaville yksiköille tai niiden muodostamille ryhmille seuraavasti:

Milj. €	Diskonttaus- korko, %		Diskonttaus- korko, %	
	2010	2010	2009	2009
Sokos Hotels -ketju	7,4	11,7	7,4	12,8
Maatalouskauppa	32,7	9,6	32,7	10,2
North European Oil Trade Oy	2,3	10,2	2,3	
Yhteensä	42,5		42,5	

SOK-yhtymässä ei ole liikearvojen lisäksi muita aineettomia hyödykkeitä, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton.

SOK-yhtymän rahavirtaa tuottavat yksiköt on määritelty liiketoimintasegmenttiä alemmalle tasolle. Pääsääntöisesti rahavirtaa tuottavana yksikkönä on juridinen yhtiö. Matkailu- ja ravitsemiskaupassa liikearvoa seurataan ja testataan ketjutasoilla. Suomen Rehun hankinnasta syntynyt liikearvo on testattu osana maatalouskaupan arvoketjua. Testattavina yhtiönä olivat Hankkija-Maatalous Oy, Hiven Oy ja SIA Baltic Feed. North European Oil Trade Oy:n hankinnoista syntynyttä liikearvoa ei testattu vuoden 2009 tilinpäätökseen. Hankinnoista oli tilinpäätöshetkellä alle 12 kuukautta, eivätkä vuoden 2009 tulos ja seuraavien vuosien ennusteet antaneet viitteitä arvonalentumisesta. Vuonna 2010 North European Oil Trade Oy:n liikearvo on testattu yhtiötasolla.

Arvonalentumiset

Tilinpäätöksessä 2010 ei tehty arvonalennuksia liikearvoista.

Tilinpäätöksessä 2009 ei tehty arvonalennuksia liikearvoista.

Testaus ja herkkyyssanalyysi

Arvonalennustestauksessa liiketoiminnasta kerrytettävissä oleva rahamäärä perustuu käyttöarvolaskelmiin. Käyttöarvo on laskettu ennakoitujen diskontattujen rahavirtojen perusteella. Ennakoidut rahavirrat perustuvat johdon hyväksymiin taloudellisiin suunnitelmiin, jotka kattavat viiden vuoden ajanjakson. Tämän ajanjakson jälkeiset rahavirrat on extrapoloitu käyttämällä 2 prosentin kasvutekijää, joka arvion mukaan ei ylitä toimialojen pitkän aikavälin toteutunutta kasvua. Diskonttauskorkona on käytetty toimialoittain ja maittain määritettyä keskimääräistä painotettua pääoman tuottovaatimusta (WACC) ottaen huomioon testattavaan yksikköön liittyvät erityiset riskit. Tuottovaatimuksen pääomarakenne perustuu toimialan keskiarvoon ja toimialakohtaiseen betakertoimeen.

Keskeiset muuttujat arvonalentumistestauksessa ovat diskonttauskorko, käyttökateprosentti sekä viiden vuoden ennustejakson jälkeinen kasvutekijä. Arvioitaessa maatalouskauppaan kohdistuvaa 32,7 milj. € liikearvoa, käyttökateprosentin toteutuminen yhtä prosenttiyksikköä pienempänä ennustekauden ensimmäisenä vuonna ei aiheuttaisi alaskirjaustarvetta. Mikäli käytetty diskonttauskorko olisi ollut yhden prosenttiyksikön korkeampi verrattuna siihen, mitä laskelmissa on sovellettu, tulisi liikearvosta alaskirjata 7,3 milj. €. Arvioitaessa Sokos Hotels -ketjun tai North European Oil Trade Oy:n liikearvoa minkään käytetyn keskeisin muuttujan ennakoitavissa oleva mahdollinen muutos ei johtaisi tilanteeseen, joka aiheuttaisi arvonalennustarpeen.

17. Osuudet osakkuusyhtyrityksissä

Milj. €	2010	2009
Kirjanpitoarvo 1.1.	90,8	11,8
Osuus tilikauden tuloksesta	7,7	1,8
Saadut osingot	-0,1	-0,1
Lisäykset		6,8
Vähennykset	-5,1	-2,7
Muuntoerot	0,0	0,0
Siirrot erien välillä	-3,3	73,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	90,0	90,8

Merkittävimmät osakkuusyhtyritykset

2010 Milj. €	Varat	Velat	Liikevaihto	Tulos	Omistus %
Finnfrost Oy	36,6	33,2	339,5	0,4	50,0
Coop Trading A/S	25,1	4,8	23,0	-0,7	25,0
Kauppakeskus Mylly Oy	103,8	96,9	14,5	3,4	50,0
S-Pankki Oy	2 687,6	2 521,5	38,3 ¹⁾	12,4	50,0
Muut	17,2	2,6	5,5	-0,2	

Merkittävimmät osakkuusyhtyritykset

2009 Milj. €	Varat	Velat	Liikevaihto	Tulos	Omistus %
Finnfrost Oy	35,8	32,7	319,2	0,1	50,0
Coop Trading A/S	24,8	4,9	23,4	0,0	25,0
Kauppakeskus Mylly Oy	103,7	100,2	13,9	2,7	50,0
S-Pankki Oy	2 689,0	2 527,5	35,4 ¹⁾	2,9	50,0
Muut	27,6	10,8	4,8	-0,5	

¹⁾ S-Pankki Oy:n osalta liikevaihtona on esitetty korkokate.

S-Pankki Oy muuttui tytäryrityksestä osakkuusyhtyritykseksi 1.7.2009.

Kaikki SOK-yhtymän osakkuusyhtiöt ovat listaamattomia.

18. Pitkäaikaiset rahoitusvarat

Milj. €	2010	2009
Osakkeet ja osuudet		
Kirjanpitoarvo 1.1.	5,4	6,8
Lisäykset	0,7	0,4
Vähennykset	-1,1	-1,7
Käyvän arvon muutos	0,0	-0,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	5,0	5,4

Osakkeet ja osuudet sisältävät listaamattomien yhtiöiden osakkeita. Listaamattomat osakkeet esitetään hankintahintaan, koska niiden käypiä arvoja ei ole luotettavasti saatavissa.

Pitkäaikaiset rahoitussaamiset

Milj. €	2010	2009
Pitkäaikaiset myyntisaamiset	0,1	0,1
Rahoitusyhtiöille myydyt saamiset	30,4	42,9
Saamiset omistusyhteyksyrityksiltä	0,0	0,9
Pääomalainasaamiset muilta	0,7	0,8
Pitkäaikaiset lainasaamiset	21,1	21,2
Muut pitkäaikaiset saamiset	0,8	0,4
Pitkäaikaiset rahoitussaamiset yhteensä	53,0	66,3
Pitkäaikaiset rahoitusvarat yhteensä	58,0	71,7

19. Laskennalliset verot**Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2010 aikana****Laskennalliset verosaamiset**

	31.12.2009	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Kurssierot	Ostetut/ myydyt liiketoiminnot	Ryhmittelyt ja myytävänä olevat omaisuuserät	31.12.2010
Milj. €							
Vahvistetut tappiot	14,1	2,0					16,2
Varaukset ja arvonalentumiset	5,1	-1,2					4,0
Vaihto-omaisuuden ja käyttö- omaisuuden sisäinen kate	2,9	-0,2			0,0		2,7
Rahoitusleasingvelka	14,5	0,9					15,4
Käyvän arvon rahasto	1,4		-1,4				0,0
Muut erät	0,3	0,0	-0,4	0,0		-0,2	-0,3
Yhteensä	38,3	1,6	-1,8	0,0	0,0	-0,2	38,0

Laskennalliset verovelat

Milj. €							
Kertyneet poistoerot	9,3	0,4			0,8	-0,2	10,3
Liiketoimintojen yhdistämiset	9,0	1,0					10,1
Muut erät	3,9	0,3		0,0			4,2
Yhteensä	22,2	1,8		0,0	0,8	-0,2	24,6

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2009 aikana**Laskennalliset verosaamiset**

	31.12.2008	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Kurssierot	Ostetut/ myydyt liiketoiminnot	Ryhmittelyt ja myytävänä olevat omaisuuserät	31.12.2009
Milj. €							
Vahvistetut tappiot	12,7	6,4	0,1		-5,0		14,1
Varaukset ja arvonalentumiset	6,8	-1,7					5,1
Vaihto-omaisuuden ja käyttö- omaisuuden sisäinen kate	3,2	-0,3					2,9
Rahoitusleasingvelka	13,9	1,1				-0,5	14,5
Käyvän arvon rahasto	5,3		-3,9				1,4
Muut erät	0,1	0,1		0,0			0,3
Yhteensä	42,0	5,6	-3,8	0,0	-5,0	-0,5	38,3

Laskennalliset verovelat

Milj. €

Kertyneet poistoerot	13,3	-1,4	-0,9		-0,8	-0,9	9,3
Liiketoimintojen yhdistämiset	7,1	2,1			0,3	-0,5	9,0
Muut erät	8,1	-4,7	0,6	-0,2		0,1	3,9
Yhteensä	28,5	-4,0	-0,2	-0,2	-0,5	-1,3	22,2

20. Vaihto-omaisuus

Milj. €

	2010	2009
Aineet ja tarvikkeet	94,3	96,0
Tavarat	251,7	250,2
Muu vaihto-omaisuus	0,1	0,2
Yhteensä	346,2	346,4

21. Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset korottomat saamiset

Milj. €

	2010	2009
Myyntisaamiset	663,1	581,2
Korottomat laina- ja muut saamiset	19,6	25,4
Johdannaisvarat	11,8	17,0
Rahoituserien siirtosaamiset	1,5	5,6
Muut siirtosaamiset	21,8	48,1
Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset korottomat saamiset yhteensä	717,9	677,3

22. Lyhytaikaiset korolliset saamiset

Milj. €

	2010	2009
Korolliset laina- ja muut saamiset		0,0
Rahoitusyhtiöille myydyt saamiset	33,5	47,5
Lyhytaikaiset korolliset saamiset yhteensä	33,5	47,5

23. Lyhytaikaiset sijoitukset

Milj. €

	2010	2009
Rahasto-osuudet		0,0
Saamistodistukset	30,0	
Yhteensä	30,0	0,0

24. Rahavarat

Milj. €

	2010	2009
Käteisvarat ja talletukset	238,3	240,8

Rahavirtalaskelman mukaiset rahavarat muodostuvat seuraavasti:

Milj. €

	2010	2009
Käteisvarat ja talletukset	248,2	241,4
Yhteensä	248,2	241,4

Rahavirtalaskelmassa rahavaroihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankinta-ajankohdasta lukien.

Rahavirtalaskelma sisältää myytävänä olevien omaisuuserien käteisvarat ja talletukset.

25. Oma pääoma

Milj. €	2010	2009
Osuuspääoma 1.1.	133,4	122,5
Osuusmaksusuoritukset	6,2	10,9
Osuuspääoma 31.12.	139,6	133,4

Osuuspääoma koostuu osuuskauppojen osuuksista maksamista osuusmaksuista Suomen Osuuskauppojen Keskusosuuskuntaan. Osuuskaupan osuuksien lukumäärä määräytyy osuuskaupan jäsenmäärän ja vuotuisten ostojen perusteella.

Sidotut rahastot

Käyvän arvon rahasto

Käyvän arvon rahasto sisältää myytävissä olevien sijoitusten ja rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutokset. Rahaston arvo on 0,1 miljoonaa euroa 31.12.2010 (0,1 milj. euroa 31.12.2009).

Vararahasto

Vararahasto sisältää osuuskunnan sääntöjen mukaisen vapaasta omasta pääomasta siirrettävän osuuden. Rahaston arvo on 18,5 miljoonaa euroa 31.12.2010 (18,5 milj. euroa 31.12.2009).

Hallintoneuvoston käyttörahasto

Hallintoneuvoston käyttörahaston käytöstä päättää hallintoneuvosto. Rahaston arvo on 0,1 miljoonaa euroa 31.12.2010 (0,0 milj. euroa 31.12.2009).

26. Lisäosuuspääoma

Milj. €	2010	2009
Lisäosuuspääoma, pitkäaikainen	12,8	12,8
Lisäosuuspääoma, lyhytaikainen		2,0

Lisäosuuspääoma koostuu osuuskauppojen vapaaehtoisista sijoituksista Suomen Osuuskauppojen Keskusosuuskuntaan. Osuuskaupoilla on oikeus lisäosuusmaksujensa palautukseen osuuskuntalaissa säädetyn ja SOK:n säännöissä määrätyn tavoin ja edellytyksin.

27. Korolliset velat

Pitkäaikaiset korolliset velat

Milj. €	2010	2009
Lainat rahoituslaitoksilta	0,0	20,2
Rahoitusleasingvelat	89,3	97,1
Ostovelat	0,3	0,3
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	46,9	73,7
Pitkäaikaiset korolliset velat yhteensä	136,5	191,4

Lyhytaikaiset korolliset velat

Milj. €	2010	2009
Lainat rahoituslaitoksilta	42,0	24,3
Rahoitusleasingvelat	7,8	7,9
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	123,7	156,4
Lyhytaikaiset korolliset velat yhteensä	173,5	188,5

Rahoitusleasingvelat

Milj. €	2010	2009
Rahoitusleasingvelat - vähimmäisvuokrien kokonaismäärä:		
Yhden vuoden kuluessa	13,1	13,5
Yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluessa	45,2	48,0
Yli viiden vuoden kuluttua	54,9	65,5
Vähimmäisvuokrat yhteensä	113,2	127,0
Rahoitusleasingvelat - vähimmäisvuokrien nykyarvo:		
Yhden vuoden kuluessa	7,8	7,9
Yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluessa	29,9	30,5
Yli viiden vuoden kuluttua	45,2	52,7
Vähimmäisvuokrien nykyarvo yhteensä	83,0	91,1
Kertyvät rahoituskulut	30,2	35,9
Jälleenvuokraussopimuksista odotetut vuokrat	6,8	2,6

Rahoitusleasingopimukset muodostuvat pääosin kiinteistöjen vuokrasopimuksista.

28. Korottomat velat

Milj. €	2010	2009
Pitkäaikaiset korottomat velat	27,4	28,1
Siirtovelat	9,3	10,7
Pitkäaikaiset korottomat velat yhteensä	36,7	38,8
Ostovelat yhteensä	851,7	729,7
Saadut ennakot	33,8	32,0
Muut lyhytaikaiset velat	44,9	52,6
Johdannaisvelat	8,2	19,7
Siirtovelat	142,3	127,9
Lyhytaikaiset korottomat velat yhteensä	229,2	232,2
Lyhytaikaisiin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
Henkilöstökulut	57,4	57,3
Rahoituserät	2,1	4,1
Muut	82,9	66,5
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	142,3	127,9

29. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot

Milj. €	Liitetieto	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Lainat ja saamiset	Myytävisissä olevat rahoitusvarat	Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	Jaksettuihin hankintameno- kirjattavat rahoitusvelat	Kirjanpitoarvo 2010	Käypä arvo 2010
Rahoitusvarat								
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	(18)							
Osakkeet ja osuudet				5,0			5,0	5,0
Lainasaamiset			22,6				22,6	22,9
Myyntisaamiset			0,1				0,1	0,1
Rahoitusyhtiölle myydyt saamiset			30,4				30,4	27,6
Myyntisaamiset ja muut lyhyt- aikaiset korottomat saamiset	(21)							
Myyntisaamiset			663,1				663,1	663,1
Rahoituserien siirtosaamiset			1,4				1,4	1,4
Johdannaisvarat		11,9					11,9	11,9
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	(22)							
Rahoitusyhtiölle myydyt saamiset			33,5				33,5	33,1
Lyhytaikaiset sijoitukset	(23)							
Myytävisissä olevat sijoitukset				30,0			30,0	30,0
Rahavarat	(24)							
Käteisvarat ja talletukset			238,3				238,3	238,3
Rahoitusvarat yhteensä		11,9	989,3	35,0			1 036,2	1 033,3
Rahoitusvelat								
Lisäosuuspääoma	(26)					12,8	12,8	12,8
Pitkäaikaiset korolliset velat	(27)							
Eläkelainat						14,3	14,3	14,5
Ostovelat						0,3	0,3	0,3
Korolliset lainat muilta						2,8	2,8	2,9
Myytyihin saamiin liittyvä rahoitusyhtiövelka						29,8	29,8	27,0
Rahoitusleasingvelat						89,3	89,3	92,6
Pitkäaikaiset korottomat velat	(28)							
Rahanlaskentapalvelu						19,8	19,8	19,8
Lyhytaikaiset korolliset velat	(27)							
Korolliset lainat rahoituslaitoksilta						42,0	42,0	42,1
Eläkelainat						5,7	5,7	5,8
Korolliset lainat muilta						84,4	84,4	84,5
Myytyihin saamiin liittyvä rahoitusyhtiövelka						33,3	33,3	32,9
Rahoitusleasingvelat						7,8	7,8	12,8
Lyhytaikaiset korottomat velat	(28)							
Siirtovelat rahoituserät						1,1	1,1	1,1
Johdannaisvelat		13,7					13,7	13,7
Ostovelat	(28)					851,7	851,7	851,7
Rahoitusvelat yhteensä		13,7				1 195,1	1 208,7	1 214,6

Kauppatoiminnan myytävissä olevat osakkeet sisältävät noteeraamattomia osakkeita 5,0 miljoonaa (2009: 5,4 miljoonaa), joiden käypä arvo ei ole määritettävissä.

Lisäosuuspääoman 12,8 miljoonaa (2009: 14,8 miljoonaa) sekä rahoitusyhtiölle myytyjen pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten käypää arvoa ei ole kyetty määrittämään. Rahoitusyhtiölle myydyt saamiset ovat auto- ja maatalouskaupan myyntisaamisia.

Milj. €	Liitetieto	Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Lainat ja saamiset	Myytävisissä olevat rahoitusvarat	Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	Jaksoitettuun hankintameno- on kirjattavat rahoitusvelat	Kirjanpitoarvo 2009	Käypä arvo 2009
Rahoitusvarat								
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	(18)							
Osakkeet ja osuudet				5,4			5,4	5,4
Lainasaamiset			22,4				22,4	22,4
Myyntisaamiset			0,1				0,1	0,1
Rahoitusyhtiölle myydyt saamiset			42,9				42,9	40,0
Myyntisaamiset ja muut lyhyt- aikaiset korottomat saamiset	(21)							
Myyntisaamiset			581,2				581,2	581,2
Rahoituserien siirtosaamiset			6,2				6,2	6,2
Johdannaisvarat		16,4			1,0		17,3	17,3
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	(22)							
Rahoitusyhtiölle myydyt saamiset			47,5				47,5	47,2
Rahavarat	(24)							
Käteisvarat ja talletukset			240,8				240,8	240,8
Rahoitusvarat yhteensä		16,4	941,1	5,4	1,0		963,9	960,6
Rahoitusvelat								
Lisäosuuspääoma	(26)					12,8	12,8	12,8
Pitkäaikaiset korolliset velat	(27)							
Korolliset lainat rahoituslaitoksilta						20,2	20,2	20,3
Eläkelainat						20,0	20,0	20,1
Ostovelat						0,3	0,3	0,3
Korolliset lainat muilta						13,1	13,1	13,3
Myytyihin saamisiin liittyvä rahoitusyhtiövelka						42,7	42,7	39,9
Rahoitusleasingvelat						97,1	97,1	99,7
Pitkäaikaiset korottomat velat	(28)							
Rahanlaskentapalvelu						19,6	19,6	19,6
Lisäosuuspääoma, lyhytaikainen	(26)					2,0	2,0	2,0
Lyhytaikaiset korolliset velat	(27)							
Korolliset lainat rahoituslaitoksilta						24,3	24,3	25,0
Korolliset lainat muilta						105,2	105,2	113,5
Myytyihin saamisiin liittyvä rahoitusyhtiövelka						49,0	49,0	48,7
Rahoitusleasingvelat						7,9	7,9	13,4
Lyhytaikaiset korottomat velat	(28)							
Siirtovelat rahoituserät						3,4	3,4	3,4
Johdannaisvelat		22,6			6,4		28,9	28,9
Ostovelat	(28)					729,7	729,7	729,7
Rahoitusvelat yhteensä		22,6			6,4	1 147,4	1 176,3	1 190,6

Käyvän arvon hierarkia käypään arvoon arvostetuista rahoitusvaroista ja -veloista

Milj. €	Liitetieto	Käypä arvo 2010	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Käypään arvoon arvostetut varat					
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	(18)				
Osakkeet ja osuudet		5,0			5,0
Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset korottomat saamiset	(21)				
Johdannaisvarat		11,9		11,9	
Lyhytaikaiset sijoitukset	(23)				
Myytavissä olevat sijoitukset		30,0		30,0	
Yhteensä		46,9		41,9	5,0

Käypään arvoon arvostetut velat

Lyhytaikaiset korottomat velat	(28)				
Johdannaisvelat		13,7	4,7	9,0	
Yhteensä		13,7	4,7	9,0	

Vuoden 2010 aikana ei tapahtunut merkittäviä siirtoja käypien arvojen hierarkian tasojen 1 ja 2 välillä.

Hierarkian tason 1 käyvät arvot perustuvat täysin samanlaisten omaisuuserien tai velkojen noteerattuihin hintoihin toimivilla markkinoilla.

Konserni on käyttänyt näiden instrumenttien käyvän arvon määrittämisessä hintalähteenä Bloombergin, Reutersin, Plattsin ja

Nasdaq OMX Commoditiesin arvostuksia.

Tason 2 instrumenttien käyvät arvot perustuvat merkittäviltä osin muihin syöttötietoihin kuin tasoon 1 sisältyviin noteerattuihin hintoihin, mutta kuitenkin tietoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle ovat todettavissa joko suoraan tai epäsuorasti. Näiden instrumenttien käyvän arvon määrittämisessä konserni käyttää yleisesti hyväksyttyjä arvostusmalleja, joiden syöttötiedot perustuvat merkittäviltä osin todennettaviin markkinatietoihin.

Tason 3 instrumenttien käyvät arvot perustuvat omaisuuserää tai velkaa koskeviin syöttötietoihin, jotka eivät perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon.

Se käyvän arvon hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettu erä on kokonaisuudessaan luokiteltu, on määritetty koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys on arvioitu kyseisen käypään arvoon arvostetun erän suhteen kokonaisuudessaan.

Milj. €	Liitetieto	Käypä arvo 2009	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Käypään arvoon arvostetut varat					
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	(18)				
Osakkeet ja osuudet		5,4			5,4
Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset korottomat saamiset	(21)				
Johdannaisvarat		17,3	7,3	10,1	
Yhteensä		22,7	7,3	10,1	5,4

Käypään arvoon arvostetut velat

Lyhytaikaiset korottomat velat	(28)				
Johdannaisvelat		28,9	16,7	12,2	
Yhteensä		28,9	16,7	12,2	

Täsmäytyslaskelma tason 3 mukaan käypään arvoon arvostetuista rahoitusvaroista

Milj. €	2010	2009
Alkusaldo 1.1.	5,4	5,4
Voitot ja tappiot yhteensä		
Liiketoiminnan muissa tuotoissa	0,2	0,3
Ostot	0,7	0,3
Myynnit	-1,3	-0,6
Loppusaldo 31.12.	5,0	5,4

Vuoden 2010 aikana rahoitusvarojen tai -velkojen käyvän arvon luokissa ei tapahtunut siirtoja käyvän arvon hierarkian tasolle 3 tai sieltä pois. Tasolle 3 arvostettujen rahoitusinstrumenttien osalta yhden tai useamman käyvän arvon määrittämiseen käytetyn syöttötiedon vaihtaminen jokseenkin mahdolliseen vaihtoehtoiseen oletukseen ei muuttaisi erien käypää arvoa merkittävästi ottaen huomioon kyseisten varojen suhteellisen pienen kokonaismäärän.

30. Varaukset

Milj. €	Muut varaukset
Varaukset 1.1.2010	16,2
Varausten lisäykset	0,4
Käytetyt varaukset	-3,5
Käyttämättömien varausten peruutukset	-0,8
Varaukset 31.12.2010	12,3

Kaikki varaukset olivat pitkäaikaisia.

Milj. €	Muut varaukset
Varaukset 1.1.2009	22,9
Varausten lisäykset	2,5
Käytetyt varaukset	-4,3
Käyttämättömien varausten peruutukset	-5,0
Varaukset 31.12.2009	16,2

Kaikki varaukset olivat pitkäaikaisia.

Muut varaukset koostuvat pääosin tyhjiillään olevien toimitilojen vuokravastuista, jotka päättyvät vuoteen 2017 mennessä.

31. Muut vuokrasopimukset**Konserni vuokralle ottajana****Ei peruutettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat:**

Milj. €	2010	2009
Yhden vuoden kuluessa	105,3	102,3
Yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluessa	356,4	350,2
Yli viiden vuoden kuluttua	539,6	574,1
Yhteensä	1 001,3	1 026,6

Vuoden 2009 lukuja on oikaistu

Konserni vuokralle antajana**Ei peruutettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat:**

Milj. €	2010	2009
Yhden vuoden kuluessa	0,8	1,1
Yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluessa	5,3	1,3
Yli viiden vuoden kuluttua	0,7	0,2
Yhteensä	6,8	2,6

32. Rahoitusriskien ja hyödykkeiden hintariskien hallinta

Rahoitus ja rahoitusriskien hallinta on keskitetty SOK:n rahoitusyksikköön. Yhtymällä on SOK:n hallituksen vahvistamat rahoituspolitiikka, -strategia ja riskienhallintaohjeet. Näissä määritellään periaatteet rahoitusriskien hallinnalle ja sallitut enimmäismäärät rahoitusriskeille. Lisäksi rahoituksen eri osa-alueille on asetettu numeeriset tavoitteet, joiden avulla pyritään varmistamaan rahoituksen riittävyys, tasapainoisuus ja edullisuus kaikissa olosuhteissa.

Johdannaisia käytetään pääasiassa yhtymän rahoitusriskeiltä ja hyödykkeiden hintariskeiltä suojautumiseen. Muussa kuin suojaustarkoituksessa johdannaiskauppaa käydään vain SOK:n hallituksen hyväksymien riskilimiittien rajoissa. Kirjanpidossa kaikki johdannaiset on arvostettu käypään arvoon ja arvomuutokset on kirjattu tulosvaikutteisesti.

LUOTTORISKI

Kaupalliseen toimintaan liittyvien luottoriskien hallinta on osa liiketoimintayksiköiden toimintaa. Sijoitustoimintaa ja johdannaiskauppaa käydään ainoastaan SOK:n hallituksen hyväksymien vastapuolten kanssa, hallituksen hyväksymän limiitin puitteissa.

Rahoitusvarojen luottoriskin enimmäismäärä

Milj. €	Liitetieto	2010	2009
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	(18)		
Lainasaamiset		22,6	22,4
Myyntisaamiset		0,1	0,1
Rahoitusyhtiölle myydyt saamiset		30,4	42,9
Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset korottomat saamiset	(21)		
Myyntisaamiset		663,1	581,2
Rahoituserien siirtosaamiset		1,4	6,2
Johdannaisvarat		11,9	17,3
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	(22)		
Rahoitusyhtiöille myydyt saamiset		33,5	47,5
Lyhytaikaiset sijoitukset	(23)		
Myytavissä olevat sijoitukset		30,0	
Rahavarat	(24)	238,3	240,8
Taseen ulkopuoliset vastuut	(34)		
Takausvastuiden nimellisarvo		70,3	91,8
Yhteensä		1101,5	1050,3

Rahoitusyhtiölle myydyt saamiset ovat auto- ja maatalouskaupan myyntisaamisia. Saamisten luottoriski ja korkohyöty eivät ole siirtyneet rahoitusyhtiölle varojen siirron yhteydessä, jonka vuoksi saamiset edelleen esitetään taseessa. Saamisia vastaava velka 63,1 miljoonaa euroa (2009: 91,8 miljoonaa euroa) esitetään taseessa pitkä- ja lyhytaikaisissa korollisissa veloissa (liite 27). SOK-yhtymällä on saamisiin liittyvä takaisinostovastuu. Luottoriskiä pienentää kaupan kohteena oleva hyödyke.

Johdannaisvarat muodostuvat sopimusten kirjanpidossa olevista positiivisista markkina-arvoista.

Luottoriskiä pienentävät erät

Osuuskauppojen puolesta annettujen takausten vastavakuudeksi on saatu reaali- vakuuksia 2,5 miljoonan euron arvosta (2009: 2,5 miljoonaa). Maatalouskaupan myyntisaamisten vakuudeksi on otettu luottovakuutuksia 3,2 miljoonan euron arvosta (2009: 28,6 miljoonaa). Lisäksi SOK-yhtymä on saanut vuokratakuita sekä pankkitakauksina että rahana 0,4 miljoonaa euroa. (2009: 0,4 miljoonaa).

Laina- ja myyntisaamisten ikäanalyysi

		2010	Josta ei arvotaan alentuneita tai tilinpäätöspäivänä erääntyneitä	Josta ei tilinpäätöspäivänä arvotaan alentuneita, mutta erääntyneitä seuraavissa periodeissa			Tilikaudella kirjatut arvon- alennukset
Milj. €	Liitetieto			1–30 päivää	31–90 päivää	yli 90 päivää	
Lainasaamiset							
erääntyy alle vuoden kuluessa	(22)						
erääntyy yli vuoden kuluessa	(18)	22,6	22,6				
Myyntisaamiset							
erääntyy alle vuoden kuluessa	(21)	663,1	646,5	10,6	3,1	3,0	
erääntyy yli vuoden kuluessa	(18)	0,1	0,1				
Yhteensä		685,7	669,1	10,6	3,1	3,0	

		2009	Josta ei arvotakaan alentuneita tai tilinpäätöspäivänä erääntyneitä	Josta ei tilinpäätöspäivänä arvotakaan alentuneita, mutta erääntyneitä seuraavissa periodeissa			Tilikaudella kirjatut arvon- alennukset
Milj. €	Liitetieto			1–30 päivää	31–90 päivää	yli 90 päivää	
Lainasaamiset							
erääntyy alle vuoden kuluessa	(22)						
erääntyy yli vuoden kuluessa	(18)	22,4	22,4				
Myyntisaamiset							
erääntyy alle vuoden kuluessa	(21)	581,2	562,7	11,6	2,7	4,2	
erääntyy yli vuoden kuluessa	(18)	0,1	0,1				
Yhteensä		603,8	585,3	11,6	2,7	4,2	

Laina- ja myyntisaamisten ikäanalyysi on esitetty ainoastaan SOK-yhtymän ulkoisista eristä.

Luottotappiutilien täsmäytyslaskelma

Milj. €	2010	2009
Realisoituneet luottotappiot	1,0	1,1
Palautuneet luottotappiot	-0,3	-0,3
Tilikaudella kirjatut arvonalennukset		
Loppusaldo 31.12.	0,7	0,9

Luottotappiot ovat aiheutuneet myyntisaamisista, joista ei ole kerrytetty korkoa ja joihin ei ole liittynyt vakuuksia.

Saamistodistusten laadun analyysi

Milj. €	Liitetieto	2010		2009	
		Arvo	Osuus saamisista, %	Arvo	Osuus saamisista, %
Senior-ehtoiset lainat	(23)	30,0	100,0		
Yhteensä		30,0	100,0		

Saamistodistukset luottoluokittain ¹⁾

Milj. €	Liitetieto	2010		2009	
		Arvo	Osuus saamisista, %	Arvo	Osuus saamisista, %
AA	(23)	30,0	100,0		
Yhteensä		30,0	100,0		

¹⁾ Käytetty ensisijaisesti S&P:n luokitusta. Mikäli S&P:n luokitusta ei ole ollut saatavilla, on käytetty vastaavaa Moody's tai Fitch-luokitusta. SOK-yhtymällä ei ollut saamistodistuksia 31.12.2009.

Riskikeskittymät**Saamisten jakautuminen maantieteellisesti 2010**

Milj. €	Suomi	Pohjois- maat	Muut EU-maat	Muut maat
Lainasaamiset	21,8		0,2	0,5
Rahoitusyhtiölle myydyt saamiset	63,9			
Myyntisaamiset	657,0	0,2	3,6	2,3
Myytavissä olevat sijoitukset	30,0			
Rahavarat	143,5	69,9	11,7	13,3
Muut erät	13,4			
Yhteensä	929,5	70,0	15,6	16,1

Saamisten jakautuminen maantieteellisesti 2009

Milj. €	Suomi	Pohjois- maat	Muut EU-maat	Muut maat
Lainasaamiset	22,0		0,0	0,4
Rahoitusyhtiölle myydyt saamiset	90,4			
Myyntisaamiset	572,5	0,8	4,3	3,7
Rahavarat	186,1	45,2	2,4	7,1
Muut erät	23,5			
Yhteensä	894,5	45,9	6,8	11,2

Riskikeskittymät esitetään taulukoissa ainoastaan SOK-yhtymän ulkoisten erien osalta.

LIKVIDITEETTIRISKI

Maksuvalmius- ja jälleenrahoitusriskit pyritään minimoimaan lainojen tasapainoisen maturiteettijakauman ja riittävien rahoitusreservien avulla. Riittävää likviditeettiä ylläpidetään kassavaroilla, tililimiiteillä, likvideillä rahamarkkinasijoituksilla ja pitkäaikaisilla sitovilla luottolimiiteillä.

SOK-yhtymä pyrkii rahoitusstrategiansa mukaisesti pitämään likvidien varojen ja käyttämättömien pitkäaikaisten sitovien luottolimiittien määränä vähintään 10 prosenttia taseensa loppusummasta lisätyn käyttämättömän luottolimiitin määrällä. Likvidit varat olivat vuoden lopussa 268,3 miljoonaa euroa (2009: 241,4 miljoonaa) ja käyttämättömät pitkäaikaiset sitovat luottolimiitit 305 miljoonaa euroa (2009: 325 miljoonaa), yhteensä 24,1 prosenttia (2009: 22,9 prosenttia) yhtymän taseesta lisätyn käyttämättömien luottolimiittien määrällä.

Operatiivisessa laskennassa quick-ratiolle on määritelty tavoitteeksi yli 1 mukaan luettuna pitkäaikaiset käyttämättömät luottolimiitit. Vuoden lopussa edellä mainitulla tavalla laskettu quick-ratio oli 1,1 (2009: 1,2).

SOK-yhtymä on solminut kommitoituja luottolimiittejä 305 miljoonaa euroa (2009: 345 miljoonaa euroa). Luottolimiiteillä ei ole annettua vakuutta. Vuonna 2012 erääntyy 15 miljoonaa euroa, vuonna 2013 erääntyy 200 miljoonaa euroa, vuonna 2014 erääntyy 50 miljoonaa euroa ja vuonna 2015 loput 40 miljoonaa euroa. Vuonna 2010 kommitoituja luottolimiittejä oli käytössä keskimäärin 14,8 miljoonaa euroa.

SOK-yhtymällä on lisäksi 150 miljoonan euron yritystodistusohjelma, josta oli käytössä keskimäärin 24,4 miljoonaa euroa.

SOK-yhtymän rahoitusvelkojen ja johdannaissovimusten sopimukseen perustuvien rahavirtojen maturiteettianalyysi

		2010	Sopimukseen perustuvat kassavirrat ¹⁾	Vaadittaessa	alle 3 kk	3 kk–12 kk	1–2 v	2–5 v	yli 5 v
Milj. €	Liitetieto								
Rahoitusvelat, jotka eivät ole johdannaisia									
Lisäosuuspääoma	(26)	12,8	15,2				0,2	1,0	14,0
Pitkäaikaiset korolliset velat	(27)								
Eläkelainat		14,3	14,9				6,1	8,8	
Ostovelat		0,3	0,3				0,2	0,1	
Korolliset lainat muilta		2,8	2,9		0,0		2,3	0,6	0,0
Myytyihin saamisiin liittyvä rahoitusyhtiövelka		29,8	29,8				17,1	12,7	
Rahoitusleasingvelat		89,3	114,1				12,8	44,1	57,1
Pitkäaikaiset korottomat velat	(28)								
Rahanlaskentapalvelu		19,8	19,8	19,8					
Lisäosuuspääoma, lyhytaikainen									
Lyhytaikaiset korolliset velat	(27)								
Korolliset lainat rahoituslaitoksilta		42,0	42,1		41,9	0,2			
Eläkelainat		5,7	6,3		3,2	3,1			
Korolliset lainat muilta		84,4	84,5		84,3	0,2			
Myytyihin saamisiin liittyvä rahoitusyhtiövelka		33,3	33,3		8,3	25,0			
Rahoitusleasingvelat		7,8	13,1		3,3	9,8			
Lyhytaikaiset korottomat velat	(28)								
Siirtovelat rahoituserät		1,1	1,1		0,7	0,4			
Ostovelat	(28)	851,7	851,7		668,7	183,0			
Taseen ulkopuoliset vastuut	(34)								
Takausvastuiden nimellisarvo		70,3	70,3	70,3					
Rahoitusvelat, jotka eivät ole johdannaisia yhteensä									
		1265,3	1299,3	90,0	810,3	221,8	38,7	67,3	71,2
Johdannaisvelat	(22), (26)								
Valuuttajohdannaiset		2,6	3,4		1,8	0,8	0,7	0,1	
Korkojohdannaiset		6,1	6,1		0,3	2,2	2,8	0,8	0,0
Sähkøjohdannaiset		0,3	0,3					0,2	0,1
Öljytuotejohdannaiset		4,6							
Muut hyödykejohdannaiset		0,2	0,2		0,2	0,0			
Johdannaisvarat	(19), (22)								
Valuuttajohdannaiset		5,7	2,2		1,1	-0,3	1,4	0,0	
Korkojohdannaiset		5,9	6,3		0,2	2,0	2,5	1,1	0,4
Sähkøjohdannaiset		0,3	0,3					0,2	0,1
Nettojohdannaisvelat yhteensä		1,7	1,1		0,9	1,2	-0,4	-0,2	-0,4
Yhteensä		1267,1	1300,4	90,0	811,3	223,0	38,3	67,1	70,8

¹⁾ rahoitusvelat, kulu + / rahoitusvarat, tuotto +

Taulukossa on kaikki 31.12.2010 voimassa olevat instrumentit ja niiden sopimukseen perustuvat pääomat ja korot. Vieraan valuutan erät on jokainen muunnettu euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän spotkursseja. Rahoitusvelkojen vaihtuvakorkoiset koronmaksut on määritetty käyttäen tilinpäätöspäivän termiinikorkonoteerauksia. Rahoitusvelat, joiden takaisinmaksua voidaan vaatia ennen eräpäivää, on esitetty periodissa, jona takaisinmaksu on aikaisintaan mahdollista.

Johdannaisista on taulukossa esitetty kunkin sopimuksen nettorahavirrat. Koronvaihtosopimuksista on esitetty kunkin sopimuksen nettorahavirrat. Tulevat vaihtuvakorkoiset kassavirrat on määritetty käyttäen tilinpäätöspäivän noteerauksia. Valuuttajohdannaisista on esitetty kunkin sopimuksen nettorahavirrat. Sähkøjohdannaisien rahavirtoina esitetään tilinpäätöspäivän käypä arvo erääntymispäivää vastaavassa maturiteetissa. Öljytuotejohdannaiset selvitetään päivittäin, jonka vuoksi niistä ei esitetä tulevia rahavirtoja. Viljatuotejohdannaisien rahavirtoina esitetään tilinpäätöspäivän käypä arvo erääntymispäivää vastaavassa maturiteetissa.

Lisäosuuspääoma

Lisäosuusmaksu on osuuskaupan vapaaehtoinen sijoitus osuuskuntaan. Annettuja lisäosuuksia vastaavien lisäosuusmaksujen yhteenlasketusta määrästä osuuskunnalle kulloinkin suoritettu määrä muodostaa lisäosuuspääoman. Osuuskaupalla on oikeus vähentää lisäosuuksiensa lukumäärää ilmoittamalla siitä kirjallisesti osuuskunnan hallitukselle. Lisäosuuksien vähentäminen ja niitä vastaavien lisäosuusmaksujen palauttaminen suoritetaan osuuskuntalaissa säädetyin ja SOK:n säännöissä määrättyin tavoin ja edellytyksin.

Lisäosuusmaksu palautetaan osuuskaupalle osuuskunnan hallituksen päättämänä ajankohtana, joka voi olla aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana lisäosuuksien vähentämistä ja lisäosuusmaksujen palauttamista koskeva vaatimus on osuuskunnalle esitetty ja viimeistään viiden vuoden ja kuuden kuukauden kuluessa vaatimusta seuraavan kalenterivuoden alusta lukien. Palautukseen käytettävissä oleva oma pääoma ja lisäosuusmaksusta palautettava määrä lasketaan palautusajankohtaa edeltäneeltä tilikaudelta laadittavan tilinpäätöksen perusteella osuuskuntalain säännösten mukaisesti.

		2009	Sopimukseen perustuvat kassavirrat ¹⁾	Vaadittaessa	alle 3 kk	3 kk–12 kk	1–2 v	2–5 v	yli 5 v
Milj. €	Liite								
Rahoitusvelat, jotka eivät ole johdannaisia									
Lisäosuuspääoma	(26)	12,8	15,2				0,2	1,1	14,0
Pitkäaikaiset korolliset velat	(27)								
Korolliset velat rahoituslaitoksilta		20,2	20,3		20,0		0,3		
Eläkelainat		20,0	21,6		0,1	0,3	6,3	14,9	
Ostovelat		0,3	0,3				0,2	0,1	
Korolliset velat muilta		13,1	13,5	0,1	0,0	0,2	12,4	0,6	0,2
Myytyihin saamisiin liittyvä rahoitusyhtiövelka		42,7	42,7				24,9	17,8	
Rahoitusleasingvelat		97,1	127,4				13,4	46,3	67,7
Pitkäaikaiset korottomat velat	(28)								
Rahanlaskentapalvelu		19,6	19,6	19,6					
Lisäosuuspääoma, lyhytaikainen		2,0	2,1			2,0	0,0		
Lyhytaikaiset korolliset velat	(27)								
Korolliset velat rahoituslaitoksilta		24,3	24,7		8,6	16,1			
Korolliset lainat muilta		105,2	105,4	0,4	104,7	0,2			
Myytyihin saamisiin liittyvä rahoitusyhtiövelka		49,0	49,0		12,3	36,8			
Rahoitusleasingvelat		7,9	13,5		3,4	10,1			
Lyhytaikaiset korottomat velat	(28)								
Siirtovelat rahoituserät		3,4	3,4		2,7	0,6			
Ostovelat	(28)	729,7	729,7		728,1	1,6			
Taseen ulkopuoliset vastuut	(34)								
Takausvastuiden nimellisarvo		91,8	91,8	91,8					
Rahoitusvelat, jotka eivät ole johdannaisia yhteensä									
		1239,2	1280,3	112,0	880,0	67,9	57,6	80,8	81,9
Johdannaisvelat									
	(22), (26)								
Valuuttajohdannaiset		5,2	6,2		3,3	2,7	0,1	0,1	
Korkojohdannaiset		5,0	5,1		0,4	2,1	0,8	1,8	0,0
Sähkøjohdannaiset		10,2	10,2		1,4	4,4	3,1	0,5	0,7
Öljytuotejohdannaiset		8,6	1,0		0,5	0,4			
Muut hyödykejohdannaiset		0,0	0,0		0,0	0,0			
Johdannaisvarat	(19), (22)								
Valuuttajohdannaiset		6,0	5,4		0,5	4,7	0,2		
Korkojohdannaiset		4,1	4,4		0,3	1,8	0,6	1,6	0,0
Sähkøjohdannaiset		7,3	7,3		1,3	3,0	2,1	0,8	
Nettojohdannaisvelat yhteensä		11,6	5,4		3,5	0,1	1,0	0,0	0,7
Yhteensä		1250,8	1285,7	112,0	883,5	68,0	58,7	80,8	82,7

¹⁾ rahoitusvelat, kulu + / rahoitusvarat, tuotto +

KORKORISKI

Korkoriskiä tarkastellaan 12 kuukauden ja kolmen vuoden aikajänteillä. Yhden prosenttiyksikön lineaarinen markkinakorkotason muutos ei saa aiheuttaa yli 0,5 prosenttiyksikön lisäystä keskimääräisten korollisten nettovelkojen korkotasoon.

Korkoherkkyysanalyysi

Taulukossa on esitetty SOK-yhtymän käypään arvoon arvostettavien korollisten nettovelkojen sekä johdannaissaamisten ja -velkojen korkoherkkyys. Herkkeytenä esitetään 1%-yksikön korkotason muutoksen vaikutus SOK-yhtymän tuloslaskelmaan ja omaan pääomaan tilinpäätöspäivänä. Muiden muuttujien oletetaan pysyvän vakiona.

Vaikutus tuloslaskelmaan ja omaan pääomaan esitetään ilman verojen vaikutusta.

2010	Riskille altis	Duraatio	Vaikutus tuloslaskelmaan		Vaikutus omaan pääomaan	
			1 %-yksikön nousu	1 %-yksikön lasku	1 %-yksikön nousu	1 %-yksikön lasku
Milj. €	Liite	positio				
Lyhytaikaiset sijoitukset	(23)					
EUR	30,0	0,1			0,0	0,0
Johdannaissavat ja -velat	(21), (28)					
EUR	290,8	1,1	1,4	-1,5		
USD	102,9	0,5	-0,5	0,4		
EEK	33,4	0,1	0,0	0,0		
LVL	12,1	0,1	0,0	0,0		
LTL	7,9	0,1	0,0	0,0		
RUB	78,1	1,2	0,8	-0,8		
Yhteensä	555,1		1,7	-1,8	0,0	0,0
2009	Riskille altis	Duraatio	Vaikutus tuloslaskelmaan		Vaikutus omaan pääomaan	
			1 %-yksikön nousu	1 %-yksikön lasku	1 %-yksikön nousu	1 %-yksikön lasku
Milj. €	Liite	positio				
Johdannaissavat ja -velat	(21), (28)					
EUR	215,5	0,3	-0,1	0,1		
USD	78,8	0,4	0,3	-0,3		
EEK	27,3	0,1	0,0	0,0		
LVL	20,2	0,2	0,0	0,0		
LTL	10,9	0,1	0,0	0,0		
RUB	66,3	0,7	0,3	-0,3		
Muut valuutat	0,1	0,0	0,0	0,0		
Yhteensä	419,0		0,6	-0,6		

VALUUTTARISKI

SOK-yhtymän liikevaihto kertyy edelleen pääosin kotimaasta. Kaupalliset valuuttakurssiriskit ovat kaupan tekvän yksikön vastuulla. Baltian ja Venäjän tytäryhtiöiden taseeseen liittyvää valuuttariskin suuruutta tarkastellaan taseen lähde-käyttöanalyysin pohjalta. Valuuttariskiä pienennetään rahoittamalla yhtiöiden toimintaa samassa valuutassa kuin rahan käyttökin on, sekä johdannaisten avulla. SOK on pääsääntöisesti suojannut ulkomaisten tytäryhtiöidensä oman pääoman määrän valuuttajohdannaisilla, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Laskelma sisältää SOK:n ulkomaisten tytäryhtiöiden oman pääoman määrän, jonka euroiksi muuntamisesta aiheutuu vaikutus omaan pääomaan.

Valuuttaherkkyysanalyysi

Valuuttaherkkyysanalyysissä esitetään, mitä 10 % euron vahvistuminen tai heikentyminen muita valuuttoja vastaan vaikuttaisi yhtymän tulokseen tai omaan pääomaan. Muiden muuttujien oletetaan pysyvän vakiona.

Vaikutus tuloslaskelmaan ja omaan pääomaan esitetään ilman verojen vaikutusta.

Vaikutus tuloslaskelmaan			
	Riskille	Euron	Euron
	altis	vahvistuminen	heikentyminen
2010		10 %	10 %
Milj. €	positio		
USD	172,1	0,4	-0,4
EEK	33,5	3,3	-3,3
LVL	21,9	0,7	-0,7
LTL	11,6	0,4	-0,4
RUB	130,2	2,1	-2,1
Muut valuutat	2,3	-0,1	0,1
Yhteensä	371,5	6,8	-6,8

Vaikutus omaan pääomaan			
	Riskille	Euron	Euron
	altis	vahvistuminen	heikentyminen
2010		10 %	10 %
Milj. €	positio		
EEK	19,0	-1,9	1,9
LVL	7,0	-0,7	0,7
LTL	1,7	-0,2	0,2
RUB	20,3	-2,0	2,0
Yhteensä	48,0	-4,8	4,8

Yhtymän USD-kokonaisriskiä arvioitaessa on huomioitava öljyn hintaan sidotut varastot, jotka eivät sisälly valuuttariskianalyysiin. Euron vahvistumisen vaikutus varaston arvoon kompensoi suurimman osan yhtymän USD-valuuttajohdannaisten arvonmuutoksesta.

Yhtymän RUB, EEK, LTL ja LVL-kokonaisriskejä arvioitaessa on huomioitava näissä valuutoissa toimivien tytäryhtiöiden euromääräiset tai valuuttaklausuulin sisältävät valuuttamääräiset pitkäaikaiset vuokrasopimukset, joiden valuuttariskiä vastaan tytäryhtiöt ovat suojautuneet johdannaisin. Vuokrasopimukset eivät sisälly valuuttaherkkyysanalyysiin.

Vaikutus tuloslaskelmaan			
	Riskille	Euron	Euron
	altis	vahvistuminen	heikentyminen
2009		10 %	10 %
Milj. €	positio		
USD	122,9	6,9	-6,9
EEK	42,2	2,8	-2,8
LVL	31,1	1,4	-1,4
LTL	13,5	0,8	-0,8
RUB	144,6	-1,2	1,2
Muut valuutat	1,3	0,1	-0,1
Yhteensä	355,6	10,9	-10,9

Vaikutus omaan pääomaan			
	Riskille	Euron	Euron
	altis	vahvistuminen	heikentyminen
2009		10 %	10 %
Milj. €	positio		
EEK	23,4	-2,3	2,3
LVL	5,7	-0,6	0,6
LTL	1,5	-0,1	0,1
RUB	25,5	-2,5	2,5
Yhteensä	56,1	-5,6	5,6

HINTARISKIT

Sähkömarkkinakaupan hintariskin hallinta

Sähkömarkkinakaupan tavoitteena on hankkia S-ryhmän tarvitsema sähköenergia kustannustehokkaasti edullisimmasta hankintalähteestä ja tasata sähkön markkinahintamuutoksista aiheutuvia kustannusvaikutuksia.

1.6.2010 S-ryhmän sähkönhankinnan hintariskin hallinnointi ja sähköenergian toimitus S-ryhmän yrityksille siirrettiin S-Voima Oy:n tehtäväksi. Samalla lopetettiin suojauslaskennan soveltaminen sähköjohdannaisiin SOK-yhtymässä. Suojauslaskennan lopettamisen vaikutukset tulokseen ja omaan pääomaan on esitetty liitteessä 11.

SOK-yhtymällä ei ollut tilinpäätöshetkellä sähköjohdannaisiin liittyen avointa positiota.

Myytavissä olevien sijoitusten hintariski

Myytavissä olevat sijoitukset ovat noteeraamattomia osakkeita. SOK-yhtymällä ei ollut noteerattuja osakkeita 31.12.2010.

Polttoneitekaupan hintariskin hallinta

S-ryhmän polttoneiteiden hankintaa hoitaa SOK:n tytäryhtiö North European Oil Trade Oy (NEOT). Polttoneiteiden hankinnassa yhtiölle syntyy polttoneiteiden varastojen myötä hintariski, jonka hallinnan määrittelee yhtiön riskienhallintapolitiikka. Hintariskin hallintaan käytetään suojausinstrumentteja kuten Lontoon ja New Yorkin öljypörsseissä tehtäviä futuureita ja optioita sekä OTC-markkinoilla tehtäviä swapeja.

Öljytuotejohdannaisten herkkyysanalyysi

Öljytuotejohdannaisiin kohdistuvana hintariskinä esitetään 10 prosentin öljyn markkinahinnan muutoksen vaikutus yhtiön tulokseen. Vaikutus tuloslaskelmaan esitetään ilman verojen vaikutusta.

Milj. €	2010	Vaikutus tuloslaskelmaan		2009	Vaikutus tuloslaskelmaan	
	Riskille altis positio	10 %:n nousu	10 %:n lasku	Riskille altis positio	10 %:n nousu	10 %:n lasku
Öljytuotejohdannaiset	130,1	-6,0	6,0	104,2	-7,1	7,1

Öljyn hintaan sidotut varastot eivät sisälly analyysiin, jolloin tämä analyysi ei anna edustavaa kuvaa yhtiön kokonaisriskistä. Varaston arvonmuutos kompensoi suurimman osan johdannaisten arvonmuutoksesta.

Maatalouskaupan hyödykehintariskien hallinta

SOK:n tytäryhtiö Hankkija-Maatalous Oy käyttää vehnä-, kaura-, öljykasvi- ja soijarouhejohdannaisia ko. hyödykkeiden kaupankäyntiin ja tuotantotoimintaan liittyvien hintariskien suojaamiseksi. Lisäksi maatalouskaupassa on suojauduttu tuotantotoiminnassa käytettävän polttoöljyn hankinnan hintariskiltä futuurein. Näitä ei ollut avoimena 31.12.2010.

Maatalouskaupan hyödykejohdannaisten herkkyysanalyysi

Hyödykejohdannaisiin kohdistuvana hintariskinä esitetään 10 prosentin ko. hyödykkeen markkinahinnan muutoksen vaikutus yhtiön tulokseen. Vaikutus tuloslaskelmaan esitetään ilman verojen vaikutusta.

Milj. €	2010	Vaikutus tuloslaskelmaan		2009	Vaikutus tuloslaskelmaan	
	Riskille altis positio	10 %:n nousu	10 %:n lasku	Riskille altis positio	10 %:n nousu	10 %:n lasku
Vilja- ja rehukomponentti-johdannaiset	4,8	-0,1	0,1	0,8	-0,1	0,1

Vilja- ja rehukomponenttijohdannaisten analyysi ei anna oikeaa kuvaa yhtiön riskeistä näissä tuotteissa. Varastossa olevat viljat ja rehukomponentit sekä niiden sitovat fyysiset ostosopimukset ovat analyysin ulkopuolella. Niiden hintariski on fyysisten myyntisopimusten ja johdannaisten suhteen vastakkainen.

33. Lähipiiritapahtumat

SOK-yhtymän lähipiiriin kuuluvat emo-osuuskunta, tytäryritykset, osakkuusyritykset, pääjohtaja ja hänen sijaisensa, SOK:n konsernijohtoryhmä, SOK:n hallitus ja hallintoneuvosto sekä heidän läheiset perheenjäsenensä.

Johdon palkat ja palkkiot	2010	2009
Pääjohtaja ja SOK:n konsernijohtoryhmä	1,9	2,0
SOK:n hallitus ja hallintoneuvosto	0,3	0,3
Yhteensä	2,2	2,3

Johdon eläkesitoumukset: SOK:n pääjohtajalla, työsuhteessa olevilla hallituksen jäsenillä ja konsernijohtoryhmällä on eläkeoikeus täytettyään 60–62 vuotta.

Lähipiirilainat emo-osuuskunnalle/sisaryrityksille sekä osakkuusyrityksille on myönnetty normaalin liiketoiminnan rahoittamiseen. SOK-yhtymän lähipiiriin kuuluvalla johdolla ei ole myönnetty lainoja 31.12.2010 eikä 31.12.2009. Myöskään ehdollisia eriä ja muita sitoumuksia avainhenkilöiden puolesta ei ollut. Johtoon kuuluvat henkilöt lähipiireineen eivät ole olennaisessa liikesuhteessa SOK-yhtymään.

Liiketoimet ja avoimet saldot osakkuusyhtiöiden kanssa:

Milj. €	2010	2009
Myynnit	47,1	37,2
Ostot	245,3	221,1
Rahoitustuotot ja -kulut	0,3	0,2
Myyntisaavat ja muut saamiset	24,8	3,6
Lainasaamiset	90,7	143,5
Lainat	3,0	4,0
Ostovelat ja muut velat	15,1	14,2

34. Vastuusitoumukset

Milj. €	2010	2009
Annetut pantit ja vastuusitoumukset		

Velat, joiden vakuudeksi annettu pantteja

Lainat rahoituslaitoksilta	41,3	23,4
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo		14,2
Pantattujen hyödykkeiden kirjanpitoarvo	41,8	23,5
Muut velat	2,0	2,0
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	2,2	2,2
Vakuudeksi annetut pantit yhteensä	44,0	39,9

Muut annetut vakuudet

Pantit	0,1	1,9
Kiinnitykset	0,4	1,0
Takaukset	12,0	30,8
Yhteensä	12,4	33,7

Muiden velasta annetut vakuudet

Takaukset osakkuusyritysten velasta	47,5	50,0
Takaukset osuuskauppojen velasta	10,3	10,7
Takaukset muiden velasta	0,2	0,2
Yhteensä	58,0	60,9

Muut muiden puolesta annetut vakuudet

Takaukset osuuskauppojen vastuista	0,2	0,1
Yhteensä	0,2	0,1

Muut vastuut

Remburssivastuut		2,7
Yhteensä	0,0	2,7

Annetut takaukset koostuvat pääosin osakkuusyritys Kauppakeskus Mylly Oy:n puolesta annetuista 47,5 miljoonan euron velan takauksista sekä konserniyhtiöiden puolesta Tullihallitukselle annettujen yhteensä 9,6 miljoonan euron pankkitakausten vastasitoumuksista.

Lisäksi SOK on antanut tukikirjeet SOK-Takaus Oy:n myöntämille takauksille. Tukikirjeiden määrä 31.12.2010 oli 76,5 miljoonaa euroa (84,9 milj. euroa 31.12.2009).

Lisäksi SOK on antanut yhdessä St1 Oy:n kanssa tukikirjeen North European Oil Trade Oy:n puolesta 44,9 miljoonan euron (60 milj. USD) rahoituslimiitistä.

Muut taloudelliset vastuut:

Konserni on velvollinen tarkistamaan kiinteistöinvestoinnista tekemiään arvonlisäverovähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Vastuun enimmäismäärä on 5,9 miljoonaa euroa (4,4 milj. euroa 31.12.2009).

Muut vastuusitoumukset:

Osakassopimuksen mukaiset sitoumukset vastata S-Voima Oy:n sitoumuksista ja rahoittaa sen toimintaa

Osakkaat vastaavat ns. Mankala-periaatteen mukaisesti S-Voima Oy:n sitoumuksista. Tämän periaatteen mukaan vastuu yhtiön muuttuvista kustannuksista määräytyy osakkaan käyttämän energian mukaan. Vastuu yhtiön kiinteistä kustannuksista sisältäen myös mm. lainojen lyhennykset ja korot sekä poistot, puolestaan jakautuu osakkaan omistamien osakesarjojen suhteessa. Yhtiön A-sarjan osakkeet liittyvät markkinasähkön hankintaan, B-sarjan osakkeet tuulivoimalla tuotetun sähköenergian hankintaan ja C-sarjan osakkeet ydinvoimalla tuotetun sähköenergian hankintaan.

S-Voima Oy:n osakkaat ovat lisäksi osakassopimuksessa sopineet keskinäisestä velvollisuudesta rahoittaa yhtiön sijoituksia tuotantoyhtiöihin omanpääomanehtoisesti, jolloin vastuu lähtökohtaisesti jakaantuu osakesarjoittain osakeomistuksen suhteessa. SOK:n tilinpäätöshetkeen mennessä tehtyihin päätöksiin perustuva vastuu omanpääomanehtoisen rahoituksen jäljellä olevasta osuudesta on arviolta yhteensä 5,2 miljoonaa euroa. Vieraanpääomanehtoista rahoitusta yhtiön osakkailta ei arvioida tarvittavan.

35. Tytär- ja osakkuusyhtiöt

SOK-yhtymän ja SOK:n omistamat yritykset 31.12.2010

		SOK-yhtymän omistus- osuus-%	SOK-yhtymän äänivalta- osuus-%	SOK:n omistus- osuus-%
	Maa			
Konserniyritykset				
Kaupalliset				
SOK Autokauppa Oy	Suomi	100	100	100
A/S Prisma Latvija	Latvia	100	100	100
AS Sokotel	Viro	100	100	100
Hankkija-Maatalous Oy	Suomi	81	81	81
Hiven Oy	Suomi	100	100	
Inex Partners Oy	Suomi	100	100	100
Jollas-Opisto Oy	Suomi	100	100	100
Meira Nova Oy	Suomi	100	100	100
Movere Oy	Suomi	66,7	66,7	
North European Oil Trade Oy	Suomi	66	66	66
OOO Karelia	Venäjä	100	100	
OOO Real Estate Management	Venäjä	100	100	
OOO Real Estate 1	Venäjä	100	100	
OOO Real Estate 2	Venäjä	100	100	
OOO Otel Plus	Venäjä	100	100	
OOO Prisma	Venäjä	100	100	
OOO Sokotel	Venäjä	100	100	1
Prisma Peremarket AS	Viro	100	100	100
Rekla Oy	Suomi	100	100	100
SIA Baltic Feed	Latvia	100	100	
SOK-Holding Oy	Suomi	100	100	100
SOK-Invest Oy	Suomi	100	100	100
Sokotel Oy	Suomi	100	100	100
SOK Real Estate Int Oy	Suomi	100	100	99,0
SOK Retail Int Oy	Suomi	100	100	99,0
SOK-Takaus Oy	Suomi	99,9	99,9	99,9
Suomen Spar Oy	Suomi	100	100	100
UAB Baltijos Pazarai	Liettua	100	100	
UAB Prisma LT	Liettua	100	100	100
S-Verkkopalvelut Oy	Suomi	100	100	100

Kiinteistöyhtiöt 21 kpl

Vaihto-omaisuuskiinteistötytäryhtiöt 3 kpl

Konserniyritykset yhteensä 54 kpl

Omistusyhteisyrietykset

Osakkuusyhtiöt

Asunto Oy Kauniaisten Kirkkomäki	Suomi	38,6	38,6	38,6
Coop Trading A/S	Tanska	25	25	25
Finnfrost Oy	Suomi	50	50	
Kauppakeskus Mylly Oy	Suomi	50	50	50
Keskuskorttelin Huolto Oy	Suomi	31,5	31,5	31,5
Oy Realinvest Ab -konserni	Suomi	21,9	21,9	21,9
S-Pankki Oy	Suomi	50	50	50
S-Asiakaspalvelu Oy	Suomi	50	50	50
Farmit Website Oy	Suomi	50	50	

Osakkuusyrietykset yhteensä 9 kpl

SOK-yhtymän tunnusluvut 2006–2010

SOK-yhtymän jatkuvat toiminnot	IFRS 2010	IFRS 2009	IFRS 2008	IFRS 2007	IFRS 2006
Liikevaihto , milj.€	9 257,7	8 532,1	8 800,2	7 659,0	6 635,7
Liikevoitto , milj.€	48,8	62,8	48,0	68,5	31,7
%:a liikevaihdosta	0,5	0,7	0,5	0,9	0,5
Tulos ennen veroja , milj.€	41,2	37,1	46,3	57,7	28,3
%:a liikevaihdosta	0,4	0,4	0,5	0,8	0,4
SOK-yhtymä ^{*)}					
Oman pääoman tuotto-%	4,4	3,0	-1,2	8,0	4,6
Sijoitetun pääoman tuotto-%	3,6	2,1	1,0	4,8	4,0
Omavaraisuusaste , %	28,9	28,0	13,4	16,7	20,3
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen , milj.€	98,8	103,5	139,3	115,9	204,2
%:a liikevaihdosta	1,1	1,2	1,6	1,5	3,1
Gearing , %	9,3	31,3	40,0	45,6	48,0
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	9 514	9 395	9 411	8 921	8 570
Lukumäärä kokoaikaiseksi muutettuna	8 442	8 574	8 365	7 737	7 096
Korottomat velat , milj.€	1 145,5	1 027,8	1 077,0	1 051,0	909,0
Kauppatoimintasegmentin tunnusluvut					
Oman pääoman tuotto-%	4,4	2,0	-0,3	9,8	5,0
Sijoitetun pääoman tuotto-%	3,6	3,6	2,9	7,4	4,1
Omavaraisuusaste, %	28,9	27,7	27,3	25,6	20,4
Gearing, %	9,3	31,3	35,4	47,6	51,8
Lopetetut toiminnot					
S-Pankin tunnusluvut ^{**)}					
Vakavaraisuussuhde, %	0,0	21,3	12,7	9,2	
Oman pääoman tuotto-%	0,0	2,1	-11,2	-7,2	
Koko pääoman tuotto-%	0,0	0,1	-0,4	-0,5	

^{*)} Maan auto Oy:n vuoden 2010 tunnusluvut ovat ajalta 1.1.–30.4.2010

^{**)} S-Pankki Oy:n vuoden 2009 tunnusluvut ovat ajalta 1.1.–30.6.2009.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

$$\text{Oman pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{tulos rahoituserien jälkeen - verot}}{\text{oma pääoma keskimäärin}} \times 100 \%$$

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{tulos ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{taseen loppusumma - korottomat velat - varaukset, keskimäärin}} \times 100 \%$$

$$\text{Omavaraisuusaste, \%} = \frac{\text{oma pääoma yhteensä}}{\text{taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100 \%$$

$$\text{Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen} = \text{tytäryhtiöosakkeiden ja muun käyttöomaisuuden hankintamenot}$$

$$\text{Gearing, \%} = \frac{\text{korolliset velat - rahavarat}}{\text{oma pääoma yhteensä}} \times 100 \%$$

$$\text{Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana} = \text{Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä sekä lukumäärä kokoaikaiseksi muutettuna on laskettu keskiarvona neljännesvuosien lopun (vuonna 2006 kuukausien lopun) henkilökunnan lukumääristä.}$$

Emo-osuuskunnan tilinpäätös, FAS

SOK:n tuloslaskelma, FAS

Milj. €	Liitetieto	1.1.–31.12.2010		1.1.–31.12.2009	
Liikevaihto			6 591,5		6 191,4
Liiketoiminnan muut tuotot	(1)		15,5		17,8
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	(2)	6 347,0		5 948,5	
Ulkopuoliset palvelut		65,8	6 412,8	61,8	6 010,3
Henkilöstökulut	(3)				
Palkat ja palkkiot		56,5		55,5	
Henkilösivukulut		14,0	70,5	12,5	67,9
Poistot ja arvonalentumiset	(4)		4,6		3,8
Liiketoiminnan muut kulut					
Toimitilavuokrat		32,1		37,6	
Muut kulut	(5)	77,5	109,6	66,4	104,1
Liikeylitys (-tappio)			9,5		23,1
Rahoitustuotot ja -kulut (+/-)	(8)		12,5		7,2
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä			22,0		30,3
Satunnaiset erät (+/-)	(9)		-9,1		-1,6
Ylijäämä ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja			12,9		28,7
Tilinpäätössiirrot (+/-)	(10)		-0,5		-0,8
Tuloverot (+/-)	(11)		-4,7		-4,2
Tilikauden ylijäämä			7,7		23,7

SOK:n tase, FAS

VASTAAVAA Milj.€	Liitetieto	31.12.2010		31.12.2009	
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet	(12)	27,7		18,4	
Aineelliset hyödykkeet	(12)	6,9		8,0	
Osuudet saman konsernin yrityksissä	(13)	287,9		314,1	
Muut sijoitukset	(13)	458,7	781,1	438,3	778,8
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus	(14)	0,1		0,2	
Pitkäaikaiset saamiset	(15)	0,0		0,9	
Lyhytaikaiset saamiset	(16)	593,9		630,3	
Rahoitusarvopaperit	(17)	30,0		0,0	
Rahat ja pankkisaamiset		196,3	820,3	217,7	849,1
			1 601,4		1 627,8
VASTATTAVAA Milj.€					
		31.12.2010		31.12.2009	
OMA PÄÄOMA					
	(18)				
Osuuspääoma		139,6		133,4	
Lisäosuspääoma		12,8		14,8	
Käyvän arvon rahasto		0,0		-5,4	
Vararahasto		18,5		18,5	
Hallintoneuvoston käyttörahasto		0,1		0,0	
Edellisten tilikausien ylijäämä		428,0		404,7	
Tilikauden ylijäämä		7,7	606,6	23,7	589,8
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	(19)		2,4		2,0
PAKOLLISET VARAUKSET	(20)		2,1		2,6
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen vieras pääoma	(21)	36,3		76,7	
Lyhytaikainen vieras pääoma	(22)	954,0	990,3	956,8	1 033,5
			1 601,4		1 627,8

SOK:n rahavirtalaskelma, FAS

Milj. €	Liitetieto	1.1.–31.12.2010	1.1.–31.12.2009
LIIKETOIMINTA			
Liikelyijäämä		9,5	23,1
Oikaisut liikelyijäämään	(1)	-11,7	-18,3
Käyttöpääoman muutos	(2)	65,0	-36,1
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		62,8	-31,3
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)			9,0
Lyhytaikaisten sijoitusten muutos			
Maksetut korot ja muut rahoituskulut		-11,4	-19,8
Saadut korot ja muut rahoitustuotot		21,7	29,7
Saadut osingot liiketoiminnasta		1,8	4,1
Maksetut tuloverot		-6,5	0,7
Liiketoiminnan rahavirta		68,4	-7,6
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-15,6	-13,6
Investoinnit osakkaisiin		-13,8	-13,3
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot		6,6	5,5
Luovutustulot osakkeista		58,0	11,5
Muiden pitkäaikaisten sijoitusten muutos		-23,3	18,7
Saadut osingot investoinneista		0,1	0,1
Investointien rahavirta		12,0	8,8
RAHOITUS			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		162,0	55,9
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-182,5	
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+) / vähennys (-)		-49,9	-25,9
Osuuspääoman ja lisäosuuspääoman lisäys		4,2	7,0
Maksetut osuus- ja lisäosuuspääoman korot		-0,4	-10,7
Muu oman pääoman vähennys		0,0	0,0
Saadut konserniavustukset		21,6	11,6
Maksetut konserniavustukset		-26,9	-20,0
Fuusiossa tulleet rahavarat			0,0
Rahoituksen rahavirta		-72,0	17,9
Rahavarojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)		8,5	19,1
Rahavarat tilikauden alussa		217,7	198,7
Rahavarat tilikauden lopussa		226,2	217,7
Oikaisut liikelyijäämään	(1)		
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (-) ja tappiot (+)		-15,0	-16,8
Poistot ja arvonalentumiset		4,6	1,6
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua		-1,2	-3,1
		-11,7	-18,3
Käyttöpääoman muutos	(2)		
Liikesaamisten muutos		18,4	-44,8
Vaihto-omaisuuden muutos		0,0	0,1
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos		46,5	8,6
		65,0	-36,1

Rahavarojen muutos eroaa taseen muutoksesta lasketusta rahavarojen muutoksesta siten että rahavirtalaskelman rahavarojen muutoksesta on eliminoitu rahoitusarvopapereiden käypään arvoon arvostamisesta johtuvat arvostusvoitot ja -tappiot.

SOK:n tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan (SOK) tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain mukaisesti (FAS).

Ulkomaan rahan määräiset erät ja johdannaissopimukset

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättyessä avoinna olevat ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat muutetaan euroiksi EKP:n tilikauden päättymispäivänä noteeraamaan kurssiin ja kurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti.

Myyntisaamisten arvostamisesta syntyneet kurssierot kirjataan liikevaihtoon ja osto-velkojen arvostamisesta syntyneet kurssierot kirjataan kuluihin. Muiden taseen rahoituseriin kuuluvien saamisten kurssivoitot ja -tappiot kirjataan rahoitustuottoihin ja vastaavasti muiden velkojen osalta rahoituskuluihin.

Johdannaissopimuksia tehdään pääasiassa suojaustarkoituksessa, mutta niihin ei sähköjohdannaisia lukuun ottamatta ole sovellettu suojauslaskentaa. Kirjanpidossa muut kuin sähköjohdannaiset on arvostettu käypään arvoon ja arvomuutokset on kirjattu tulosvaikutteisesti.

Myyntin ja myyntisaamisten suojaamiseksi solmituista johdannaissopimuksista kirjataan realisoituneet ja realisoitumattomat voitot ja tappiot myyntituottoihin. Muiden saamisten suojaustarkoituksessa tehty johdannaisten realisoituneet ja realisoitumattomat voitot ja tappiot kirjataan rahoitustuottoihin. Ostojen, osto-velkojen ja varaston arvon suojaamiseksi solmittujen johdannaisten realisoituneet ja realisoitumattomat voitot ja tappiot kirjataan ostoihin. Muita velkoja suojaamaan tarkoitettujen johdannaisten voitot ja tappiot kirjataan rahoituskuluihin.

Sähköjohdannaisten osalta on sovellettu suojauslaskentaa, jolloin sähköjohdannaisista syntyvät tulot ja menot on kohdistettu suojauksen kohteesta syntyviä vastakkaismerkkisiä tuloseriä vastaan. Suojauslaskenta on lopetettu 1.6.2010, jolloin suurin osa sähköjohdannaisista on siirretty S-Voima Oy:lle. Tässä yhteydessä SOK:lle on jäänyt sähköjohdannaisia, jotka on siirretty edelleen S-Voima Oy:lle vastakkaismerkkisin sopimuksin. Sähköjohdannaisten arvostetaan käypään arvoon, mutta niiden tulosvaikutus on nettona nolla.

Konsernipankkitilijärjestelmä

Suomessa toimivien pankkien konsernitilijärjestelmiin liitettyjen SOK:n tytäryhtiöiden tilien varat esitetään SOK:lla rahojen ja pankkisaamisten ryhmässä sekä muina lyhytaikaisina velkoina saman konsernin yrityksille. Ulkomailla toimivien pankkien konsernitilijärjestelmiin liitettyjen SOK:n tytäryhtiöiden varoja ei esitetä SOK:n varoina tai velkoina.

Liikevaihto ja myynnin tuloutusperiaate

Myynti tuloutetaan luovutettaessa suorite. Liikevaihtoa laskettaessa myyntituotoista on vähennetty muun muassa myönnetty alennukset, arvonalisävero ja myynnin kurssierot.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjataan pysyvien vastaavien myyntituotot, liiketoiminnan luovutustuotot sekä muut kuin varsinaiseen suoritemyyntiin liittyvät liiketoiminnasta syntyneet yleensä säännölliset tuotot.

Eläkejärjestelyt

SOK-yhtymän henkilöstön lakisääteinen ja vapaaehtoinen eläke-turva on hoidettu ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä.

Leasingmaksut

Toimitilojen leasingmaksut esitetään tuloslaskelmassa toimitilavuokriin ja muut leasingmaksut muina liiketoiminnan muina kuluina.

Vastaiset menot ja menetykset

Vastaiset menot ja menetykset, joihin on sitouduttu tai joiden toteutumista pidetään todennäköisenä, on kirjattu kuluksi luonteensa mukaisesti asianomaiseen kuluerään. Taseessa kyseiset kuluvaukset on esitetty pakollisina varauksina tai siirtovelkoina, mikäli niiden täsmällinen määrä sekä toteutumisajankohta tiedetään.

Satunnaiset erät

Satunnaisina erinä esitetään sellaiset tuotot ja kulut, jotka perustuvat tavanomaisesta toiminnasta poikkeaviin, kertaluonteisiin ja olennaisiin tapahtumiin, kuten konserniavustukset ja yrityskaupoihin liittyvät huomattavat erät.

Tuloverot

Tuloveroihin sisältyvät tilikauden verotettavan tulon perusteella lasketut verot sekä aikaisempien tilikausien verojen oikaisut.

SOK:n ja sen tytäryhtiöiden tuloslaskelmissa ja taseissa ei esitetä laskennallista verovelkaa tai -saamista, vaan olennaiset laskennalliset verovelat tai -saamiset on esitetty asianomaisen yhtiön liitetiedoissa verojen erittelyn yhteydessä.

Pysyvät vastaavat ja poistot

Pysyvät vastaavat on taseessa arvostettu hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen mukaiseen hankintamenuon vähennettynä kertyneillä suunnitelman mukaisilla poistoilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistona käyttöomaisuuden alkuperäisestä hankintamenuosta. Poistot on laskettu kohteen käyttöön-ottoa seuraavan kuukauden alusta. Poistoajat perustuvat arvioituihin taloudellisiin pitoaikoihin. Pysyvien vastaavien tasearvoihin ei sisälly arvonorotuksia.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

	Vuosia
Rakennukset	20–35
Kevyet rakennelmat ja rakennusten laitteet	5–15
Koneet ja kalusto	3–10
Moottoriajoneuvot ja palvelimet	3–5
Muut aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	verolain sallimissa rajoissa

Suunnitelman mukaiset poistot ja poistoeron muutos yhdessä vastaavat EVL-poistoja. Poistoeron muutos esitetään tuloslaskelmassa kohdassa tilinpäätössiirrot. Kertynyt poistoero esitetään taseessa kohdassa tilinpäätössiirtojen kertymä.

Pysyviin vastaavien sijoituksiin kirjatut julkisen kaupankäynnin kohteena olevat arvopaperit on arvostettu kirjanpitolain 5 luvun 2a §:n sallimaa vaihtoehtoisia menetelmiä noudattaen käypään arvoon.

Vaihtuvat vastaavat

Rahoitusinstrumentit on arvostettu kirjanpitolain 5 luvun 2a §:n sallimaa vaihtoehtoista menettelyä noudattaen käypään arvoon. Rahoitusinstrumentit on luokiteltu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin, lainoihin ja saamisiin sekä muihin rahoitusvelkoihin. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen ja -velkojen käyvän arvon muutos merkitään tuloslaskelmaan. Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos merkitään oman pääoman käyvän arvon rahastoon. Mahdollinen arvonalennus kirjataan kuitenkin heti tulosvaikutteisesti ja samalla oikaistaan käyvän arvon rahastoa. Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat, lainat ja saamiset sekä muut rahoitusvelat arvostetaan jakotettuun hankintamenoaon efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Mahdollinen arvonalennus kirjataan tulosvaikutteisesti ja koron kerryttämistä jatketaan alennetulle saldolle sopimuksen alkuperäisellä efektiivisellä korolla.

Vaihto-omaisuus on alimman arvon periaatteen mukaisesti merkitty taseeseen hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai todennäköisen jälleenhankintamenon tai luovutushinnan määräisenä. Vaihto-omaisuuden arvo on määritetty FIFO-menetelmää tai painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen.

Milj. €	2010	2009
---------	------	------

1. Liiketoiminnan muut tuotot

Käyttöomaisuuden myyntivoitot	15,0	16,9
Muut liiketoiminnan muut tuotot	0,4	0,9
Yhteensä	15,5	17,8

2. Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Ostot tilikauden aikana	6 347,0	5 948,4
Varastojen muutos (+/-)	0,0	0,1
Yhteensä	6 347,0	5 948,5

3. Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot	56,5	55,5
Eläkekulut	11,2	10,2
Muut henkilösivukulut	2,8	2,3
Yhteensä	70,5	67,9

Henkilöstömäärä keskimäärin	1178	1141
------------------------------------	-------------	-------------

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä on laskettu keskiarvona neljännesvuosien lopun henkilökunnan lukumääristä.

Palkat ja palkkiot:

Pääjohtaja sekä hallituksen jäsenet	0,7	0,9
Hallintoneuvoston jäsenet	0,2	0,2

Johdon eläkesitoumukset:

SOK:n pääjohtajalla, työsuhteessa olevilla hallituksen jäsenillä ja konsernijohtoryhmällä on eläkeoikeus täytettyään 60–62 vuotta.

4. Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelman mukaiset poistot	4,6	3,8
Yhteensä	4,6	3,8

Poistojen ja poistoeron muutosten tase-eräkohtainen erittely sisältyy taseen liitetietojen pysyvien vastaavien ja tilinpäätössiirtojen kertymän erittelykohtiin.

5. Liiketoiminnan muut kulut

Vapaaehtoiset henkilösivukulut	3,0	2,8
Kiinteistö, kalusto- ja tarvikekulut	59,8	49,7
Markkinointi-, hallinto- ja muut kulut	14,8	14,0
Yhteensä	77,5	66,4

Toimitilavuokrat on esitetty omana eränään tuloslaskelmassa.

6. Tilintarkastajan palkkiot

Tilintarkastuspalkkiot	0,6	0,5
Todistukset ja lausunnot		0,0
Veroneuvonta		0,0
Muut palkkiot	0,0	0,0
Yhteensä	0,6	0,6

Milj. €	2010	2009
7. Pakollisten varausten lisäykset (-) tai vähennykset (+)		
Vajaakäytössä oleviin tiloihin kohdistuvat vähennykset	0,5	3,5
Yhteensä	0,5	3,5
8. Rahoitustuotot ja -kulut		
Osinkotuotot saman konsernin yrityksiltä	1,8	4,1
Osinkotuotot muilta	0,1	0,1
Osinkotuotot pysyvien vastaavien sijoituksista yhteensä	1,9	4,2
Korkotuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista		
Saman konsernin yrityksiltä	11,5	19,3
Muilta	0,3	0,1
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	13,4	3,1
Muilta	-12,5	-9,5
Korko- ja muut rahoitustuotot yhteensä	12,6	13,0
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista		
	0,0	-2,2
Korko- ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	1,6	3,4
Muille	0,5	8,8
Korko- ja muut rahoituskulut yhteensä	2,1	12,2
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	12,5	7,2
9. Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot		
Saadut konserniavustukset	12,1	21,6
Fuusiovoitto		3,7
Yhteensä	12,1	25,3
Satunnaiset kulut		
Annetut konserniavustukset	21,2	26,9
Yhteensä	21,2	26,9
Satunnaiset erät yhteensä	-9,1	-1,6
10. Tilinpäätössiirrot		
Poistoerojen lisäys(-) / vähennys(+)	-0,5	-0,8
11. Tuloverot		
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta tilikaudelta (+/-)	4,7	5,5
Tuloverot edellisiltä tilikausilta (+/-)	2,4	0,0
Tuloverot satunnaisista eristä tilikaudelta (+/-)	-2,4	-1,4
Yhteensä	4,7	4,2

Milj. €	2010	2009
TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT		
12. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Hankintameno 1.1.	20,9	15,2
Lisäykset	1,6	1,7
Vähennykset	-0,3	-0,7
Siirrot erien välillä	1,3	4,7
Hankintameno 31.12.	23,5	20,9
Kertyneet poistot 1.1.	13,5	11,6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,2	-0,7
Tilikauden poistot	2,9	2,6
Kertyneet poistot 31.12.	16,1	13,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	7,4	7,4
Muut pitkävaikutteiset menot		
Hankintameno 1.1.	7,1	3,6
Lisäykset	0,2	0,2
Vähennykset		0,0
Siirrot erien välillä	6,0	3,3
Hankintameno 31.12.	13,3	7,1
Kertyneet poistot 1.1.	2,3	2,0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		0,0
Tilikauden poistot	0,6	0,3
Kertyneet poistot 31.12.	2,9	2,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	10,3	4,8
Aineettomien hyödykkeiden ennakkomaksut		
Hankintameno 1.1.	6,1	5,8
Lisäykset	12,2	8,7
Vähennykset	-1,1	-0,4
Siirrot erien välillä	-7,2	-8,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	10,0	6,1
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	27,7	18,4
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		
Hankintameno 1.1.	4,3	4,3
Vähennykset	-1,3	0,0
Hankintameno 31.12.	3,0	4,3
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	0,9	0,9
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,5	
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	0,4	0,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	2,6	3,4

Milj. €	2010	2009
Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno 1.1.	9,7	9,7
Vähennykset	-2,7	0,0
Siirrot erien välillä	0,0	
Hankintameno 31.12.	7,0	9,7
Kertyneet poistot 1.1.	8,2	8,0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-2,6	0,0
Tilikauden poistot	0,2	0,2
Kertyneet poistot 31.12.	5,8	8,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,2	1,5
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	8,4	7,7
Lisäykset	0,9	0,8
Vähennykset	-0,3	-0,1
Siirrot erien välillä	0,2	
Hankintameno 31.12.	9,2	8,4
Kertyneet poistot 1.1.	6,1	5,6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,3	-0,1
Tilikauden poistot	0,8	0,7
Kertyneet poistot 31.12.	6,7	6,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	2,5	2,3
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	0,5	0,5
Lisäykset	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.	0,6	0,5
Kertyneet poistot 1.1.	0,0	0,0
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	0,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,5	0,5
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	0,4	0,1
Lisäykset	0,7	2,1
Vähennykset	-0,8	-1,9
Siirrot erien välillä	-0,2	
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,0	0,4
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	6,9	8,0
13. Sijoitukset		
Osakkeet saman konsernin yrityksissä		
Hankintameno 1.1.	327,5	416,4
Lisäykset	13,1	11,9
Vähennykset	-39,3	-21,3
Siirrot erien välillä		-79,5
Hankintameno 31.12.	301,3	327,5

Milj. €	2010	2009
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	13,4	15,6
Arvonalennukset		-2,2
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	13,4	13,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	287,9	314,1
Osuudet saman konsernin yrityksissä yhteensä		
	287,9	314,1
Pääomalainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		
Määrä 1.1.	1,5	3,1
Vähennykset		-1,6
Määrä 31.12.	1,5	1,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,5	1,5
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Määrä 1.1.	324,1	356,4
Lisäykset	134,0	162,7
Vähennykset	-110,5	-195,0
Määrä 31.12.	347,7	324,1
Osuudet omistusyhteisyhteisöissä		
Hankintameno 1.1.	97,5	17,0
Lisäykset	0,5	1,0
Vähennykset	-2,8	0,0
Siirrot erien välillä		79,5
Hankintameno 31.12.	95,2	97,5
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	8,6	8,6
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	8,6	8,6
Kirjanpitoarvo 31.12.	86,5	88,9
Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä		
Määrä 1.1.	20,0	
Lisäykset		20,0
Määrä 31.12.	20,0	20,0
Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä yhteensä	20,0	20,0
Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	3,1	3,7
Lisäykset	0,3	0,4
Vähennykset	-1,1	-1,0
Hankintameno 31.12.	2,2	3,1
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	0,0	0,0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset	0,0	0,0
Arvonalennukset	0,0	0,0
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	0,0	0,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	2,2	3,1

Milj. €	2010	2009
Pääomalainasaamiset muilta		
Määrä 1.1.	0,8	0,8
Vähennykset	-0,1	0,0
Määrä 31.12.	0,7	0,8
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	0,0	0,0
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	0,0	0,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,7	0,8
Sijoitukset yhteensä	746,5	752,4
14. Vaihto-omaisuus		
Muu vaihto-omaisuus	0,1	0,2
Yhteensä	0,1	0,2
15. Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	0,0	0,0
Siirtosaamiset		0,9
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	0,0	0,9
16. Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	493,1	433,8
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Myyntisaamiset	4,3	9,0
Lainasaamiset	42,6	86,0
Muut saamiset	12,1	21,6
Siirtosaamiset	23,6	31,8
Yhteensä	82,5	148,3
Saamiset omistusyhteyserityksiltä		
Myyntisaamiset	1,2	0,3
Siirtosaamiset	0,1	0,0
Yhteensä	1,3	0,4
Lainasaamiset		0,0
Muut saamiset	0,1	0,1
Siirtosaamiset	17,0	47,6
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	593,9	630,3
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
Rahoituserät	13,4	24,5
Muut	27,2	55,8
Siirtosaamiset yhteensä	40,6	80,3
17. Rahoitusarvopaperit		
Rahamarkkinasijoitukset	30,0	0,0
Yhteensä	30,0	0,0
Rahoitusvälineryhmittäinen käypä arvo -erittely erillisessä taulukossa.		

Milj. €	2010	2009
TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT		
18. Oma pääoma		
Osuuspääoma 1.1.	133,4	122,5
Lisäys	6,2	10,9
Osuuspääoma 31.12.	139,6	133,4
Osuuspääoma koostuu osuuskauppojen osuuksista maksamista osuismaksuista Suomen Osuuskauppojen Keskusosuuskuntaan. Osuuskaupan osuuksien lukumäärä määräytyy osuuskaupan jäsenmäärän ja vuotuisten ostojen perusteella. SOK:n sääntöjen mahdollistamat maksamattomat erääntymättömät osuismaksut olivat 4,4 miljoonaa euroa 31.12.2010 (vuoden 2009 maksamattomia osuismaksuja oli 6,2 miljoonaa euroa).		
Lisäosuuspääoma 1.1.	14,8	14,8
Vähennykset	2,0	
Lisäosuuspääoma 31.12.	12,8	14,8
Lisäosuuspääoma koostuu osuuskauppojen vapaaehtoisista sijoituksista Suomen Osuuskauppojen Keskusosuuskuntaan. Osuuskaupoilla on oikeus lisäosuusmaksujensa palautukseen osuuskuntalaissa säädetyin ja SOK:n säännöissä määrättyin tavoin ja edellytyksin.		
Käyvän arvon rahasto 1.1.	-5,4	-12,7
Arvonmuutos ¹⁾	5,4	7,2
Käyvän arvon rahasto 31.12.	0,0	-5,4
¹⁾ SOK:n tuloslaskelmassa ja taseessa ei esitetä laskennallista verovelkaa tai -saamista, vaan ainoastaan liitetietona, jos erä on olennainen.		
Vararahasto 1.1.	18,5	18,5
Vararahasto 31.12.	18,5	18,5
Hallintoneuvoston käyttörahasto 1.1.	0,0	0,1
Vähennys	0,0	0,0
Hallintoneuvoston käyttörahasto 31.12.	0,1	0,0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	428,5	415,4
Siirto hallintoneuvoston käyttörahastoon	-0,1	0,0
Osuuspääoman ja lisäosuuspääoman korko	-0,4	-10,7
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	428,0	404,7
Tilikauden ylijäämä	7,7	23,7
Oma pääoma yhteensä	606,6	589,8
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista 31.12.		
Edellisten tilikausien ylijäämä	428,0	404,7
Tilikauden ylijäämä	7,7	23,7
Yhteensä	435,7	428,5
19. Tilinpäätössiirtojen kertymä		
Poistoero		
Aineettomat oikeudet	1,4	1,5
Muut pitkävaikutteiset menot	1,1	0,5
Rakennukset ja rakennelmat	-0,1	-0,1
Koneet ja kalustot	0,1	0,1
Yhteensä	2,4	2,0

Milj. €	2010	2009
20. Pakolliset varaukset		
Vajaakäytössä olevat tilat	2,1	2,6
Yhteensä	2,1	2,6
21. Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	0,0	20,2
Muut pitkäaikaiset velat	36,3	56,4
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	36,3	76,7
22. Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	0,2	1,2
Eläkelainat	5,7	
Saadut ennakot	0,0	0,4
Ostovelat	182,0	182,0
Velat saman konsernin yrityksille		
Ostovelat	321,9	261,9
Muut lyhytaikaiset velat	306,6	326,8
Siirtovelat	7,0	2,7
Yhteensä	635,5	591,4
Velat omistusyhteyksyrityksille		
Ostovelat	0,1	0,1
Siirtovelat		0,0
Muut lyhytaikaiset velat		4,0
Yhteensä	0,1	4,1
Muut lyhytaikaiset velat	86,8	104,8
Siirtovelat	43,6	73,0
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	954,0	956,8
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
Henkilöstökulut	14,5	15,0
Rahoituserät	12,6	23,1
Muut	23,5	37,6
Siirtovelat yhteensä	50,7	75,7
VAKUUKSET JA VASTUUSITOUMUKSET		
23. Vastuusitoumukset		
Annetut pantit ja vastuusitoumukset		
Velat, joiden vakuudeksi annettu pantteja		
Muut velat	2,0	2,0
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	2,2	2,2
Vakuudeksi annetut pantit yhteensä	2,2	2,2
Muut annetut vakuudet		
Pantit		1,9
Takaukset		20,0
Yhteensä		21,9
Saman konsernin yritysten puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	282,9	290,0

Milj. €	2010	2009
Muiden velasta annetut vakuudet		
Takaukset muiden velasta	0,2	0,2
Yhteensä	0,2	0,2
Muut vastuut		
Takaasinostovastuut:		
Muut takaisinostovastuut	13,9	13,9
Yhteensä	13,9	13,9
Leasingvastuut:		
Seuraavana vuonna maksettavat	3,1	3,3
Yli vuoden kuluttua maksettavat	3,0	3,2
Yhteensä	6,0	6,5
Lisäksi SOK on antanut tukikirjeet SOK-Takaas Oy:n myöntämille takauksille. Tukikirjeiden määrä 31.12.2010 oli 76,5 miljoonaa euroa (84,9 milj. euroa 31.12.2009).		
Lisäksi SOK on antanut yhdessä St1 Oy:n kanssa tukikirjeen North European Oil Trade Oy:n puolesta 44,9 miljoonan euron (60 milj. USD) rahoituslimiitistä.		
Muut taloudelliset vastuut:		
Konserni on velvollinen tarkistamaan kiinteistöinvestoinnista tekemiään arvonalisäverovähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Vastuun enimmäismäärä on 1,9 miljoonaa euroa (0,7 milj. euroa 31.12.2009).		
Muut vastuusitoumukset:		
Osakassopimuksen mukaiset sitoumukset vastata S-Voima Oy:n sitoumuksista ja rahoittaa sen toimintaa		
Osakkaat vastaavat ns. Mankala-periaatteen mukaisesti S-Voima Oy:n sitoumuksista. Tämän periaatteen mukaan vastuu yhtiön muuttuvista kustannuksista määräytyy osakkaan käyttämän energian mukaan. Vastuu yhtiön kiinteistä kustannuksista sisältäen myös mm. lainojen lyhennykset ja korot sekä poistot, puolestaan jakautuu osakkaan omistamien osakesarjojen suhteessa. Yhtiön A-sarjan osakkeet liittyvät markkinasähkön hankintaan, B-sarjan osakkeet tuulivoimalla tuotetun sähköenergian hankintaan ja C-sarjan osakkeet ydinvoimalla tuotetun sähköenergian hankintaan.		
S-Voima Oy:n osakkaat ovat lisäksi osakassopimuksessa sopineet keskinäisestä velvollisuudesta rahoittaa yhtiön sijoituksia tuotanto-yhtiöihin omanpääomanehtoisesti, jolloin vastuu lähtökohtaisesti jakaantuu osakesarjoittain osakeomistuksen suhteessa. SOK:n tilinpäätöshetken mennessä tehtiin päätöksiin perustuva vastuu omanpääomanehtoisesta rahoituksen jäljellä olevasta osuudesta on arviolta yhteensä 5,2 miljoonaa euroa. Vieraanpääomanehtoista rahoitusta yhtiön osakkailta ei arvioida tarvittavan.		

Hallituksen ehdotus SOK:n tilikauden ylijäämän käyttämisestä

Tuloslaskelman osoittama ylijäämä	7 694 024,07 €
Edellisten tilikausien ylijäämä	428 005 322,44 €
Yhteensä	435 699 346,51 €

Hallitus ehdottaa, että tilikauden ylijäämä 7 694 024,07 euroa käytetään seuraavasti:

– maksetaan lisäosuuspääoman korkoa	323 389,86 €
– jätetään edellisten tilikausien ylijäämätilille	7 370 634,21 €

SOK:n omat pääomat tulevat olemaan, jos osuuskunnan kokous hyväksyy yllä olevan ehdotuksen

Osuuspääoma	139 592 000,00 €
Lisäosuuspääoma	12 750 000,00 €
Vararahasto	18 473 154,85 €
Hallintoneuvoston käyttörahasto	78 634,97 €
Edellisten tilikausien ylijäämä	435 375 956,65 €
Yhteensä	606 269 746,47 €

Helsingissä 17. päivänä helmikuuta 2011

Kuisma Niemelä

Taavi Heikkilä

Esko Jäskeläinen

Harri Koponen

Arttu Laine

Antti Määttä

Matti Niemi

Tilintarkastuskertomus

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan jäsenille

Olemme tilintarkastaneet Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2010. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä osuuskunnan taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudattamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko osuuskunnan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus osuuskuntaa kohtaan, taikka rikkoneet osuuskuntalakia tai osuuskunnan sääntöjä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpitei-

den valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on osuuskunnassa merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon osuuskunnan sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä osuuskunnan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Helsingissä 10. maaliskuuta 2011

Tomi Englund KHT

Juhani Heiskanen KHT

Tapani Rotola-Pukkila KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan sääntöjen 13 §:n 1 momentin 2. kohdan mukaisesti hallintoneuvosto on tänään tarkastanut hallituksen laatiman tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vuodelta 2010 sekä perehtynyt tilintarkastuskertomukseen.

Hallintoneuvosto esittää lausuntonaan varsinaiselle osuuskunnan kokoukselle, että tilinpäätös ja konsernitilinpäätös vahvistetaan ja että tilivuoden tulosta ja omaa pääomaa koskeva hallituksen ehdotus hyväksytään.

Hallintoneuvostosta ovat erovuorossa jäsenet Jorma Bergholm, Heikki Ikonen, Maija-Liisa Lindqvist, Sinikka Kelhä, Jouko Pihlajamaa, Timo Sonninen ja Timo Mäki-Ullakko. Lisäksi hallintoneuvoston jäsenyydestä eroa ovat pyytäneet Esko Hakala, Matti Vanto ja Hanna Valtari.

Edellä lueteltujen tilalle esitetään varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa valittavaksi vastaava määrä jäseniä seuraavaksi kolmeksi vuodeksi.

Helsingissä 25. päivänä maaliskuuta 2011

SUOMEN OSUUSKAUPPOJEN
KESKUSKUNTA

Hallintoneuvoston puolesta

Otto Mikkonen
puheenjohtaja

Seppo Kuitunen
sihteeri

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta (SOK)
Fleminginkatu 34, Helsinki
PL 1, 00088 S-RYHMÄ
puh. 010 76 8011
www.s-kanava.fi

